27 Şubat 1987
27. Februar 1987
Nummer 103
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

Foto: Manfred Scholz

IG-Metall'in haftalık çalışmayı 35 saate indirme kampanyası Dortmund eylemleriyle başladı

"Milyarderlerin karşısına milyonları dikelim"

● Yazısı Sayfa 5'de

DİSK

20. yılında DİSK'e uluslararası destek

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DISK'in 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle 13 Şubat günü İstanbul Pera Palas'ta bir resepsiyon verildi. Resepsiyona 19 ülkeden çok sayıda sendikacının yanısıra SHP Genel Başkanı Erdal İnönü Genel Sekreter Fikri Sağlar MKYK üyeleri ve çok sayıda yabancı diplomat katıldı.

DİSK'in kuruluş yıldönümü nedeniyle Maden-İş Genel Yürütme Kurulu bir açıklama yaptı.

● Yazısı sayfa 4'de

Kürt köylerine yeni tehdit

50 bin kişi göçe zorlanıyor

Tunceli'ye bağlı 234 köyde yaşayan yaklaşık 50 bin Kürt köylüsü evinden yurdundan ocağından edilerek Mersin, Antalya, İzmir ve Muğla yörelerine göçe zorlanıyor.

● Yazısı Sayfa 3'de

Netaş işçileri kazandı

Netaş grevi sonuçlandı. DISK'in mücadele geleneğini sürdüren Netaş işçilerinin bu kazanımı DISK'e kuruluş yıldönümü armağanıdır.

● Yazısı sayfa 4'de

Arif Sağ

Parlamentoya bu konuda soru önergesi veriliyor

Ailelerin parçalanmasına

Gorbaçov Uluslararası Moskova Barış Forumu'nda dünyaya seslendi:

İnsanlar halk müziğini dinlemeye

Parlamentoya bu konuda soru önergesi veriliyor

Ailelerin parçalanmasına karşı yürüyüş yapıldı

Ailelerin Bölünmesine Karşı Bavyera Çalışma Grubu Münih'te 21 Şubat günü Bavyera çapında büyük ve etkili bir yürüyüş ile bir kapalı salon toplantısı düzenledi.

● Yazısı Sayfa 6'da

Gorbaçov Uluslararası Moskova Barış Forumu'nda dünyaya seslendi: "Barış için işbirliği yapalım"

Moskova'da düzenlenen Barış Forumunda 80 ülkeden tanınmış bilim adamları, kültür-sanat çalışanları, politikacılar ve din temsilcileri üç gün boyunca silahsızlanma, uluslararası güvenlik, barış ve yumuşama sorunlarını tartıştılar.

● Yazısı sayfa 9'da

İnsanlar halk müziğini dinlemeye geliyorlar

Geçtiğimiz günlerde Federal Almanya'da bir dizi konser veren ülkemizin önde gelen bağlama ustalarından Arif Sağ ile Essen şehrinde yaptığımız bir röportajı 11. sayfamızda sunuyoruz.

Akıllı düşman

MATEMATİKTE "tersinden ispatlamak" diye bir yöntem vardır. Bir iddiayı veya tezi ispat etmeniz gerekiyor diyelim. Bir an için öne sürdüğünüz tezin tam aksini doğru kabul edip bu varsayımın çelişkili sonuçlara yol açtığını gösterebilirseniz, baştan öne sürmüş olduğunuz tez ispatlanmış olur.

AYNI "tersinden ispatlama" yöntemini bir ölçüde politik hayatta da kullanabiliriz. Bir eylem politik hasımlarınızın şimşeklerini üzerine çekiyorsa, onların şiddetli tepkisiyle karşılanıyorsa, pek yanlış bir iş yapmış olamazsınız. Buna karşılık politik hasımlarınızın benimseyip desteklediklerı eylemleriniz varsa, yani yanlış köşeden alkış sesleri geliyorsa, durup, acaba bir hata mı yapıyoruz diye düşünmek gerekir.

FİDEF ile Avrupa Milli Görüş Teşkilatı'nın Federal Almanya'daki yabancı işçilerin hiç olmazsa yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkına kavuşmaları için işbirliği yapmaları Tercüman gazetesini pek hiddetlendirdi. Birinci sayfadan ve tam sayfa boyunca atılan manşetlerle iki işçi kuruluşunun işbirliğini engellemeye çalışıyorlar. Eski MHP'nin önde gelen adamlarından olan ve şimdi Tercüman'da genel yayın müdürlüğünü üstlenmiş olan Taha Akyol bir kaç sayı ardarda başyazıyı bu konuya ayırdı.

BU tepkiler hayra alamettir. Tercüman'ın tutumu işçi hakları için yapılan işbirliklerinin ne kadar etkili ve ne kadar yerinde olduğunu gösteriyor. Eğer Taha Akyol bu kadar telaşa kapılıyorsa atılan adımlar doğru yönde atılmıştır diyebiliriz.

KOPARTILAN gürültünün sebebi ne? Beyler yıllardır başarıyla kullandıkları bir silahın artık işlemez hale gelmesinden korkuyorlar. Egemen güçler Türkiye'de uzun yıllar solcuların üzerine dindarları sürdüler. **"Kanlı Pazar"**ı hatırlayın. O gün Amerikan 6. Filo'sunun İstanbul'a gelişini protesto için yürüyüş yapan gençlerin üzerine saldırıp üç kişiyi öldürenler **"din elden gidiyor"** diye aldatılmış yurttaşlarımızdı.

BUGÜN bu senaryolar eskisi kadar kolay uygulanamıyor. Dindarlar arasında Amerikan emperyalizmine ve dikta rejimine karşı bir akım güçleniyor. Solcularla yurtsever dindarlar demokrasi için, emekçi hakları için, ulusal bağımsızlık için birlikte hareket etmeye başlıyorlar. TKP lideri Haydar Kutlu, **"biz emperyalizme ve bu rejime karşı çıkan İslam çevreleriyle de ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz"** diyor.

HENÜZ solcularla dindarlar arasında ilk yakınlaşmalara

Arkası 2. sayfada

Türkiye Postası

TKP lideri Atina'daki basın toplantısında partinin politikasını anlattı

Diyaloğa çağrı

● Yazısı Sayfa 7'de

TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu Yunanistan Komünist Partisi'nin davetlisi olarak gittiği Atina'da düzenlenen bir kapalı salon toplantısında konuştu. Türkiye ve Yunanistan halklarının dostluğunu vurguladı. Toplantıya katılan YKP üyelerinin sorularına cevap verdi.

Akıllı düşman

Başı 1. sayfada

şahit oluyoruz. Fakat bu bile Evren'i ve Tercüman gazetesini çileden çıkarmaya yetiyor.

28 EYLÜL seçimleri halkın çoğunluğunun 12 Eylül rejimine karşı olduğunu ispatladı. Özal hükümeti buna rağmen iktidarda kalabiliyorsa, bunu herşeyden önce muhalefet güçlerinin dağınıklığına borçludur. Bu yüzden birlik yönünde sağlanan en küçük bir başarı bile demokrasi mücadelesi açısından büyük bir değer taşıyor.

TERCÜMAN'ın tepkisi başka şeyleri de düşündürüyor. Ülkemizde yüzbinlerce satanı bir gazetenin bugün hâlâ kırk yıl öncesinin şablonlarından sıyrılamaması -bu gazete politik hasmımız da olsa- acıdır. Sovyetler denildi mi akıllarına Enver Paşa'dan başka bir şey gelmiyor. Kimse Sovyetler'i benimsemek zorunda değil. Fakat Sovyetler'e karşı olsalar da en azından bu büyük komşumuzda bugün neler oluyor, Sovyet halkları, Sovyet yöneticileri ne istiyor, ne yapmaya çalışıyor, kulak vermeleri gerekmez mi?

YAKINDA Türk inşaat firmaları Sovyetler'de şantiyeler kurmaya başlayacaklar. Daha şimdiden binlerce yurttaş işçi olarak Kuzey komşumuza gitmek için başvuruyor. Bu emekçiler Sovyet ülkesini, Sovyet insanlarını tanıyacaklar. Sosyalist düzenin başarılarını da, eksikliklerini de kendi gözleriyle görüp sosyalizmin emekçiler için yararlı olup olmadığını anlayacaklar.

KOMÜNİSTLERE, TKP'ye de aynı küflenmiş şablonların arasından bakıyorlar. Bir politikaya, bir partiye, bir dünya görüşüne karşı olmak bile küfür etmeyi mi gerektirir? Tercüman yazarları kendilerine güveniyorlarsa alsınlar TKP'nin görüşlerini incelesinler, eleştirsinler, yanlışlarını bulup göstersinler. Tercüman FIDEF ve FEBAG için **"TKP' ye bağlı kuruluşlar"** diyor. Ama şunu unutmasın: Federal Almanya'daki işçiler pasaport harçlarının nasıl 100,- DM' den 60,- DM'ye düşürüldüğünü, askerlik bedelinin 20 bin DM'den 15 bin DM'ye nasıl indirildiğini bu uğurda FIDEF' in FEBAG'ın çabalarını iyi biliyorlar.

DÜNYA da, Türkiye de hızla değişiyor. Bu gerçeği göremeyen, eski alışkanlıkları terk edemeyen, yeni şartlara ayak uyduramayan herkes tökezlenmeye mahkumdur. Sanırız Tercüman yöneticileri bile bu son saldırıyla amaçlarına ulaşamadıklarını farkedeceklerdir.

ONLARIN savunduğumuz ülküleri benimsemelerini, davamızı desteklemelerini beklemiyoruz. Fakat hiç olmazsa bizimle mücadele ederken daha iyi düşünmeye, daha akıllıca davranmaya davet ediyoruz. Kimseyi ikna etmeyen karalamaları, iftiraları, küfürleri bırakın. Yazılarımıza bakın, yaptıklarımıza bakın. Bulursanız yanlışlarımızı, beğenmediğiniz tarafları ortaya koyun. Biz akıllı düşmanı tercih ederiz.

Türkiye Postası

Türkiye Postası Abone Fişi

OKUYUCU POSTASI

Düşmanla savaşmak

Gazetemizin çıkarılma çalışmaları toplantılarında Aydın Engin ağbeyimizin yaptığı konuşmaları hiç unutmuyorum. Diyordu ki kısaca: "Gazetemizin amacı sadece düşmanla savaşmak. Çok güzel yazılmış yazılar gelebilir, diğer örgütleri eleştiren ancak onların yeri çöp sepetidir..!

Gazetemiz 100. sayısını aşmış durumda ve okuyucu olarak Türkiye'den beri Politika gazetemizin çalıştığım fabrikada dağıtımını yürütüyordum, burada ise Türkiye Postamızın çıkanlması ile onun tanıtılması ve kitlelere ulaştınması çalışmalarına aktif katıldım. Ancak özel nedenlerim dolayısı ile uzun zamandır sadece okuyucu olarak 100. sayıya ulaşabildim. Gazetemiz eksiklikleri ile başarıları ile görevini sürdürüyor, düşmanla savaşıyor ve bu ilkeyi hiç sapmadan inatla yaşama geçiriyor. Bence en büyük başarı budur. Gazetemizin yayım hayatına girişinden bu güne tüm sayılarını dikkatle okudum, okuyorum; Türkiye Postamız görevini yerine büyük bir başarı ile getiriyor, ancak biz okurlar kendi sorunlarımızı yenipte gazetemiz için yapılması gerekenleri, sorumluluklarımızın bilinci içerisinde yerine getirebiliyormuyuz?

Ben kendim bu soruya hayır diyorum. Bu hayır deyiş o kadar kolay olmuyor, Hayır derken Türkiye'deki düşmana halkımızı ezmesi için silah veriyoruz elimizle,

Bizim ellerimizde, bizlerin ellerinde dünyanın ve tüm savaşların en güçlü silah teorimiz var, bu teori bilince dönüştüğü zaman pırıl pırıl bir güç oluyor karanlıkları aşmaya, zorlukları yenmeye yarayan ve en olmazları başaran. Yeterki bizler bunun bilincinde okuyucular olarak gazetemizin ışığında; omuz, omuza vererek, kafa kafaya vererek yapabileceklerimizi, düşüncelerimizi hayata geçirelim.

Bütün bunları yerine getirmek için tartışmacı olmaktansa; öğ-

Muhabirlik eğitimi

1.2.1986 Pazar günü Türkiye Postası - Münih Temsilciliği, TP' ye haber ve yazı yazma" konulu bir seminer düzenledi.

Seminer, TP okuyucularının gazeteye haber ve yazı yazmanın önemi, gazeteyi yazı ve haberlerimizle daha da güçlendirme, gönüllü muhabirler kazanma ve muhabirlerimizin bu alandaki ihtiyaçlarına cevap verebilmeyi hedeflemiştir. Seminer üç ana konuda somutlandı;

a) Haber ve yazı yazma üzerine teorik bilgilendirme,

b) Haber yazma konusunda 1 K- 5 N genel formülün açılması,

c) Öğrendiklerimizin pratikde denenmesi, haber ve yazı yazma denemesi

Son madde üzerine açıklama yapıldıktan sonra seminere katılanlar haber ve yazı yazmaya koyuldular.Yarım saatlik pratik çalışma sırasında kimileri sessizce çalışmalarını sürdürdü. Arada sessizliği bozan soruları, deneyimleri olmayanların yakınmalarına TP - Temsilciliği kısa, öz cevaplar vermekteydi.

Ben de okuduğunuz bu yazıyı yazmaktaydım. Yarım saat sonra gerçekler gün ışığına çıkmaya başladı. Herkes yazdığını okuyacak ve üzerinde durulacaktı. Böylece muhabir olacaklar belli olmaya başladı. Denemelerin okunması, eksikliklerin daha iyi tanınması için iyi bir yöntem olduğunu ortaya çıkarttı. İlginç bir yönde şuydu; TP'nin birinci sayfasına çıkacak haber ve yazılardan "Güldüşün" sayfasına kadar muhabirlerimizin olabileceği gerçeği.

Yazı ve haberler okunduktan sonra muhabir olabileceklerin teknik olarak bazı eksiklerini birlikte saptadık. Burada tek tek üzerinde durmayacağım, çünkü temsilci not alıyordu.

Sonuçta muhabir olabileceklere Türkçe dilbilgisi ve haber ve yazı kurallarının daha da açılması ve bu konuda seminerin yapılması karara bağlandı, bu da 1. Mart'da yapılacak.

Münihten bir okur

Dayanışmanın verdiği moral

Dayanışmanın verdiği morali biliyordum ama yaşayınca daha farklı olduğunu anladım. Geçenlerde ayağımda çıkan bir yaradan dolayı ameliyet olmuştum. **"Üç haftada ancak iyileşir, yürüyebilirsin"** demişti doktorlar. Ertesi gün beni ziyarete gelen dostlarım beni öylesine sevindirdiler ki, anlatamam. Hamburg'da tesadüfen bulunan sendikacı dostlar da vardı aralarında.

Öylesine sevindim, moralim düzeldi ki, abartmıyorum, ikinci gün bu moralle ayağa kalktım.

İnsanın dostları olması ne güzel. Gurbet ellerde acılı ve sevinçli günlerde de yan yana, omuz omuza olmak ne güzel şey. Beni hastaneden, çıktıktan sonra arayan, en az doktorlar kadar yarama merhem olan tüm dostlarıma kalpten teşekkür ediyor ve diyorum ki göçmen işçiler, politik göçmenler haydi şimdi de grevdeki işçilere maddi ve moral dayanışmamızı iletelim. Grev günlerinde yanlarında olmasak bile buradan seslenelim. Dün sizinleydik, şimdi de sizinleyiz, yarın da sizinle olacağız. Selam grevdeki işçilere...

S. Durucan/Hamburg

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Fabrika önünde

Fabrika önünde grev nöbeti
grev gömleği, ellerinin
onuru
bilinci ve yüreği,
fabrika önünde dikilmiş
duruyor

Nazım Hikmet'e

Ne büyükmüş sendeki, vatan
sevgisi Nazım.
Anlamak için bunu, seni
okumak lazım.
Zulmeti boğmak için, yurdun
üstüneçöken.
Israr ile yermişsin, hilafeti kan
döken.
Mabedin vatan olmuş, secden
ise vatandaş
bir ışık demeti gibi Netaşlı
işçi.

Fabrika önünde bayram
sevinci,
bu sevinç
bir, bahar toprağında vardır
bir de, çeliğe çifte su
verilişte
bir de
yeni doğan bebenin ilk
sesinde.

Fabrika önünde
merhabadan merhabaya
el sıkıştan el sıkışa
ve yürek yüreğe
kucaklaşmada
oylum oylum bir dayanışma.

NETAŞ

Bir kıvılcım parlıyor
İstanbulun bağrında
Bir alev görünüyor
İzmirin bacalarında
Bir alaz çıkıyor
İzmit'in limanında
Bir ateş yükseliyor
NETAŞ'ların grevinde
Yükseliyor
Yükseliyor...
Söndürecek su
bulamayacaklar
Çünkü;
Bu yangın her yanı saracak
Çünkü;
Bu alaz her tarafı kaplayacak
Çünkü;
Bu alev her yere sıçrayacak
Çünkü;

100. sayıda

Türkiye Postası gazetesini ilk sayısından itibaren dikkatle takip ediyoruz. Gazetenin, çıkardığınız 100. sayısıyla birlikte gerek biçim gerekse içerik olarak ulaşmış olduğu aşamadan büyük bir memnuniyet duyuyor, okuyucu ve tüm çalışanlarının ortak çabası ile daha da gelişeçeğine olan inancımızı belirtmek istiyoruz.

Türkiye Postası gazetesi Yunanistan'da politik mülteci olarak bulunan bizlerin ve derneğimizin çalışmalarında önemli bir haber kaynağı ülkemizdeki gelişmeleri öğrenmemizde "gözümüz kulağımız" olarak işlevi daha da artıyor.

Gazetenin 100. sayısını çıkarmanız nedeniyle ilk sayısından buyana çıkmasında emeği geçen tüm dostlarımızı kutluyor ve yayın yaşamında büyük başarılar diliyoruz. Saygılarımızla.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Demokratlar Birliği Yönetim Kurulu

Nerede eşitiz?

F.Almanya'daki 25 Ocak seçimlerinden sonra şöyle bir düşündüm, neden bizlere oy hakkı vermiyorlar diye. Babam 23 yıldan beri burada yaşıyor, ben ve birçoğumuz 15 yılı aşkın bir süredir FAC ekonomisine bir Almanarkadaşımızdan farksız katkıda bulunmuşuz. Olağanüstü fedakarlıklarla bu kadar yılları geride bırakmış. Gelgelelim eşitliğe, nerede eşitiz? Ta okulda başlıyor. Bir yabancının çocuğu okusun da başımıza şef mi olsun?

Meslek hayatında yine öyle, en arka sıralara itilmişiz. İş hayatında yine öyle, kadro dolacak, gerekirse açık kalırsa sıra bize gele-

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı
Adresi

Ülkesi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,** Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirim.

Tarih **İmza**

Für Bundesrepublik
(Federal Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit -wiederruflich- die TÜRKİYE POSTASI Abonnementgebühren von meinem Konto einzuziehen.
(Sizlere bu imzamla -her an geri alabilmek üzere- TÜRKIYE POSTASI'nın abone ücretini kontomdan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

–jährlich
–yıllık ☐

–halbjährlich
–6 aylık ☐

Name, Vorname:
(Soyadı, Adı)

Strasse, PLZ, Ort:
(Adresi)

Mein Bank/Postcheckkonto bei:
in:
(Bankamın/postahanenin adı)
(Yeri)

Konto Nr.:
(Hesap numarası)

Bankleitzahl:
(Banka numarası)

Datum:
(Tarih)

Unterschrift:
(İmza)

Abone bedeli

	F.Alm.	Belçika Danim.	Fransa	İngiltere Hollanda	İşveç
6 aylık	30 DM	600 BF 120 Km	90,- FF	9,- £ 35 G	95 Kr
1 yıllık	60 DM	1200 BF 240 Km	180,- FF	18,- £ 70 G	190 Kr

lincinde okuyucular olarak gazetemizin işiğında; omuz, omuza vererek, kafa kafaya vererek yapabileceklerimizi, düşüncelerimizi hayata geçirelim.

Bütün bunları yerine getirmek için tartışmacı olmaktansa: öğretici olmak için önce kendimizi yetiştirelim olabildiğince sevecen, sabırlı, ne zaman ne yapacağını bilen kişiler olalım. Kısaca güneş gibi olmak olmalı amacımız, ısıtmalı, ışıtmalıyız çevremizi ve insanlarımıza güneşin doğaya verdiği canlılığı verebilelim. Işte o zaman Aydın Enğin ağbeyimizin düşmanla savaşmak dediği, gazetemizin yaşama geçirdiğini okuyucular olarak daha iyi, daha candan kavrar ve kavrادıklarımızı bilince dönüştürebiliriz, düşmanı savaşarak dünyamızdan siler, pırıl pırıl güneşli dünyalar kuranız.

Gazetemizin 100. sayısını aşmasında tüm çalışanlarını candan kutlar, sürdürdükleri kararlı savaşımda başarılar dilerim.

Atilla - Göppingen

okumak lazım.
Zulmeti boğmak için, yurdun
üstüneçöken.
Israr ile yermişsin, hilafeti kan
döken.
Mabedin vatan olmuş, secden
ise vatandaş.

Hakka koşmuşsun her an, bu
ne inanç arkadaş
Irtikaba dur deyip, irticayı
yermişsin.
Korksun gafiller senden, sen
yaşarken ermişsin.
Mutludur seni anan, gönüller
dünden bu gün.
Erecek muradına, inanki millet
bir gün.
Tan yeri ağarırken, usul usul
derinden.
Evren aydınlanacak,
mısralarınla birden

Ersan Yurdum – Köln

Fabrika önünde
merhabadan merhabaya
el sıkıştan el sıkışa
ve yürek yüreğe
kucaklaşmada
oylum oylum bir dayanışma.

Fabrika önünde
billur bardaklarda
demli, yakut renkli çay
yakılan cıgaraların ateşi
sıcacık bir söyleşi seli.

Fabrika önünde
kadın-erkek
çoluk-çocuk
genç-ihtiyar
grev gününde selamlamağa
gelmiş
grevdeki Netaşlı işçi
kardeşimi.

Cengiz Doğu

Çünkü;
Bu yangın her yanı saracak
Çünkü;
Bu alaz her tarafı kaplayacak
Çünkü;
Bu alev her yere sıçrayacak
Çünkü;
Bu kıvılcım her işyerinde
parlayacak
Bugün NETAŞ
Las Petkim-Iş
Derby...
Yarın diğerleri
Güzel günler görebilmek için
Insanca yaşayabilmek için
Çocuklarımızı sevindirebilmek
için
Hayat damarımıza kan
verebilmek için
Yüreklerimiz bu grevlerle
çarpıyor
çarpacak.

Basel'den bir okur

rede eşitiz? Ta okulda başlıyor. Bir yabancının çocuğu okusun da başımıza şef mi olsun?

Meslek hayatında yine öyle, en arka sıralara itilmişiz. Iş hayatında yine öyle, kadro dolacak, gerekirse açık kalırsa sıra bize gelecek.

Bilhassa ev aramakta daha açık seçik görüyoruz, 'dostlarımızın' bizi ne kadar sevdiklerini. Çocuk parasını ödemedeki den gesizlik, birde yabancı düşmanlığı, birçok insanımız teşhis konulamayacak ruh hastalıklarına yakalandılar.

Anlaşılan bizler burada birer istenmeyen misafir durumuna düşmüşüz. Bazen kendimi Avrupada, Güney Afrika'daki zenciler gibi hissediyorum. En basit bir oy hakkını vermeyen bir yönetim eşitliklen söz etmekten utanmalıdır.

K.Poyraz / Kassel

ILAN

Barış adını verdiğimiz bir oğlumuz doğdu. Sevincimizi tüm dostlarla paylaşırız.
Coşkuner ailesi

ILAN

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu Yoldaşın MK 7. Plenumunnda Okuduğu Politik Büro Çalışma Raporu
çıktı
Fiyatı: 4,50 DM

●

YENİLENME VE PARTİNİN KADRO POLİTİKASI

SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'un 27 Ocak 1987'de SBKP MK Plenumuna sunduğu rapor
yakında çıkıyor
Fiyatı: 4,50 DM

İsteme adresi: Ermis Verlag

DUYURU
Rutz ve İhsani'nin yeni kaseti AYRILIK
çıktı. Fiyatı: 12,- DM
İsteme adresi:
İhsani Karabacak
St. Bonifatinsstr. 3
8000 München 90
Tel: 089.692 21 72

TEMSİLCİLERİMİZE ÖNEMLİ DUYURU

Gazetemize yollanacak paralar gazetemiz adresine değil, aşağıdaki banka hesabımıza gönderilmelidir. Banka hesabımız **Verein für Völkerverständigung und Solidarität e.V., Konto-Nr.: 219004090 BLZ 350 500 00, Sparkasse Duisburg.**

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1- Geçtiğimiz 19. Şubat günü 20. kuruluş yıldönümünü kutladığımız, 12 Eylül 1980 askersel devirmesinin bağnaz kafa yapısıyla hukuk ilkelerine ters düşen bir şekilde faaliyetine son verilen, Türkiye işçi sınıfının sendikal örgütü DISK'in Genel Başkanının soyadı - Bakla ezmesi, 2- Nükleer silah üretiminde kullanılan bir element - Eskiden toprak ürünlerinden onda bir oranında alınan vergi, 3- Özellikle çöllerde yetişen, yaprakları dikenli bir bitki - Bir bayan adı, 4- Kalın ve kaba bir tür kumaş - Bahkeşir'in bir ilçesi, 5- Müzikte bir nota - Anne, baba ve çocukların oluşturduğu, toplum içinde en küçük birim, 6- Osmanlılar döneminde, özellikle sarayda bazı memurluklar için eleman yetiştirilen bölüm - Bir işaret zamiri, 7- Gelir getiren mülk - Arap yarımadasında bulunan ve deniz seviyesinin oldukça altında kalan bir göl, ya da bir peygamber ismi, 8- Yüce, kutsal - Tümör - Paramızı simgeleyen harfler, 9- (Tersi) Lanetlenmiş - Davranış, duygu ve düşünce bakımından ince ve nazik olan kişi, 10- Smokinle birlikte giyilen gece elbisesi - (Tersi) Birbiri üzerine uygulanmış yassıca maddelerin her biri, tabaka.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1- Içinde bulunduğu renge göre, renk değiştirerek uyum sağlayan bir hayvan, 2- Gaziantep'in bir ilçesi - Bitki veya kas dokusu, 3- Latife - Koyun ve keçi gibi hayvanlara verilen ortak ad, 4- Patlama gücü çok yüksek olan bir maddenin kısa yazılışı - Meksikalıların geleneksel içkisi, 5- (Tersi) Sihir - Eski Mısır'da bir mabut adı, 6- (Tersi) Eski Mezopotamya uygarlıklarından biri - (Tersi) Küçük orman, 7- Bin metrenin kısa yazılmış şekli - Ballıbabagillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları kokulu bir bitki - Küçük mağara, 8- Bayağı, pespaye - üzerinde pistonlar bulunan, bakırdan, nefesli bir çalgı veya cennette olduğu var sayılan bir ağaç ismi, 9- Ara - Kendine bağımlı kılma (Eski dil), 10- Başka buğday olmak üzere çeşitli taneleri, kuru yemişleri şekerle kaynatarak yapılan bir çeşit tatlı aş - (Tersi) Uluslararası Trafikte ülkemizi simgeleyen harfler, 11- (Tersi) Kuş ve balık yakalama işi - Futbolda topa ayak ile vurularak yapılan atış, 12- Avrupa'da bir ülke.

101. SAYIMIZDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1- Radikal - Iglo, 2- Amazon - Etlik, 3- Siyonizm - Idu, 4. Pk - Titan - Kat, 5- Po - Amigo, 6- Turp - Ayazma, 7- Isa - Kene - In, 8- Nankör - tnoK, 9- Galon - Abes, 10- otaneS - etinÜ.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Rasputin - 2- Amik - Usa, 3- Day - Pranga, 4- Izotop - Kan, 5. Koni - Köle, 6- Anita - Eros, 7- Zaman, 8- Emniyet, 9- Iı - Ga - Nat, 10- Glikoz - obI, 11- IidA - Miken, 12- Okutman - sÜ.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-42597402 **İsviçre** Tel: 21-335691 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-7401941

Foto: İsmail Fırat

50 bin kişi göçe zorlanıyor

Tunceli'ye bağlı 234 köyde yaşayan yaklaşık 50 bin Kürt köylüsü Mersin, Antalya, İzmir ve Muğla yörelerine göçe zorlanıyor. Orman Genel Müdürlüğü'nce orman içi köy olarak tanımlanan bu köylerin muhtarlarına göç ile ilgili tebligatlar yapıldı ve köylülere göçü kendilerinin istediğini belirtir matbu dilekçeler dağıtıldı. Tebligatlar zorunlu göçe olanak tanıyan anayasanın 170. maddesine dayandırılıyor.

Kürtlere yöneltilen baskıların bir devamı olarak dayatılan göçün tepki ile karşılanması üzerine Tunceli'nin ardından Bursa'da 450, Balıkesir'de 267, Erzincan'da 275 köye aynı şekilde tebligat yapıldı. Erzurum, Kars, Kastamonu'daki orman içi köylerinin tesbit edildiği açıklandı. Ancak bu açıklamaların yanısıra bu kadar köylüyü yerleştirecek toprak bulunmadığı da belirtildi. Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Doğan olayı toprak dağıtımı olarak niteledi. Doğan'ın açıklamasına göre istekliler arasından seçilecek köylülerin ellerindeki topraklar kamulaştırılacak ve kendilerine batıda toprak verilecek. Her iki toprak arasındaki değer farkı borçlandırılmak suretiyle köylülerden alınacak. Jandarma süngüsü altında tutulan Kürt köylülerinin anayasa ile de gerekçelendirilen böyle bir zorlama karşısında kendilerine uzatılan dilekçeleri imzalamaktan başka alternatifleri var mı?

Öte yandan İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut da bir açıklama yaparak göçün **"Güvenlik konusu ve ayrılıkçı güçlerle mücadele"** ile ilgisi olmadığını açıkladı. Ve olayı göç olarak nitelendirmeye karşı çıktı.

Kürt köylülerinin göçe zorlanması yurt içinde ve yurt dışındaki göçmen işçiler arasında tepki ile karşılandı. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü olayı meclise götürecektlerini açıkladı. Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR bir bildiri yayınlayarak olayı protesto etti. KOMKAR ayrıca 21 Şubat cumartesi günü Hamburg, Batı Berlin, Köln,

İsimlere bile tahammül yok

Fırat DILGEŞ

Kürt halkına karşı yürütülen

ken gibi batmaya başladı. Bir gece yarısı Zeki'nin evini basıp kendisini köyden dışarı çıkardılar. Köy dışında Zeki'yi dövmeye

Örgütlenme, düşünce ve vicdan özgürlüğünü yasaklayan ceza maddeleri ağırlaştırılıyor

Baskı ve zorbalığı pekiştiren yeni Ceza Yasası kamuoyunda tartışılıyor

1982 Anayasası'nın değiştirilmesine yönelik istemlerin yoğun bir şekilde Türkiye kamuoyunda tartışıldığı bir dönemde, iktidar alel acele hazırladığı Ceza Yasası ön tasarısını gündeme getirdi.

Yeni ön tasarı, bir zamanların özellikle 141 ve 142. maddelerden yargılanan kişilerin çok yakından tanıdığı ve verilen mahkumiyet kararlarında payı olan, Prof. Sulhi Dönmezer başkanlığında 17 kişilik bir heyetçe hazırlandı.

Ön tasarının çok geniş çevrelerce tartışılması için uğraştıklarını açıklayan Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun bu açıklamasına rağmen, ne hikmetse tasarı bir türlü ortaya çıkmıyor. Türk Ceza Yasası'ndaki gerici yöndeki değişiklik önerilerini üç ana noktada toplamak mümkün.

Bunlardan birincisi; örgütlenme, düşünce ve vicdan özgürlüğünü engelleyen maddelerin aynen koruyor olması bir yana, bunlarla ilgili cezaların artırılması ve basına getirilen kısıtlamalardır.

İkinci olarak tasarı, özellikle uluslararası kaçakçılığı kollayıcı ve bunlar için verilen cezaları azaltıcı hükümler getiriyor.

Üçüncüsü ve önemli diğer bir yenilik de özellikle faşistlerin yargılandıkları yürürlükteki TCK 149. maddeyle ilgilidir. Bu maddedeki suç devlet aleyhine işlenen suçlardan sayılmıyor ve anayasadaki al engeli de böylece aşılmış oluyor.

Bilindiği gibi 149. madde halkın bir kısmını diğer kısmına karşı silahlandırıp birbirini öldürmeye kışkırtma eylemini cezalandırıyor ve bu eylem devlet aleyhine işlenmiş suçlardan sayılıyordu. Ancak 1982 Anayasası'ndaki devlet aleyhine suç işleyenlerin çıkarılacak aftan yararlanmaları söz konusu değildi. Ceza Yasası'ndaki bu değişiklik istemi ile faşist kadrolara aftan yararlanarak özgür olmanın yolu da açılmış oluyor. Tasarı ayrıca ihbarcıları da ödüllendiriyor.

Türk Ceza Kanunu'nun baskı ve keyfiliği artırma yönündeki değişiklik önerileri demokratik örgütler muhalefet partileri, hukukçular ve aydınlarca tepki ile karşılanıyor. Önümüzdeki günlerde bu tepkilerin daha da yoğunlaşması 141, 142, 163. maddelerin antidemokratik niteliği konusunda çok geniş kesimlerin birlik içinde seslerini yükseltmeleri doğaldır. Bu 1982 Anayasası'nın tümden değiştirilmesi isteminin daha da yükseltilmesine bir ivme kazandıracaktır.

"Katliamın hesabını soracağız"

İnsan Hakları Derneği'nce 149 kişinin işkence sonucu öldürüldüğünü açıklaması üzerine, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar bu konuda meclis araştırması isteyeceklerini belirterek **"Caniliğin, ilkelliğin ve vahşetin ötesindeki bu katliamın hesabını soracağız."** dedi. SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, İnsan Hakları Derneği'nin çok önemli bir görevi yerine getirdiğini kaydederek **"İçişleri Bakanı işkence sırasında ölenlerin sayısını 15 olarak açıklamış, bu konuda soruşturma açıldığını belirtmişti. Şimdi bu sayının yüzü aştığını öğreniyoruz. Devletin bu konudaki en yetkili ağzının en hafif tabiriyle gerçekleri sakladığı ya da olup bitenlerden kendi teşkilatından habersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Bu caniliğin vahşetin hesabını so-**

Türk Ceza Yasası Taslağı tartışıldı

Ankara Barosu'nda Panel

Ankara Barosu tarafından düzenlenen bir panelde Ceza Yasası Taslağı tartışıldı. Ankara Kızılırmak Sineması'nda düzenlenen panelde Türkiye'de demokratik bir ortamın oluşmadığı, anayasa üzerindeki tartışmaların bile henüz sona ermediğine dikkat çekildi ve böyle bir ortamda toplumun en önemli yasalarından biri olan Türk Ceza Yasası'nın değiştirilmesinin zamanlama açısından sakıncalı olduğu noktasında birleşildi.

Panele konuşmacı olarak katılan Halit Çelenk, siyasi iktidarın çağdaş hukuk ilkeleri, kişi hak ve özgür-

tahammül yok

Fırat DILGEŞ

Kürt halkına karşı yürütülen baskı ve kırım operasyonları sürüyor. İnsanlar Kürt oldukları için, Kürtçe konuştukları için, kendi halklarının ulusal demokratik haklarını savunduğu için gözaltına alınıyor, işkencelerden geçiriliyor. Gözaltına alınan, işkencelerden geçirilen ve yıllarca zindanlarda tutulan Kürt yurtseverleri serbest bırakıldıklarında bile bir tek gün rahat yüzü görmüyorlar.

Yıllarca en insanlık dışı koşullarda zindanlarda tutulan ve onurlarını çiğnetmeyen Kürt yurtseverleri serbest bırakılıpta dışarı çıkıtklarında her an polisin, MİT'ın ağır baskısı altında yaşamlarını sürdürüyorlar. Serbest bırakılanlar çeşitli gerekçelerle yeniden gözaltına alınıyor ve kendilerine ajanlık teklifleri yapılıyor. Polis ve MİT mensupları bu yurtseverleri **"Ya bizimle çalışırsın ya da seni öldururüz, bizimle çalışırsan seni işe yerleştiririz vs."** gibi sözlerle tehdit ediyor, mücadelelerinden alıkoymaya çalışıyor.

Ne var ki, bütün baskı ve zorbalıklar, tehditler, para ve iş teklifleri hiç bir işe yaramıyor. Kürt yurtseverleri ölümü ve ağır baskıları göze alarak rejimin kendilerine zorla dayatmak istediği onursuz ajanlık tekliflerini reddediyor, onurlu yaşama yolunu seçiyor.

Şimdiye kadar onlarca Kürt yurtseverine ajanlık teklifleri yapıldı. Biz bunlardan sadece birinden sözetmek istiyoruz. Diyarbakır'ın Axmeşet köyünde Zeki K. adında bir Kürt yurtseveri var. Bu yurttaş işkencelerden geçirildi, zindanlarda tutuldu. Kendisine yapılan ajanlık tekliflerini kabul etmedi. Serbest bırakıldıktan sonra köyüne giderek kendine bir ev yapmaya başladı. Zeki K. adındaki yurttaşın köyde ev yaptığını duyan kolluk kuvetleri köyü bastılar ve bütün köylüleri toplayarak **"Eğer bu adamın burada ev yapmasına izin verirseniz her gün köyünüzü basar, hepinizi teker teker işkencelerden geçiririz"** dediler.

Bütün tehditlere rağmen Zeki evini kendi elleriyle yaptı. Yaptı yapmasına ama evi rejimin kolluk kuvvetlerinin gözüne de diken gibi batmaya başladı. Bir gece yarısı Zeki'nin evini basıp kendisini köyden dışarı çıkardılar. Köy dışında Zeki'yi dövmeye başladılar. Zeki'nin her tarafı kan içinde kalıyor ve baygın bir şekilde düşüyor. Onlar da artık öldü diye Zeki'yi bir mezarlığa atıp gidiyorlar. Zeki kendine geldiğinde her tarafının kan içinde olduğunu görüyor ve sürüne sürüne yuvarlana yuvarlana köyün yoluna kadar çıkıyor. Yoldan geçen yolcular Zeki'yi görüp köye getiriyorlar.

Bir süre önce yeniden köye bir baskın düzenleyen kolluk kuvvetleri Zeki'yi alıp götürüyorlar. Yeniden **"Ya bizimle çalışacaksın ya da seni öldüreceğiz"** diyerek tehdit ediyorlar.

Bu şekilde gerek zorla ve gerekse bir takım maddi çıkarlar karşılığı rejime ajanlık yapmaya zorlanan yüzlerce Kürt yurtseveri bulunuyor. Rejimin ajanlık yapmaya zorladığı insanlar arasında çok az bir kısmı bu onursuz işi yapmayı kabul ederken, ezici çoğunluk ise yaşamını hiçe sayarak, ağır baskıları göğüsleyerek bu onursuz işleri yapmayı reddediyor.

Öte yandan Türkiye Kürdistan'ndaki bütün nüfus daireleri de kayıtlardaki Kürtçe isimleri değiştirmek için harıl harıl çalışıyor. Son olarak Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde İmhan olan bir kadının ismi Emine olarak değiştirildi. Yeni doğan çocuklar nüfusa kayıt edilirken de Türkçe isimlerle kaydedilmeye özen gösteriliyor.

Ayrıca onlarca yıldır isimleri halkın diline yerleşmiş olan Kürt köy isimleri de Türkçe isimlerle değiştirilmiştir. Diyarbakır'ın Ergani ilçesine bağlı köylerden isimleri değiştirilenlerden bazıları şunlardır:

Belaxur-Yamaçlar, Hilar-Sesverenpınar, Korbext-Bozyer, Melahmed-Boncuklu, Şêxsiyar-Sökündüzü, Mêgo-Azıklı, Tilsum-Cömert, Kanêr-Kavurmaküpü, Bervan-Üçkardeş, Zeynelan-Usluca, Gomayik-Kortaş, Amêdi-Armutlu, Qalxane-Yolköprü, Kotekan-Yakacık, Malıkan-Karpuzlu, Cingişin-Çakartaş, Zimêg-Dibektaş, Zirka-Dağarası, Xıdran-Yolbulan, Malan-Kayapınar, Xoşan-Kömürtaş, Zilan-Karşıbağlar, Memelan-Özbilek, Qıtêş-Şöleri, Termil-Aşağıkuyulu, Tahyan-Salıca, Ziyarek-Tevekli olarak değiştirilmişlerdir.

Ankara Barosu tarafından düzenlenen bir panelde Ceza Yasası Taslağı tartışıldı. Ankara Kızılırmak Sineması'nda düzenlenen panelde Türkiye'de demokratik bir ortamın oluşmadığı, anayasa üzerindeki tartışmaların bile henüz sona ermediğine dikkat çekildi ve böyle bir ortamda toplumun en önemli yasalarından biri olan Türk Ceza Yasası'nın değiştirilmesinin zamanlama açısından sakıncalı olduğu noktasında birleşildi.

Panele konuşmacı olarak katılan Halil Çelenk, siyasi iktidarın çağdaş hukuk ilkeleri, kişi hak ve özgürlüklerini bir yana bırakarak taslak üzerinde açıkça tavır aldığını belirterek şöyle dedi: **"Siyasi iktidar ekonomik sistemini perçinlemek için otoriter bir nitelik taşıyan anayasayı getirmiştir. Bu dönemde getirilen tüm yasalar da bu amaca yöneliktir, ceza yasa taslağı da aynı dünya görüşü ve felsefenin ürünüdür."**

Önder Sav tasarının ceza siyasetini **"İnsan hak ve özgürlüklerini insanı öldürerek korumak olarak"** açıkladı ve şöyle dedi. **"İtalyanlar o ceza yasasını unutmuşlar, sepet yapıp atmışlar, biz o yasadan medet umuyoruz. Fevkalade ayıp bir şey bu."**

Panelde yer alan konuşmacılardan İlhan Selçuk'da konuşmasında panel masasını aydınlatan spotlara işaret ederek **"Biz aydınlıktayız, ama konuştuğumuz insanların yüzünü göremiyorum. Bu bazı anılarımı anımsattı. Şu anda bazı sanıklar da böyle sorgulanıyor"** dedi. Selçuk konuşmasında, Pavlov'un şartlı refleks kuramını geliştirmek için kullandığı elips ve daire şeklindeki elektrik donanımlı aygıtlarından söz etti ve tasarıyı da buna benzeterek **"yurttaşların hepsi Pavlov'un köpeği haline getirilmek isteniyor"** dedi. İlhan Selçuk konuşmasını **"Cezalar ne kadar büyürse büyüsün, umutlarımız da o kadar büyüyecektir"** diye bitirdi.

Panele ayrıca Baro Başkanı Mahir Can Ilıcak ve Prof. Dr. Faruk Erem de katıldı.

Ne dediler?

ÇETİN ÖZEK
Ceza Hukuku Profesörü:

Kapalı kapılar ardında hazırlanan ön tasarıdan, siyasal suç-ceza açısından başka bir şey de beklememek gerekir. Taslağın özgürlükleri sınırlayan yönelişine şaşmamak gerekir. Günümüzün kurallarıyla bağdaşmayan, otoriter, yürütmeye üstünlük tanıyan, kişi özgürlüklerini kısıtlayarak devleti korumayı amaçlayarak anayasal sistemle siyasal suçlar düzenlemiş düşünce suçları ise muhafaza edilmesi bir yana, yaygınlaştırılmıştır.

FİKRI SAGLAR
SHP Genel Sekreteri:

ANAP halkı 40 katır mı, yoksa 40 satır mı seçeneğini getiriyor. Öte yandan asıl ceza verilmesi gerekenlere ceza indirimi uygulanıyor. Yürürlükteki Ceza Yasası'nın 313. maddesinden yargılanan sağ eylemciler 144. maddeden ceza alarak hapis yatan Kahraman Maraş olaylarının sanıkları, yurtdışına uyuşturucu madde kaçakçılığı yapıp da bu eylemlerinden dolayı Türkiye'de yargılananlarla cinsel suçlar işlemiş suçlular yeni taslakta gizli bir affa uğratılmaktadır...

... Toplum barışının korunması, ceza yasalarındaki müeyyidelerin artırılması da ya eksitilmesiyle değil, ivedilikle bir genel affın çıkarılmasıyla olur.

ORHAN ERİNÇ
Gazeteciler Cemiyeti Genel Sekreteri

Fikir suçu kavramını çağdışı sayan bir basın kuruluşunun mensubu olarak bu tür sınırlamaların ülkemizin ulusal ve uluslararası çıkarlarını ne ölçüde zedelediğini gördüğümüzü ve yaşadığımızı vurgulamak isterim. Böyle bir taslağı hazırlamış olmak Türkiye'nin ihtiyaçlarını bilmemek demektir. Atatürk'ün demokrasiye layık Türkiyesi Mussolini'nin İtalyası olmamalı.

OKAY GÖNENSİN
Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü

12 Eylül sonrası çıkarılan yeni yasalar va anayasa ile basının üzerinde epey bir baskı kuruldu. Buna bir de Muzır Yasası eklenince bu baskılar iyice arttı. Şimdi de Türk Ceza Kanunu ile doğrudan haber alma özgürlüğü kısıtlanıyor.

RAHMİ TURAN
Günaydın Gazetesi:

Bu iktidarın kafası ne yazık ki demokrat değil sadece demokrat maskeri altında antidemokratik yasalar ve uygulamalarla basını susturmayı düşünüyorlar. Gazeteleri sustururlarsa seçimi kazanacaklarını sanıyorlar. Fakat basına zincir vurmaya güçleri yetmeyecek.

Türkiye muhabirimiz bildiriyor

İktidara karşı hukuk savaşı veriyoruz

İnsan Hakları Genel Başkanı Avukat Nevzat Helvacı yaptığı açıklamada **"Dünya varlığımızı kabul ediyor. Dünyanın birçok yerinden heyetler bizimle görüşmeye geliyor. Derneğimiz resmen var ama tüzüğümüzün İçişleri Bakanlığı'nca kabulü için hâlâ hukuk savaşı veriyoruz."** dedi. İnsan Hakları Derneği'nin 17 Temmuz 1986 tarihinde kurulduğunu söyleyen Nevzat Helvacı Dernek tüzüğünün İçişleri Bakanlığı'nca iki kez geri çevrildiğini, bunun üzerine üçüncü kez itiraz ettiklerini, yeni başvurularının incelenmekte olduğunu bildirdi. Helvacı, **derneğin amaç ve faaliyetlerine itiraz ettikleri için tüzüğü onaylamıyorlar"** dedi.

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Helvacı sözlerine şöyle devam etti: **"Bize verdikleri yanıtlarda insan haklarının tüm boyutları ile yaşama geçirilmesi devletin gücünü bile aşar diyorlar. Ayrıca diyorlar 'insan hakları devletin asli görevleri arasındadır. Siz karışamazsınız, bir de amacımıza itiraz ediliyor. Bunun için de amacımız açık değil. Her an bir suç örgütüne dönüşebilirsiniz. Bu görüşlere karşı verdiğimiz dilekçeye Birleşmiş Milletler'in insan haklarına ilişkin kararların ekledik. Birleşmiş Milletler'in kararında İnsan Hakları Derneği'nin kurulması için hükümetlerin izninin gerekli olmadığı vurgulanıyor. Bize nasıl bir yanıt vereceklerini merakla bekliyoruz."**

İnsan Hakları Derneği'nin 500 üyesi bulunduğunu, çalışmalarını yakından denetlenip izlendiğini belirten Helvacı **"Ama biz çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Genel Merkezimiz Ankara'da. İstanbul, İzmir ve Adana'da temsilciliklerimiz var."** diyen Helvacı, İnsan Hakları Derneği'nin 5 ayrı komisyon halinde çalıştığını, bunların baskı, işkence, ceza komisyonu, temel haklar ve özgürlükler komisyonu, sosyal haklar, ekonomik haklar ve hukuk komisyonundan oluştuğunu, hukuk komisyonlarının şu aşamada insanların fişlenmesi ve güvenlik soruşturması konularında çalışmalar yaptığını belirtti.

Nevzat Helvacı, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na bireysel başvuru için izin çıktığını anımsatarak şu aşamada ayrıca bireysel başvuru brşürünü hazırladıklarını söyledi. Helvacı, **"Başvurunun yolu, yöntemi konusunda bilgiler içeriyor broşür. Ayrıca düşüncenin suç olmadığı ve idam cezalarına karşı çalışmalar yapıyoruz. Devlet bizi tanımıyor. Ama yurt içinden ve dışından bize ilgi büyük. Uluslararası Af Örgütü'nden, Amerikan Senatosu İnsan Hakları Komitesi'nden, Helsinki İnsan Hakları Gözleme Komitesi'nden gelip görüşmeler yaptılar. Türkiye'de insan haklarının yaşama geçmesi için elimizden geleni yapacağız. Yöneticiler bize karşı da çıksalar ülkemizde insan haklarının çiğnenmesi olayını dünyanın gündeminden çıkarmak amacımız olacak. Bunun koşulu da insan haklarını tüm boyutları ile yaşama geçirmektir. Türkiye'de bizim ad ad saptadığımız 149 kişi 12 Eylül'den bu yana işkence altında ya da başka yöntemlerle öldürülmüştür. İşkencelerin sürdüğü gözaltına alınıp sonradan serbest bıraklılanların anlatımı ile ortadadır. Cumhurbaşkanı işkence yapan polis sayısını binde 7 olarak açıkladı. Bu 1200 polis demektir. İşkence nedeniyle ceza alan görevliler vardır. Erzincan'da rüşvet aldığı için cezalandırılan Askeri Savcı Halit Cengiz devlete nasıl hizmet ettiğini açıklarken, 300 işkence davasının sanıkları hakkında takipsizlik kararı verdiğini söyledi. Durum böyle olunca dernek olarak görevlerimiz insan haklarını, insan onurunu korumak, kurtarmak olacaktır."** dedi.

NETAŞ grevi 93. gününde başarıyla sona erdi

Grevciden grevciye dayanışma

"93 gün önce astığım bu pankartı indirmiyorum, emanet olarak alıyorum. Gerektiğinde diğer grevlerde asmak üzere..."

Otomobil İş Sendikası Genel Başkanı **Ilhan Dalkılıç** grev pankartını indirirken yaptığı konuşmada söyledi bu sözleri.

3000 Netaş işçisinin 18 Kasımda başlattığı ve 12 Eylül sonrasının bu en büyük grevi başarıyla sona erdikten sonra fabrikaya davul zurna eşliğinde halaylar çekerek girdiler. Ve, **"Bu koşullar altında grev yapılamaz"** diyenlere, baskılara, hergün biraz daha ağırlaşan yaşam koşullarına ve her türlü zorluğa rağmen hakları için direndiler. Grevleri kısa sürede işyerinin sınırlarını aşarak emekçilerin, işçilerin onuru, umut güç ve moral kaynağı oldu.

Netaş işçileri üç aydır uzak kaldıkları tezgahlarının başına dönmeden önce İstanbul'da 2,5 aydır Derby Lastik fabrikasında 1200'ü aşkın işçinin sürdürdüğü grevi destekleme kararı aldılar. Derby grevini ziyaret ederek, grev sona erdikten sonra yurt içinden ve yurt dışından ellerine ulaşan dayanışmayı sınıf kardeşlerine teslim ettiler.

● NETAŞ işçileri DISK'in devrimci geleneğini sürdürerek, bu dönemde grev yapılamaz diyenlere nasıl grev yapılacağını gösterdiler. Dirençleri, bilinçleri ve kazandıkları başarıyla 20. kuruluş yıldönümünde DISK'e en büyük armağanı verdiler.

● NETAŞ işçilerinin mücadele kararlılığı ve başarısı grevdeki ve greve hazırlanan tüm işçilere moral ve güç kaynağı oldu. Şimdi yurtdışında çalışan biz emekçilere düşen görev sürmekte olan grevlerle dayanışmamızı hiç aksatmadan sürdürmek olmalı.

Grev sonunda kazanılan haklar

Bağımsız Otomobil-İş Sendikası ile Netaş işvereni arasında varılan anlaşma sonunda saat ücretleri birinci yıl yüzde 40,5, ikinci yıl yüzde 30, artacak. Bayram ödenekleri 15 binden 25 bine, yıllık izinler 30 binden 50 bine, yakacak parası 90 binden 125 bine, yemek parası 400'den 750'ye, evlenme yardımı 35 binden 60 bine, doğum yardımı 20 binden 30 bine çıkarken yolluklar 5,500'den 12,500'e yükseliyor. Ayrıca sendikal izinler yılda 500 adam saatten 650 adam saate çıkarken, temsilci sayısı 6'dan 8'e, temsilcilerin ücretli izinleri de 5 saatten 7,5 saate yükseliyor. Bunların yanısıra diğer birçok sosyal haklarda da günün koşullarına göre küçümsenmeyecek ölçüde artışlar var. Grev sonunda alınan bu haklar 12 Eylül sonrasının en başarılı sözleşmesi olarak değerlendiriliyor.

Dayanışma diğer grevlere kaydırılıyor

93 gün süren Netaş grevinin başanya ulaşmasında işçilerin kararlılığının yanı sıra ulusal ve uluslararası dayanışma da önemli bir rol oynadı. Grev süresince sendikanın grev fonunun kısıtlı olması ne deniyle ayda 20'şer bin lira alan işçilere maddi ve manevi dayanışma yağdı. SHP,-DYP ve RP tarafından da desteklenen grevi SHP Genel Başkanı Erdal Inönü'nün yanısıra DISK'in 20. kuruluş yıldönümü toplantısına katılmak üzere Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelen 20'ye yakın sendikacı da ziyaret etti. Ziyaret sırasında grev önlüğü giymek isteyen sendikacılar polis tarafından engellendi ve bu sırada bir işçi gözaltına alındı. Polisin bu yoğun baskısına rağmen grevin son gününe kadar yurdun çeşitli yerlerinden toplu ziyaretler, telgraflar ve mektuplar hiç kesilmedi.

Şimdi işbaşı yapan Netaş işçileri haklarını almanın, grev mücadelesinden yüzlerinin aktıyla çıkmanın onuru ile çalışıyor ve halen grevde olan işçilerin mücadelesine omuz veriyorlar.

Netaş grevcilerine

Candan dayanışmalar size
Netaş işçileri mangal yürekli
kardeşlerim
Yılların susturulmuşluğunu
yendiniz
Doksan gündür grevdesiniz
Kanada şirketi Northern Electric
Yabancı sermayeli bol kârli
fabrikanız
Ne bol üretiyordunuz birbirinden
güzel telefonları
Ne çok kazanıyordu işveren
efendi
Ne az ödüyordu sizlere
O çalımlar o kurumlar baskılar
Yıllarca sendikasız sözleşmesiz
Şükür şimdi grevdesiniz
Gönüllerdesiniz
Yurtta karakış üşüyorsunuz
ayazda
Sular borularda donuyor
Ümraniye'de
Ankara asfaltı çatırdıyor
Kısıktır öğretmenlerin aydınların
sesi
Sendikalar varla yok arası
Baskılar altında kılıç ayazlarda
Vurgunlu soygunlu enflasyon
yılları
Kadınlarımızın ellerinde mini
sepetler
Değeri hergün düşen paralar,
pazarlar ateş
sürekli barış' için
Kapı komşu uluslar için dünya
için
Çimenlerin böcekleri için
Kadın erkek üç aydır kendinizi
Ölümlerin ortasına atarak
Orta yaşlı genç beli ağrılı
Dayanmada direnmedesiniz
Bugünü iyi yarını daha iyi
yaşamak için grevdesiniz
Gönüllerdesiniz

Sizlerden uzaklarda çok
uzaklarda ne yazık bizler
Almanyalarda Avrupalarda işçi
aydın yazar çizer
Sizler kadar baskı altında
ayazda karda
Sizler kadar enflasyonlarda
zorda değilsek de
Yutarken lokmalarımızı içerken
çayımızı suyumuzu
Sizleri düşünüp duraklıyoruz
Geçmiyor yudumlar lokmalar
Dost dediğin böyle günde belli

ARININ BALI — **Süleyman ÜSTÜN**

Ülkemiz elimizde

Telefonda bir yakının sıcak sesi:

– Mevsim kış, ay şubat, dışarda kar ve dondurucu soğuk. Hava alsın diye odanın pencersini açtım; oda kuş sesleriyle doldu. Kuşlar sizin orada da cıvıldıyor mu?

Hiç dikkatinizi çekmiş de, baktığınız olmuş mudur? Sol elimiz, iyiden iyiye ülkemize, Türkiye'ye benzer. Şöyle elimiz açık, dört parmağımız birbirine yapışık ve hafif gergin de, geriye doğru eğikçe; işte Anadolu. Başparmağımız üstte, işaret parmağımıza doğru uzayıp yaslanmış; işte Trakya. Ve baştanbaşa

20. yılında DİSK'e uluslararası destek

Devrimci Işçi Sendikaları Konfederasyonu **DISK**'in 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle 13 Şubat günü İstanbul Pera Palas'ta DISK Genel Başkanı **Abdullah Baştürk** tarafından bir resepsiyon verildi. 14 Şubatta da **SHP** tarafından **"Demokraside Işçi Sendikalarının Işlevleri ve Hakları"** konulu uluslararası bir seminer düzenlendi.

12 Eylül'den sonra kapatılıp, yöneticileri hakkında yargılamalar süren, mal varlığına el konulan ve en son 264 yöneticisi hakkında Askeri Mahkeme tarafından 5-15 yıl arasında hapis cezası verilen DISK'in 20. yıldönümü için İstanbul'a tüm dünyadan uluslararası ve ulusal sendikalardan temsilciler, parlamenterler ve uluslararası kuruluşlardan yöneticiler geldi.

Abdullah Baştürk tarafından verilen resepsiyona 99 ülkeden toplam 82 milyon üyeli 144 kuruluşun bağlı olduğu Uluslararası Hür Işçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Genel Sekreteri **John Vandervekken**, 80 ülkeden 86 kuruluşun bağlı olduğu 15 milyon üyeli Dünkatıldı.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Direktörü **Francais Blanchard** ile Avrupa parlamentosu milletvekillerinin de yeraldığı resepsiyona SHP Genel Başkanı **Erdal Inönü**, başkan yardımcısı **Aydın Gürkan** ve Genel Sekreter **Fikri Sağlar**'la birlikte MKYK üyeleri, eski ve yeni parlamenterler ile çok sayıda yabancı diplomat katıldı.

İzdiham ölçüsünde büyük katılımın olduğu resepsiyonda Abdullah Baştürk konuklara şöyle seslendi: **"Dünya ve Avrupa sendikacılık hareketinin siz önemli temsilcileri 6 yıl boyunca göstermiş olduğunuz örnek uluslararası dayanışmayı bu akşam bir kez daha somutladınız. Bu akşam buradayız. Yarınlarda demokrasi, sendikal hak ve özgürlükler nerede yok edilmek istenirse orada da olacağız. Ortak değer ve ilkelerimiz örgütlü birliğimiz'in tek nedenidir. Bu vesileyle bugün DISK'i kuranları 20 yıl boyunca ilkelerimiz için mücadele verenleri saygıyla anıyorum iyileştirilmesi için, özgür bir gelecek için uğraş vermiştir. DISK 1961 Anayasası'nı savunmuş, bu anayasanın eksiksiz, tastamam uygulanmasını istemiştir. Ne çelişkidir ki, 1961 Anayasası'nı savunan DISK 12 Eylül 1980 sonrası bu anayasayı zora başvurarak değiştirmek istemekle suçlanmış, yöneticileri tutuklamalara, işkencelere, sürgünlere muhatap olmuş ve bu gerçeklere dayandırılarak 12 Eylül rejiminin sıkıyönetim mahkemelerince 5 yıl süren yargılamalar sonucu kapatılmış, yöneticileri 15 yıla varan ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır.**

Sendikamız T.Maden-İş tüm yönetici ve üyeleriyle DISK'in kurucu üyesi olmaktan onun yönetim organlarında ve eylemlerinde görev almaktan, o görevleri sınıf bilinciyle yerine getirmekten her zaman onur duymuş, üstlendiği görevleri coşkuyla yerine getirmiştir. Sendikamız Maden-İş yöneticisi ve üyeleriyle işçi sınıfımızın ekonomik sosyal demokratik kazanımlar elde etmesinde ve uğrundaki sa-

sesleriyle doldu. Kuşlar sizin orada da cıvıldıyor mu?

Hiç dikkatinizi çekmiş de, baktığınız olmuş mudur? Sol elimiz, iyiden iyiye ülkemize, Türkiye'ye benzer. Şöyle elimiz açık, dört parmağımız birbirine yapışık ve hafif gergin de, geriye doğru eğikçe; işte Anadolu. Başparmağımız üstte, işaret parmağımıza doğru uzayıp yaslanmış; işte Trakya. Ve baştanbaşa Türkiye.

Baktıkça daha çok benzetiyorum ve ülkemiz elimizde diyorum.

Ne güzel ülke şu bizim ülke. Doğa da adamakıllı cömert davranmış; güneşi, toprağı, dağıyla, denizi, akarsuyu, gölüyle. Haritalarda da nasıl belirgin, nasıl kişilikli ve ne kadar özgün. Bunca ülke arasında hemen de seçilir.

Uzak düşenler, bizler gibi ona, tümden hasretinde onun. Rotterdam'dan Toprak Süngünoğlu "Türkiyem" adlı şiirinde:

"Sen,
verimli güzel ülkem.
Doyuramadın mı bizi,
attın uzaklara?
Sürdün çıkardın toprağından,
vermedin yaşama hakkımızı.
Koca, koca
Soğuk, ılık, sıcak
Denizlerin var.
Sayısız ırmakların ve ormanlar.
Bir bizi doyuramadın mı? Nasıl demesin?

* * *

Insan Hakları Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı basın toplantısında:

"12 Eylül'den sonra ülkemizde, işkencelerde 149 kişi öldürülmüştür. Bu sayı ancak, şimdiye kadar saptayabildiklerimizdir. Öldürülenler daha çoktur. Aklını yitirenler, sakat kalanlar ise çok fazladır." diyor ve ekliyor:

"Tutuklamalar, gözaltına almalar doğaldır ki, ilk zamanlardakine oranla azalmıştır. Ancak, bu bizleri, işkencelerin de azaldığı kanısına götürmesin. Işkenceler artarak sürmektedir."

Askeri mahkemeler idam kararı vermeye ve yargıtay da idam kararlarını onaylamaya devam ediyor.

Adalet Bakanı Sunguroğlu:

"Düşünce suçları olmalıdır" buyuruyor.

Adana milletvekili Cüneyt Canver:

"Halkımız gibi, biz milletvekilleri de özgür değiliz. Sorunlara açıkça değinemiyoruz. Meclis kürsüsünden söylenmiş bir tek işçi sınıfı sözcüğüne rastlayamazsınız. Meclise göre sınıf yoktur. Güya dokunulmazlığımız var. Ama gizli bir kontrol var." diyor.

Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanı Taşçıoğlu, DISK ve bağlı sendikalarını kastederek mecliste:

"Kafası kopası sendikalar" demişti.

NETAŞ'lı grevci işçi Zafer Keskin de:

"Eğer ki,
grevimiz bitmeden ölürsem
Uykusuzluğumu gözlerimden,
Sevgilimin öpücüğünü dudaklarımdan,
Üniformalının tokatını yanaklarımdan
ve
Grevin coşkusunu yüreğimden
ayırmadan gömmelisiniz beni." diyor. Ve NETAŞ'lı işçiler, Ulusal ve uluslararası dayanışmanın gücünü güçlerine katarak, bu **"kafa koparıcı"** bakanı da **"aracı"** yaparak, 93. gününde grevlerini başarıyla noktaladılar.

Ve şimdi hep birlikte halay çekiyoruz ve demokrasi yolunda omuz omuzayız.

Vurgunlu soygunlu enflasyon
yılları
Kadınlarımızın ellerinde mini
sepetler
Değeri hergün düşen paralar,
pazarlar ateş
Gün günden ağır yıl yıldan beter
Grevdesiniz Netaş işçileri
Çatal yürekli kardeşlerim
Gönüllerdesiniz
Çocuklarınızı kurtarmak için
açlıktan
Gerçek sendikanızın öz
partinizin özgürlüğü için
Hemen bugün, artık bıçak
kemiğe dayandı
Bir kilo ekmek yarım kilo kıyma
Üç portakal beş zeytin için
Yurdu gerilikten yoksulluktan
kurtarmak için
Daha fazla ölmesin çocuklar
Alınıp satılmasın kızlar
Bunca acı utanç yeter
Hemen kırıp atmak için gittikçe
daralan çelik çemberleri
Büyük çıkarlara adanmış dış
akıllı yönetimleri yenmek için
Doğru eğitim çok üretim gerçek
kalkınma için
Hastalara doktor ilaç temiz
yataklar
Gebelere izin labaratuvar
Aksamayan bakımlar için
Kardeşler arasında adaletli
zorda değilsek de
Yutarken lokmalarımızı içerken
çayımızı suyumuzu
Sizleri düşünüp durakliyoruz
Geçmiyor yudumlar lokmalar
Dost dediğin böyle günde belli
olmaz mı
Yatmaya giderken sıcak
yataklarımıza
Bir mahçupluk çöküyor
üstümüze
Netaş işçileri mangal yürekli
kardeşlerim
Sizlere dayanışmalarımızı
gönderiyoruz

Homberg, 16.2.1987
Fakir BAYKURT

lam 82 milyon üyeli 144 kuruluşun bağlı olduğu Uluslararası Hür Işçi Sendikaları Konfederasyonu (**ICFTU**) Genel Sekreteri **John Vanderveken**, 80 ülkeden 86 kuruluşun bağlı olduğu 15 milyon üyeli **Dünya Emek Konfederasyonu** Genel Sekreteri **Jan Kolakowski** ile 21 Batı Avrupa ülkesinden 35 kuruluşun bağlı olduğu, Abdullah Baştürk'ün de yönetim kurulu üyesi olduğu 44 milyon üyeli Avrupa Sendikalar Federasyonu (ASK) Genel Sekreteri **Mathias Hinterscheid**'ın yanısıra 19 ülkeden (**Belçika, Isveç, Italya, Ingiltere, Federal Almanya**) vb. çok sayıda sendika yöneticisi

Abdullah Baştürk ve Şevket Yılmaz seminer de

edilmek istenirse orada da olacağız. Ortak değer ve ilkelerimiz örgütlü birliğimizin tek nedenidir. Bu vesileyle bugün DISK'i kuranları 20 yıl boyunca ilkelerimiz için mücadele verenleri saygıyla anıyoruz."

Toplantıda konuşma yapan konuk sendikacılar DISK üzerindeki baskıları kınayarak, dayanışmalarını dile getirdiler.

14 Şubat günü SHP tarafından düzenlenen **"Demokraside Işçi Sendikalarının Işlevleri ve Hakları"** seminerine ise, resepsiyona katılan uluslararası sendikal kuruluşların tüm temsilcileri de katıldı. SHP Genel Başkanı Erdal Inönü'nün açış konuşmasıyla başlayan seminerde, divanda ICFTU Genel Sekreteri **John Vanderveken** ve SHP MKYK üyesi sendikacı **Muzaffer Saraç** da yeraldılar. DISK'in 20. kuruluş yıldönümü için Istanbul'a gelen bütün uluslararası sendikal kuruluşların temsilcileri seminerde birer konuşma yaparak, sendikal hak ve özgürlüklerin demokrasinin ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgulayarak, DISK'in yargılanmasının durdurulmasını, faaliyetine izin verilmesini, mallarının iade edilmesini istediler, bu anlamda uluslararası desteğin süreceğini belirttiler.

Türk-Iş Genel Başkanı Şevket Yılmaz da seminere katılarak bir konuşma yaptı. DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, SHP MKYK üyesi milletvekili Cüneyt Canver ve Petrol-Iş Başkanı Cevdet Selvi'nin de konuşma yaptıkları seminerde yeralan Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkanı **Ludwig Fellermaier** Türkiye'nin AET üyeliği başvurusunun sendikal haklar, demokrasi ve insan hakları açısından ele alınması gerektiğini belirterek, Özal'ın Türkiye'deki gerçek durumun demokrasiye ne kadar ters düştüğünü anlaması dileğinde bulundu.

Maden-Iş açıklama yaptı

Öte yandan DISK'in 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle 13 Şubat günü Maden-Iş Genel Yürütme Kurulu bir açıklama yaptı. Maden-Iş Genel Başkanı **Mehmet Karaca** tarafından yapılan açıklamada özetle şöyle deniyor.

DISK 20 yıllık savaşımında ülkenin bağımsızlığı için, çağdaş bir demokrasi için, barış için, işçilerin, emekçilerin yaşam koşulları-

man onur duymuş, üstlendiği görevleri coşkuyla yerine getirmiştir. Sendikamız Maden-Iş yönetici ve üyeleriyle işçi sınıfımızın ekonomik sosyal demokratik kazanımlar elde etmesinde ve uğrundaki savaşlarda can ve kan vermiştir. Başta DISK'in kurucusu olan ve 11 yıl süreyle genel başkanlığını yapan başkanımız Kemal Türkler ve nice üyemiz bu uğurda şehit düşmüştür. DISK'in 20. yılını kutlarken başta genel başkanımız Kemal Türkler olmak üzere tüm DISK'li şehitlerimizi saygıyla anıyoruz.

Onlar zannettiler ki, sendika yönetici ve militanlarını tutuklamakla işçilerin eylem gücünü yokederiz. Onlar zannettiler ki, işçilerin grevlerini silah gücüyle sona erdirerek, onların grev şevklerini kırarız. O anlayışın temsilcilerine en güzel yanıtı yine işçiler açık hava toplantılarıyla, Izmir, Eskişehir mitingleriyle son Türk-Iş kongresinde hükümetin Çalışma Bakanı'nın yuhalanmasıyla gösterdiler. Günümüzde işkolumuzun NETAŞ işçileri bu savaşımın ardıcıllığını sürdürüyorlar. Işçi sınıfımız ne miting alanlarına dolmaktan ne de grev meydanlarına çıkmaktan geri durdu. Şunu açıklıkla söylüyoruz ki, geçmişte 50 yılı aşkın 1 Mayıs yasağını nasıl kırdıysak, 12 Eylül zorbalık rejiminin, başta anayasası olmak üzere getirdiği tüm zorbacı, baskıcı yasaklarını da kıracağız. Yine 1 Mayıslarda yakalarımızda kırmızı karanfillerle omuz omuza yürüyeceğiz. NETAŞ işçilerinden sonra da yine nice grev meydanlarında halay çekeceğiz.

DISK'li Türk-Iş'li bağımsız, sendikalı, sendikasız, tüm işçiler, tüm emekçiler, tüm demokratlar, gençler, kadınlar gaspedilen kazanılmış hakların geri alınması için özgür ve demokratik bir Türkiye yaratmanın önündeki engellerin kaldırılması için birlik olalım, birlikte savaşalım. Sendikal birlik için ileri."

12 Eylül sonrasında yurtdışında yaşamak zorunda kalan DISK yöneticileri 28 Şubatta Federal Almanya'nın **Gelsenkirchen** şehrinde DISK'in 20. kuruluş yıldönümünde DISK'le dayanışmayı yükseltmek amacıyla bir **toplantı** düzenliyorlar.

Işviçre'de de 21 Şubat günü yurtdışındaki DISK'li sendikacılar ve Işviçre Sendikalar Birliği (**SGB**) birlikte Zürih'de bir dayanışma gecesi düzenlediler.

Prof. Server Tanilli'nin DİSK'e mesajı

Prof Tanilli'nin DISK'e 20. yıldönümü nedeniyle gönderdiği mesajı aynen yayınlıyoruz

"Sevgili arkadaşlarım,

Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin bu yılki onur ödülünü DISK yöneticilerine verme kararı, eşi nadir görülür anlamda dayanışma örneklerinden biridir. 1961 Anayasası'nı yaşama geçirmek için, vaktiyle pek haklı ve soylu mücadele vermiş olan; karşılarına işkence ve hapisanelerle çıkan özgürlük düşmanı karanlık güçlere karşı da emeğin ve alınterinin haklarını-başeğmeden-savunmuş olan bu yiğit insanlar, böylesi bir onuru, doğrusu-hepimizden fazla hak etmişlerdir. Çağdaş Gazeteciler Derneği, zarif hareketiyle bu gerçeğin altını -bir kez daha- çizmektedir.

Bu karara canü gönülden katılıyorum.

Dostu ve düşmana şunu haykırmaktan çekinmeyelim: DISK davası, **hukukun ayaklar altına alınmasıydı**; o dava hakkında verilen karar ise, düpedüz siyasal bir karardır. 12 Eylül rejimi ve onun doğal uzantısı olan bugünkü rejim, işçi sınıfının, yani emeğin, alınterinin ve göznurunun **yeminli düşmanlarıdır**. Bu düşmanlık, başta anayasa adıyla ortaya salınan, ama gerçekte bir disiplin yönetmeliğinden başka birşey olmayan -utanç verici- bir belgede bütün çıplaklığı ile ortaya konurken, DISK davası ve DISK hakkındaki kararlar da- açıkça belli edilmiştir. Bugünkü iktisadi, siyasal ve sosyal **irticanın bizzat kendisi**, işte bu rejimdir. Toplumu yasaklarla kuşatan, demokrasiyi ve temel insan haklarını savunanların karşısına da hergün yeni bir yasak, yeni bir mahkumiyetle çıkan bu rejim, bunları yaparken, öte yandan, Türkiye'de demokrasiye dönüldüğü imajını yaratmak için, **uluslararası çapta manevralar** çevirmektedir. Demokrasi güçlerine bunca ters düşen bir iktidarın, kalkıp Avrupa Insan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkını tanıdığını ilan etmesi bir **çelişmedir**; bu çelişmenin arkasındaki **iğrenç samimiyetsizlik**, kimsenin gözünden de kaçmamıştır, kaçamazdı da.

Ne yapmalıyız?

Bütün ilerici, demokrat ve devrimci güçlerin, **demokrasi ve insan hakları adına saf tutmasından** başka çıkar yol göremiyorum. DISK'le dayanışma, bu safın temellerine konacak en sağlam harçlardan biridir, ve -belki en başta gelenidir. Kapıları kafalarımızda ve gönüllerimizde hiçbir zaman kapanmamış olan DISK'in karşısına çıkarılan engelleri alaşağı etmekte **hep beraber olalım. DISK'i yeniden eyleme kavuşturacak koşulları yaratmak, demokrasi mücadelesine güç ve hız katacaktır.**

Sözlerimi bu inançla bitirirken, başta DISK'in onurlu temsilcileri olmak üzere, hepinizi sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Aziz arkadaşlarım."

IG-Metall'in haftalık çalışmayı 35 saate indirme kampanyası Dortmund eylemleriyle başladı

'Milyarderlerin karşısına milyonları dikelim'

Federal Almanya (FAC) Metal İşçileri Sendikası IGM'in, 35 saatlik çalışma haftası eylem programı 13/14 Şubat 87 tarihlerinde Dortmund'da yapılan **"Girişim günü"** ile resmen başladı. İki gün süren toplantıların ilkine, FAC düzeyinde 3.500 aktivist katıldı. İkinci günde Ruhr bölgesinden katılanların sayısı 15 binden fazlaydı.

İlk günün açılış konuşmasını yapan IGM İkinci başkanı K.H. Janzen, günün önemini belirterek, bugünün, 35 saatlik çalışma haftasının gerçekleştirilmesinde IGM aktivistlerinin kararlı olduklarının kamuoyuna duyurulması için bir fırsat olduğunu söyledi.

Seçimlerden sonra başlatılan koalisyon görüşmelerinde, hükümet partilerinin takındığı işçi-emekçi düşmanı tutumu, vergi yasasını ve işyeri teşkilat yasasının değiştirilmek istenmesini sert bir dille eleştirdi. **"Sendikalar ve sendika üyeleri hakkı çıkarlarının gerçekleştirilmesinden öteye, politik alan da da atağa geçmelidirler"** dedi.

Ondan sonra konuşan IGM 1. Başkanı F.Steinkühler: Hükümetin yığınsal işsizlik konusunu basite indirgemeye çalıştığını söyledi ve bunun **"Propaganda ve gelişme yalanı"** olduğunu belirterek, **"Yeni hükümet, eski işverenler, durumda değişiklik olmamıştır"** dedi.

Kar dağıtımının aşağıdan yukarıya, yük dağıtımının ise yukardan aşağıya doğru, yani işverenler ve hükümetçe emekçi halka yüklenerek yapıldığını söyleyen Steinkühler **"Yığınsal işsizlikle mücadelenin en birinci görev olduğunu, bunun için de hükümetin emekçilere yönelik bir politika izlemesi gerektiğini"** vurguladı.

Çalışmayı teşvik yasasının değiştirilen 116. maddesini **"Utanç maddesi"** olarak isimlendiren Steinkühler, hükümetin işverenlere yukardan aşağıya **"Sınıf savaşı"** yapma olanağı tanıdığını, vergi ve yatırım olanaklarıyla işçi ve emekçilerin; Her toplu sözleşme gününün tüm FAC'de eylem günü olması gerektiğini, işverenlerin görüşmeleri çıkmaza sokmak için herşeyi yaptıklarını belirtti. Bunlara verilecek yanıtın, dayanışma grevleri olduğunu, bu eylemlerde hiç bir bölge, şube, işyeri ve emekçinin kenarda kalmaması gerektiğini söyledi.

Foto: Manfred Scholz

Türkiyeli gençler ve çocuklardan oluşan 70 kişilik folklor ekibinin ulusal giysileriyle davul zurna eşliğinde yaptıkları gösteri büyük ilgi gördü.

FAC işverenlerinin tutumunu eleştiren Steinkühler, metal işverenlerinin, haftalık çalışma süresinin kısaltılmasında aldıkları inatçı tavrı eleştirdi. Metal patronlarının bu konuda hiç bir olumlu öneri getirmedikerini, tam aksine halen çalışanlarla işsizler arasına kama sokabilmek için ellerinden geleni yaptıklarını belirtti. **"Metal işverenleri toplu sözleşme görüşmelerinde tartışmaların ağırlık noktasını ücret zamlarına kaydırma yoluyla, halen çalışanlara zam vererek onların işsizlerin durumunu unutmalarını bekliyorlar. Buna karşı verilecek en sağlıklı yanıt, çalışanlarla işsizler arasındaki dayanışmanın daha da güçlendirilmesidir. Bunun içinde FAC toplumunun tüm demokrat kesimlerinin desteği ve dayanışması gerekmektedir. IGM'in 35 saatlik çalışma haftası eylemi, bu yılki sözleşmelerin gençlerde kapsaması gerektiğini belirttiler.**

Steinkühler sözlerini şöyle sürdürdü: **"Bugün dayanışma göstermeyen, dayanışma grevlerine katılmayanlar, yarın daha büyük kısıtlamaları daha şimdiden kabul etmiş demektir. Mücadeleye katılmayanlar kapitülasyonu kabullenmiş, teslim olmuş demektir. Bu durum ise FAC'de toplu sözleşme özgürlüğünün ve sendikal hareketin sonu demektir. İşverenler maddi güçle yenilmezler. Onları yenecek tek silah, FAC düzeyinde oluşturulacak dayanışmadır. FAC'de hiç bir şey hareketlilik göstermeyecektir, eğer biz, yani tüm emekçiler harekete geçmezsek"..**

Daha sonra konuşan IGM Toplu kadın emekçiler açısından da önemini vurguladı. Gençlik temsilcileri, bu yılki sözleşmelerin gençlerde kapsaması gerektiğini belirttiler.

Leer kentinden geldiğini söyleyen bir konuşmacı, bölgesindeki resmi işsizlik oranının yüzde 27 olduğunu, yığınsal işsizlikle mücadelenin günün koşullarında en etken ilacının çalışma süresinin 35 saate indirilmesi olduğunu belirtti. **"Grev yerlerinden parça gelmiyor"** gerekçesiyle patronca kısa çalışmaya itilen, grev bölgesi dışındaki emekçileri patronların **"Rehine"** olarak aldığını söyledi ve tek seçeneğin **"Milyarderlerin karşısına, milyonları koymak"** olduğunu vurguladı.

Friedrichshafen'den gelen Türkiyeli aktivist Hasan Örücü: **"İşçiler, emekçiler 100 yıl önce de işgünü süresini kısaltma uğraşısı verdiklerinde, bugün bizlerin karşılaştığı aynı zorluklarla karşılaştılar. Bundan yılmamalıyız. Önümüzde iki seçenek var: Yenilmek, ezilmek veya mücadele edip hakkımızı almak. Biz ikinci yolu seçeceğiz. Her zaman olduğu gibi, önümüzdeki mücadele döneminde de yerli ve yabancı emekçiler tek bir duvar gibi örülmeli ve işverenlerin karşısına çıkmalıdır. Bunun için konuşmak, karar almak yetmez, somut girişim gereklidir. Bu kez de yerli ve yabancılar birlikte, omuz omuza savaşacaklar. Yerli ve yabancıların birliğini parçalamak isteyenler, işverenler sukutü hayale uğrayacaklardır"** dedi.

İkinci gün

Iki günlük eylemin yapıldığı yer olan Westfalen Halle, sabahın erken saatlerinden itibaren akın akın gelenlerle bir anda doldu. Günün kültür programı bölümüne katılan kültür gruplarının yanında, ulusal giyisileriyle çocuk ve gençlerden oluşan 70 kişilik Türkiyeli folklör grubunun davulu-zurnalı gösterileri büyük ilgi gördü ve alkışlandı. Grubun gösterileri ve 400 kişilik

İşçiler ne diyor?

Fethi Uyar (26)
Ford/Köln

18 aylık işçiyim. Eğer önümüzdeki dönem grev olursa buna katılıp sonuna kadar sürdürürüz. Gerçi daha önce bir greve katılmadım ama, 35 saat gerçekleşirse işsizler de bundan yararlanır. İşsizlik çok. Böylece yeni işyerleri iş alanları açılabilir.

İmam Ön (46)
Ford (17 senelik işçi)

Bu toplantıya 35 saat için geldim. Eğer gerçekleşirse aynı ücretle daha az çalışacağız. Bu yüzden de grev olsa canla başla katılırız. Sıkıntılar olur tabi grevlerde. Biz daha önce hiç bir grevi kaçırmadık. 116. madde için, diğer sosyal haklar için mücadelelerimiz oldu. Biz işçiyiz. Aç da kalsak sonuna kadar mücadele edeceğiz.

Hüseyin Turgut (27)
Ford (16 aylık işçi)

Şimdiye kadar hiçbir greve katılmadım. Yeniyim işçilikte. 35 saat mücadelesini Ford'da genç işçiler aktif bir şekilde destekliyor ve benimsiyorlar. Ancak yaşlılar işin biraz da maddi yönünü düşündükleri için çekiniyorlar diyebilirim. Ama bir grev olsa herkes katılır diye düşünüyorum. Ben şahsen ortada bir mücadele varsa sonuna kadar gitmeye hazırım.

Gülseren Yılmaz (32)
Wilhelm Geldbach/Gelsenkirchen

Önümüzdeki mücadele dönemine aktif olarak hazırlanan arkadaşlarımız olduğu gibi bizleri ilgilendirmez diyenler de var. Ama biz işçiyiz. Haklarımız için savaşım vermek zorundayız. Üstelik kadınlar için bu 35 saat mücadelesi daha da önemli. Yükümüz 35 saatle biraz azalır belki. Boş zamana ihtiyacımız var. Aileye zaman ayır-

tirilen 116. maddesini **"Utanç maddesi"** olarak isimlendiren Steinkühler, hükümetin işverenlere yukarıdan aşağıya "Sınıf savaşı" yapma olanağı tanıdığını, vergi ve yatırım olanaklarıyla işçi ve emekçilerden kısıtlananların patronlara verildiğini ve böylece **"Zenginin daha zengin edildiğini"** söyledi.

Bütün bunlara rağmen çıkış yolunun **"Ekonominin demokratikleştirilmesi, lokavtın yasaklanması, emekçilerin satınalma gücünün arttırılması, haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi ve hükümetin istihdam programı yapmasında olduğunu"** savundu.

çalışanlarla işsizler arasındaki dayanışmanın daha da güçlendirilmesidir. Bunun içinde FAC toplumunun tüm demokrat kesimlerinin desteği ve dayanışması gerekmektedir. IGM'in 35 saatlik çalışma haftası istemi, bu dayanışmanın bir parçasıdır. İşverenlerin karları yaklaşık ikiye katlanmıştır. Çalışma süresinin masraflarını karşılayacak durumdadırlar" dedi.

Mücadele dönemi başlıyor

Konuşmasının son bölümünü sendikal eylemlere ayıran Stein-

Artık sorun yalnızca haftalık çalışmayı 35 saate düşürmek değil, sendikaların toplu sözleşme özgürlüğünü ve sosyal hakları yok etmeye yönelik saldırıları püskürtme sorunudur.

tek silah, FAC düzeyinde oluşturulacak dayanışmadır. FAC'de hiç bir şey hareketlilik göstermeyecektir, eğer biz, yani tüm emekçiler harekete geçmezsek"..

Daha sonra konuşan IGM Toplu Sözleşme Dairesi sorumlusu Klaus Zwickel bu zamana kadar çeşitli toplu sözleşme bölgelerinde yapılan görüşmeler hakkında bilgi verdi.

Tartışma bölümü

Günün tartışmalar bölümünde söz alan Bochumlu kadın bir konuşmacı, haftalık çalışma süresinin 35 saat olarak kısaltılmasının

SENDİKACI GÖZÜYLE

"Mücadele eden kaybedebilir! Fakat..."

Ümit KÖSEOGLU

IG-Metall sendikasının haftalık çalışma süresinin ücret kaybı olmadan 35 saate indirilmesiyle ilgili kampanya, iki gün süren Dortmund eylemleriyle başladı.

Çalışma süresinin kısaltılması konusunda baştan beri takındıkları kesin ve inatçı tutumlarını, toplu sözleşme görüşmelerinde de sürdüren FAC Metal İşverenleri Birliğinin bu tavrının kırılması ve üzerinde görüşmelerin yapılabileceği bir önerinin getirilmesi için iki günlük eylemin yeterli olmayacağı bilinmelidir. Çünkü sorun, 35 saatlik çalışma haftası sorunu olmaktan çıkmıştır. Patronlar 35 saatlik çalışma haftası bahanesiyle işçi haklarının ve sendikaların **"bütününe"** oynamaktadırlar.

Bugüne kadar elle tutulur bir öneri getirmeyen metal patronları, suskunluk perdesini aralayan ilk öneriyi Güney Baden yöresindeki görüşmelere getirdiler. Buna göre:

- Günlük çalışma süresi 50 saate kadar olabilmelidir.
- Haftalık çalışma süresi 50 saate kadar olabilmelidir.
- Cumartesi günleri, haftanın çalışma günlerine dahil edilmelidir.
- Mesailer süresiz, sınırsız olabilmelidir.
- Mesailerin serbest zaman olarak kullanılması 12 ay içinde olmalıdır.

Bunlardan da anlaşılacağı gibi metal patronları: Günlük, haftalık, aylık ve yıllık **"Çalışma süresinin ve zamanının işyerinin işçiye olan ihtiyacına göre"** yani daha Türkçesi, patronun istediği şekilde hem de adamına göre **"Kişisel, farklı, değişken ve esnek olarak"**, yani yine patronun karar vereceği biçimde düzenlemeyi amaçlamaktadırlar.

Bütün bunlardan çıkarılması gereken sonuç: Tabanda hareketlenme olmadığı sürece, bizler açısından olumluya doğru bir gelişmenin olmayacağı ve patronların sendikamızın 35 saatlik çalışma haftası istemiyle resmen alay etmeye devam edeceğidir.

Bugüne kadar 40 kez yapılan ve sonuç alınamayan görüşmeler ortaya şu gerçeği koymaktadır:

- Sorun patronlar açısından sadece sendikaların 35 saat istemini geri püskürtmek, kendi istemleri doğrultusundaki bir toplu sözleşmeyi sendikalara dikte ettirmek değildir. Sorun bu kez de, gelecekte de **"sendikaların toplu sözleşme özgürlüğünü"** ve **"sendikal hareketin bütününü yoketme"** sorunudur.

Bunun patronlar açısından önkoşulları ve somut olanağı vardır:

- İşveren destekli gerici Kohl hükümeti 4 yıl daha iktidardadır.
- Taslağı hazırlanan yeni hükümet programı, başta İşyeri Teşkilat Yasası ve İşçi Temsilciliğinin Birlikte Karar Yasası olmak üzere, bir dizi sendikal hak ve özgürlüklere saldıran yasa değişikliğini öngörmektedir.
- Sendikaların grev olanağını ortadan kaldıran, Çalışmayı Teşvik Yasasının 116. maddesi patronların istemleri doğrultusunda değiştirilerek yürürlüğe sokulmuştur.

Şimdi tüm emekçilerin, demokratların kendilerine sorması gereken soru şudur: Tabanın tepkisi ne olacaktır, tepki güce nasıl dönüştürülecektir?

Bir kez daha yineliyoruz:

- FAC sendikal hareketinin, toplu sözleşme özgürlüğünün, dolayısıyla sendikaların **"bütününe"** oynayan FAC patronlarının bu saldırılarını göğüsleyebilmenin geri püskürtebilmenin, hükümetin yasa değişikliği istemlerine **"dur"** diyebilmenin tek çıkar yolu, **"henüz işi olup da"** çalışan veya işsiz, yerli ve yabancıların birliğidir.
- Bu kararlar da yetmez: Bu birliği, birlik sendikalarımızın demokratik örgüt ve kuruluşların çatısı altında **"somut eylemlere"** dönüştürebilmektir.
- Yığınsal işsizliğe karşı, haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesiyle ilgili toplu sözleşmelerde, işverenleri hareketlendirme, önce bizlerin, yani yerlisiyle yabancısıyla tüm emekçilerin harekete geçmesiyle bağlantılıdır.

Bunun olanağı vardır, tabanı sendikalarımızca hazırlanmıştır.

Önümüzdeki mart ayı tüm FAC metal emekçileri ve demokratik kamuoyu için eylem ayıdır. Dayanışma grevleri için yığınsal olarak iş bırakılıp sokaklara dökülceğimiz bir aydır. İşverenlerin ve onların politik yandaşlarının gözleri, önümüzdeki haftalar bizlerin üzerinde olacaktır. Bizlerin gücünü, sendikalarımızın gücünü yaptığımız ateşli konuşmalarla değil, dayanışma grevlerine, protesto eylemlerine katılacakların sayısıyla ölçecekler, toplu sözleşmelerdeki öneri dozunu bu sayıya göre ayarlayacaklardır.

Ve bu ölçünün azlığında veya çokluğunda teker teker tüm emekçiler sorumluluk taşıyacaktır.

Bugün birkaç saatlik ücret kaybı parasına da olsa dayanışma grevlerine katılmayanlar, iş bırakıp eyleme geçmeyenler, yarının patron diktası olan toplu sözleşmeleri daha şimdiden kabul etmiş olacaklardır. Konu bu kadarla bitmeyecek, gerisi gelecektir.

Bu nedenle zamanı gelmişken, şimdi katılmak gerekiyor mücadeleye. Sendikamızın çağrısına kulak verip, iş bırakmaya caddeleri doldurmaya her an hazır olmalıyız. Şöyle diyor B.Brecht: **"Mücadele eden kaybedebilir. Fakat mücadele etmeyen zaten kaybetmiştir."**

kültür gruplarının yanında, ulusal giyisileriyle çocuk ve gençlerden oluşan 70 kişilik Türkiyeli folklör grubunun davullu-zurnalı gösterileri büyük ilgi gördü ve alkışlandı. Grubun gösterileri ve 400 kişilik yerli ve yabancılardan oluşan koronun söylediği "Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey" türküsü 15 binden fazla seyirciyi coşturdu. Folklör grubu ve eyleme katılanlar arasındaki yabancıların hiç de küçümsenmeyecek sayısı, 35 saat mücadelesinde yerli ve yabancı emekçilerin kararlı birlikteliğini simgeliyordu.

İkinci günün konuşmacılarından Steinkühler, 35 saat tartışmalarının ve dayanışma eylemlerinin ana merkezinin işyerleri olduğunu söyledi. Tüm emekçileri önümüzdeki günlerde başlayacak dayanışma grevlerine katılmaya çağırdı.

Birlik sendikamız DGB'nin Başkanı Ernst Breit, bu yılki toplu sözleşmelerde tüm DGB sendikalarının ve mantık sahibi tüm insanların, 1984'e oranla safları daha da sıklaştırıp, dayanışmayı daha yüksek boyutlara ulaştırmaları gerektiğini söyledi.

Kamu hizmetleri ve taşıt emekçileri sendikası ÖTV'nun başkanı Monika Wulf-Mathies "Dayanışma sözde kalıp pratikte yaşama geçirilmezse hiç bir işe yaramayan bir sözdür" dedi. Sendikası ÖTV ve DGB'nin, IGM ile dayanışma içersinde olacağını belirtti.

Sözleri zaman zaman 15 bin kişinin alkışlarıyla kesilen, Protestan Kilisesi Westfalya Sosyal Dairesi sorumlusu Papaz E. Wörmann "Yığınsal işsizliğin 'dayanışma olmadan yokedilemeyeceğini" söyledi. Işsizlerle dayanışmaya önce insanın kendi kişiliğinde başlaması gerektiğini belirten Wörmann, "İşsizlerin horlanmasına ve dışlanmasına kimse izin vermemelidir" diyerek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Haftalık çalışma süresinin kısaltılması hem çalışanların, hem de işsizlerin çıkarınadır. Kiliseler ile sendikalar arasındaki dayanışmayı baltalamak isteyenlere birlikte karşı koymalıyız".

Toplantıya katılan Danimarka ve Hollanda Sendikaları temsilcileri IGM ile dayanışmalarını dile getirdiler.

İki gün süren eylem, toplu sözleşme dairesi sorumlusu K.Zwickel'in tüm emekçilere "Teker teker yokolmamak için, şimdiden birlikte mücadeleye katılma" çağrısıyla sona erdi.

Orhan Seyfi (23)
Ford/Köln

35 saat demek benim için daha az çalışmak daha çok zaman demek. Grev olsa ve çok az bir ücret de alsam buna katılırım. Zaten bu toplantıya da onun için katıldım.

Metin Bilen (25)
Schmitz und Co/ Krefeld

Bizim fabrikada işçiler arasında pek birlik yok. Özellikle de Türkler arasında. İşimiz çok ağır. Bütün gün robotlara iş yetiştireceğiz diye kollarımız kopuyor. Akort sürekli yükseliyor. Akort düşürelim dedik. Bizden kimse katılmadı. Korkuyorlar doğal olarak. 35 saatlik mücadele bize çok şey kazandırır. Daha önceki eylemlere katılmadığımdan, grev direniş görmedim. Bu iş yerinde yeniyim. Ama 35 saat ve diğer haklar için grev olsa, fabrikadan da hiç bir Türk katılmasa da ben yine katılırım.

DEĞİŞEN KOŞULLARDA:

SAAT MÜCADELESİ

IG-Metall'in önümüzdeki **"35 saat"** mücadelesiyle ilgili bilgileri içeren broşürü, **FİDEF, Lichtstr. 31, 4000 Düsseldorf 1** adresinden veya bölgenizdeki FİDEF dernek ve çalışma gruplarından temin edebilirsiniz. Tel: 0211-664284.

yenler de var. Ama biz işçiyiz. Haklarımız için savaşım vermek zorundayız. Üstelik kadınlar için bu 35 saat mücadelesi daha da önemli. Yükümüz 35 saatle biraz azalır belki. Boş zamana ihtiyacımız var. Aileye zaman ayırmak, aktif çalışma kitap okuma, kültürel ve politik faaliyetler yapmak kadınlar için şimdiki koşullarda çok zor.

Ali Türkkan (47)
Ford (17 senelik işçi)

Çalışma saatlerimiz 35 saate düşsün istiyoruz. Biz Ford'dan buraya 7-8 otobüs geldik. Aslında daha çok arkadaşımız gelmeyi istiyorlardı. Biz 35 saat için mücadeleye katılacağız. Zaten buraya da bunun için geldik.

Cennet Tüptürk (20)
Ev kadını (Krefeld)

Benim beyim de Schmitz und Co' da çalışıyor. Hepsi köle gibi çalışıyorlar. Çoğunlukla yabancı işçi çalışıyor fabrikada. Yönetim işi ise Alman larda. Bazı işçiler var ki işverenin gözüne girmek için akortu bile yükseltiyor. Oysa aralarında bir birlik olsa herşeyi kazanacaklar.

Kocam greve gitse tabii ki desteklerim. Işçilerin grevden başka ellerinde ne silahları var ki? 35 saat üstelik yalnızca çalışanlara değil ailelerine de faydalı. Ayrıca işsizliğin giderilmesi için de çalışma saatleri düşürülmeli...

Yürüyüşü Aile Bölünmesine Karşı Bavyera Çalışma Grubu düzenledi

Ailelerin parçalanmasına karşı yürüyüş yapıldı

● Yeşiller ve Barış Listesi'nden Münih Eyalet Parlamenteri Eleonore Ramberg yaptığı konuşmada ailelerin parçalanması sorunu ile ilgili olarak parlamentoya soru önergesi vereceğini açıkladı.

Ailelerin parçalanmasına karşı 21 Şubat günü Münih'te Bavyera çapında büyük ve etkili bir yürüyüş ile bir kapalı salon toplantısı yapıldı. Yürüyüşe Münih, Nürnberg, Ingolstadt, Fürth, Wünburg, Ausburg'dan 1000'in üzerinde genç katıldı.

Aile Bölünmesine Karşı Bavyera Çalışma Grubu'nun düzenlediği yürüyüş ve toplantı gençlerin kendi girişimleri ile kendi sorunlarına sahip çıkmalarının güzel bir örneğini oluşturdu.

Yürüyüş sonunda yapılan meydan toplantısında bir genç Aile Birliği Girişimi ve sorundan etkilenen gençler adına, Protestan Kilisesi'nden W.Simon, IG-Metall Münih Gençlik Sekreteri N. Schrant, Nürnberg Eyalet Parlamentosundan SPD adına Lanberger ve Yeşillerden H.Günther Schramm görüşlerini dile getirdiler.

300'ü aşkın gencin katıldığı kapalı salon toplantısında ise Bavyera Çalışma Grubu adına F.Pop, Münih Aile Girişimi adına Nebi Uslu, Yeşiller ve Barış Listesi'nden Münih eyalet parlamenteri Eleonore Ramberg, Türk-Danış sekreterliğinden H.Şahin, Fürth'ten bir genç, Nürnberg Yabancılar Meclisi üyesi Köksoy ve Münih VVN temsilcisi konuştu. Eleonore Ramberg parlamentoya sorunla ilgili olarak soru önergesi vereceğini açıkladı.

Ayrıca toplantıda İhsani-Ruth küçük bir türkü demeti sundu. 303 mark dayanışma olarak toplandı.

Bilindiği gibi bir göçmen işçinin eşinin ve çocuklarının F.Almanya'da kalabilmesi için F.Almanya yasalarınca o işçinin 5 yıldır F.Almanya'da yaşıyor ve bir yıldır da evli olması şartı aranıyor. Ancak Bavyera ve Baden Württemberg eyaletlerinde F.Almanya'da işçinin 8 yıldır yaşıyor olması ve 3 yıldır evli olması şartları aranıyor. Bu aileleri parçalayan, ayrı yaşamak zorunda bırakan yasalara karşı Nürnberg'de 1985/Temmuz, Münih'te 1985/Aralık, Ingolstadt'ta 1986/Mart ayında ailenin birliğini koruma girişimleri kurulmuştu. Augsburglu gençler de yine 1986 yılı içinde girişim kurarak açlık grevi yapmışlardı. Girişimler göçmen işçi örgütlerinden, sendikalara, demokrat Alman kuruluşlarına, kilise-lere kadar çok geniş bir kesimin desteğini alıyor ve etkili çalışmalar yapıyor.

Kürtçe yayınlar Hollanda kütüphanelerinde

Hollanda Kütüphaneler ve Yazılı Eserler Merkezi NBLC, bundan böyle Hollanda kütüphanelerine Kürtçe yazılı eserler de önerebiliyor. NBLC'ye bağlı **"Göçmenler Grubu"**, kütüphanelere yapılan istemleri değerlendirerek Hollanda'daki Kürt gençler ve yetişkinler için isteyen bütün kütüphanelere Kürtçe kitaplar alınmasını önermeyi kararlaştırdı. Buna göre, Kürt gençlere yetişkinlerin okuyup yararlanacakları Kürtçe sözlükler, öykü, masal, şiir türündeki kitaplarla sosyal ve tarihi eserler de, Türkçe, Arapça, Ispanyolca, Italyanca ve benzeri dillerdeki kitaplar yanında Hollanda kütüphanelerinde yer alabilecek.

Oturdukları bölge, şehir ve mahalle kütüphanelerinde Kürtçe yayın bulamayanlar, kütüphanelere başvurarak Kürt dilinde iste-

Barış savaşçısı Martha Kuder cezaevine giderken. Foto: Soner Gürler

65 yaşındaki, ak saçlı bu kadın kim?

Soner GÜRLER

9 Şubat öğle üzeri 300 kişiyi aşkın barış savaşçısı Martha Kuder'i Heilbronn cezaevine protesto gösterileri eşliğinde götürdüler.

Nükleer başlıklı Amerikan üslerine giriş çıkışları, bloke eylemiyle engelleyen barış savaşçılarından biri de 65 yaşındaki ak saçlı, protestan kilisesinin aktif yönetim kurulu üyesi, sosyal demokrat partisinin aktif üyesi, bir emekli polis memurunun dul eşi Martha Kuder. Schwäbisch Gmünd yakınındaki Muttlangen'deki Pershing II üssüne giriş çıkışı bloke ederken tutuklanmış, hakim karşısına çıkarılmış bu kadın, hakkında verilen 10 günlük hapis cezasını çekmek ırndan sonra, Heilbronn'lular Martha'yı nakledildiği Schwäbisch Gmünd cezaevinde her gece ziyaret ediyorlar. Alman faşizminin kadınlar için inşa ettirdiği ve kullandığı Gotteszell cezaevinin önüne gelen barış savaşçıları her akşam Martha'yı ziyaret etmek istediklerini söylüyorlar, ziyaret saatlerinin gündüz olduğu gerekçesiyle içeriye alınmayan barış savaşçıları, cezaevi önünde, birlikte getirdikleri meşaleleri yakıyor, cezaevinin yüksek duvarlarını çeviriyor uyanı nöbetine geçiyorlar gecenin geç saatlerine kadar. **"Martha, Heilbronlular seni ziyarete geldiler"** şeklinde bağıran barış savaşçılarına yine dışarıya en yakın pencerelerdeki hükümlü kadınlar aracılığıyla Martha cevaplar gönderiyor. Böylece gecenin geç saatlerine kadar Martha'yla irtibat kuruluyor, konuşuluyor.

Martha'nın cezaevine yokuluğu sırasında protesto koluna karışmış, değnekli bir Alman **"Martha'nın mahkeme kararında -halk adınatabiri var. Halbuki şu protesto eylemine bakarsak, sormamız gerekiyor mahkumiyet mi halk adınadır, yoksa Martha'nın eylemi mi?"** diyordu.

Kısa...Kısa...

Triumph Adler bin kişiyi isten atıyor

de yer alabilecek.

Oturdukları bölge, şehir ve mahalle kütüphanelerinde Kürtçe yayın bulamayanlar, kütüphanelere başvurarak Kürt dilinde istedikleri yayınları kütüphane görevlilerine söyleyerek alınmasını sağlayabileceklerler.

Hollanda kamuoyunda memnuniyetle karşılanan bu karardan sonra Hollanda'da oturan Kürtler ve başta ilerici Türkiyeli örgütler olmak üzere diğer göçmenler ve onların örgütleri de temel eğitim çağındaki Kürt çocuklarının Kürtçe anadili eğitimi dersinin de verilmesini istiyor ve bekliyorlar. Ancak, Hollanda hükümeti ilke olarak göçmenlerin geldikleri ülkenin resmi diline göre anadili uygulamasına olanak tanıyor. Bu uygulamanın istisnasını Fas'dan gelen Berberiler oluşturuyor ve kimi şehir ve okullarda Fas'ın belli bölgesinden gelen göçmen çocuklarına Berberice anadili eğitimi yapılıyor. Hollanda Kütüphaneler ve Yazılı Eserler Merkezi NBLC'nin bu kararından sonra temel eğitim çağındaki Kürt çocukları için Kürtçe anadili eğitiminin verilmesi istemlerinin de yükselmesi bekleniyor. İlgililer, bu sonuca, daha çok Kürt göçmenlerin ve ötekı göçmenlerin gösterecekleri dayanışmayla bu konudaki kararlı istem ve girişimlerin etkili olacağını söylüyorlar.

Yunanistan'da TTKDB 2.olağan kongresi yapıldı

Yunanistan'da 31 Ocak günü **Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Demokratlar Birliği** 2. olağan kongresini yaptı. Kongrede derneğin 1. kongreden bu yana yaptığı tüm çalışmaların dökümü yapılarak 1987 çalışma programı okundu.

Kongrede bir de sonuç bildirisi yayınlandı. Bildiride T.T.K.D.B.'nin gerek halkların dostluğu ve kardeşliği yönünde ve gerekse demokrasi güçleri ile dayanışma sağlama yönündeki çalışmalarını dile getiriyor ve şöyle deniyor:

Yeni yönetimimiz derneğimizin bu amaçları doğrultusunda daha güçlü adım atmak için çaba sarfedecektir.

Kongremiz tüm bu çalışmalarımızda bizlere dayanışma gösteren demokratik örgütlere ve Yunanistan Uluslararası Demokratik Dayanışma Komitesi'nin bu çabalarına büyük değer biçti. Bundan sonra da bu yakın dayanışmanın süreceğine inanır. Halklarımızın barış, dostluk ve kardeşlikteı başka paylaşacakları şey yoktur.

Genel kurulda oybirliği ile yeni yönetim kurulu üyeleri seçildi. Seçilen üyeler Bayram Yıldırım (başkan), Ender Öztürkçü (sekreter), Mithat Deniz (sayman), Ahmet Türkmen ve Ünal Inceer.

Serginin açılışında Federal hükümet yabancılar sorumlusu Liselotte Funcke de bulundu (solda).

Reklam panolarından resim sergisine

Düsseldorf Belediyesi Gençlik Dairesi, Göçmen Işçi Dernekleri ve demokratik kuruluşlarla birlikte yürütülen yabancı düşmanlığına karşı Arkadaşma Satışma kampanyası çerçevesinde Düsseldorf'ta bir resim sergisi açıldı. 22 Ocak-13 Şubat tarihleri arasında açılan sergi Düsseldorf kenti halkınca olumlu ve ilgiyle karşılandı.

Önceki sayılarımızda bildirdiğimiz gibi daha önce Düsseldorf'un en işlek caddelerindeki 36 adet reklam panosu kiralanmış ve Düsseldorfluları yabancı düşmanlığına karşı dostluğa çağıran afiş ve resimlerle donatılmıştı. Açılan sergi bu duvar resimlerinin fotoğraflarından oluşuyordu.

bin kişiyi isten atıyor

Triumph-Adler firması Nürnberg'de bulunan yaklaşık bin işçinin çalıştığı bir fabrikayı kapatmak istiyor. Aralarında Türk işçilerinin de bulunduğu bu işçiler işverenin aşırı kâr politikası nedeniyle işsizlik tehlikesiyle karşı karşıya kaldılar.

İşyerinde büro malzemeleri üretiliyor. Bugüne değin uygulanan büro malzemelerinin seri üretimi sadece pazarlamaya dönüştürülmek isteniyor. İşçiler fabrikanın kapatılmasına karşı büyük tepki gösteriyorlar. 4 Şubat günü işveren ve işçi temsilciliği görüşmelere başlarken 500'e yakın işçi fabrika önünde bir gösteri düzenlediler. IG-Metall Sendikası Triumph-Adler'in fabrikalarını kapatıp sadece, Frankfurt'u bulunan bir kompleksi genişletme istemine karşı çıkıyor. İşçi temsilciliğinin yapılan görüşmelerde beklenen önerisi işyerlerini yoketme yerine yatırımlar yaparak yeni işyerleri açılması şeklinde olacak.

Dortmund'da eşit haklar kampanyası

Dortmund'da Ocak ayı başından 24'üne kadar "Eşit haklar kampanyası" sürdürüldü. Kampanya süresince kentin merkezinde standlar açılıp, bildiriler dağıtılarak göçmen işçilerin yerel seçme ve seçilme hakkının yanısıra eşit hakları isteminin önemi vurgulandı. Kampanya 24 Ocak gecesi Alman ve çeşitli uluslardan 32 örgütün birlikte düzenlediği coşkulu bir gece ile sona erdi.

Dortmund'da ilk defa tüm yabancıların ortaklaşa düzenlediği ve çok sayıda sendikanın, demokratik örgütün desteklediği gece demokratik kamuoyunda büyük yankı uyandırdı.

der. Schwäbisch Gmünd yakınındaki Mutlangen'deki Pershing II üssüne giriş çıkışı bloke ederken tutuklanmış, hakim karşısına çıkarılmış bu kadın, hakkında verilen 10 günlük hapis cezasını çekmek üzere Heilbronn cezaevine teslim olurken Heilbronn'lular kendisini yalnız bırakmadılar. SPD Bölge Başkan Yardımcısı, DGB Başkanı, IG Metall, Gıda İş Sendikası, Basın Sendikası, IG-Druck Sendikası başkanlarının da katıldığı yürüyüş kolu cezaevi önüne geldiğinde, Martha kendisine verilen kırmızı karanfilleri, yine kendisini yolcu etmeye gelen çocuklara dağıtıı ve cezaevinin kapısından içeri **"Barış savaşımını durdurmayın, 10 gün sonra yine aranızdayım."** diyerek girdi.

Heilbronn kentinde derin yankılar uyandıran bu mahkumiyet karabetine geçiyorlar gecenin geç saatlerine kadar. **"Martha, Heilbronlular, yoksa Martha'nın eylemi mi?"** diyordu.

Martha Kuder cezaevine giderken Heilbronnlular kendisini yalnız bırakmadılar.

Batı Berlin bir büyük kongre daha yaşadı

Türkiyeliler Merkezi Genel Kurulu yapıldı

Batı Berlin Türkiyeliler Merkezi'nin 15 Şubat Pazar günü yapılan 9. Genel Kurulu, geçtiğimiz kasım ayında yapılan Batı Berlin Türk Topluluğu'nun genel kurulunun ardından Türkiyelilerin yaptıkları ikinci büyük kongre oldu. Oy hakkına sahip 70 üyenin ve 80 konuğun katıldığı bu yılki Genel Kurulun en dikkati çeken yönü, konukların temsil ettiği yelpazenin genişliğiydi.

Koalisyon ortağı **FDP**'nin parlamento grubu adına Dr. Rolf-Peter Lange mesaj göndererek başarı dileklerini iletirken **Alternatif Liste** parlamento grubu başkanı **Heidi Bischoff Pflanz, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi** Yönetim Kurulu Büro üyesi **Volker Junge** ve **SPD** Kreuzberg bölgesi adına **Gerald Fritsch** genel kurula gelerek konuşma yaptılar. Öte yandan Türkiye'den de **DYP** Genel Başkanı **Hüsamettin Cindoruk** ve **TKP** Genel Sekreteri **Haydar Kutlu** da birer mesaj göndermişlerdi. Bunların dışında Batı Berlin Türk Topluluğu Başkanı **Necati Gürbaca**, AWO adına **Hanz Lanzke,** NETAŞ işçileriyle dayanışma komitesi başkanı sendikacı **Selahattin Uyar** ve Schöneberg Barış Girişimi adına **Horst Hagelberg** de konuşma yapan konuklar arasındaydılar. Batı Berlin'deki belli başlı hemen bütün dernek ve örgütlerin temsilcileri de konuklar arasında bulunuyorlardı.

Türkiyeliler Merkezi 9. Genel Kurulu'nun dikkat çeken bir başka yönü, Alman konukların ve üyelerin genel kurulu baştan sonuna kadar bütün ayrıntılarıyla izleyebilmeleri oldu. 26 sayfa tutan yönetim kurulu raporunun tamamı Almancaya çevrilmiş ve çoğaltılmıştı. Ayrıca bütün konuşmalar kulaklılarla anında Almancaya çevrilmekteydi.

22 üye ve konuğun söz aldığı Genel Kurul'un üyeler açısından en ilgi çekici bölümü kuşkusuz ki seçimlerdi. Yönetim Kurulu daha kasım ayı sonunda yaptığı bir açıklamayla bu yılki genel kurula yönetim kurulu için liste önerisi yapmayacağını açıklamış ve üyeleri aday önerilerini hazırlamaya çağırmıştı. Üyeler ikibuçuk aydan beri adaylar üzerinde sürdürdükleri tartışmayı Genel Kurul'da sonuçlandırdılar.

Önerilen adaylar arasında **"gizli oy-açık sayım"** yöntemiyle yapılan seçimler sonucunda 5 asil 1 yedek üyeden oluşan yeni yönetim kurulunu ve 3 asil ve 1 yedek üyeden oluşan onur ve denetim kurullarını seçtiler. Yapılan seçimler sonucunda **İdil Temuçin** başkanlığa getirildi.

DİBAF panel düzenliyor

Demokrasi İçin Birlik Avrupa Federasyonu **DİBAF, 14 Mart cumartesi günü "Göçmen İşçilerin Birliği ve Önündeki Sorunlar"** konulu panel düzenliyor. **Gelsenkirchen Ricardo Gymanisum**'da **saat 14.00**'de yapılacak panele demokratik kitle örgütleri temsilcileri, yurt dışında bulunan Türkiyeli sanatçılar, yazarlar, bilim adamları ve DGB'ye bağlı sendikalarda görevi bulunan Türkiyeli sendikacılar katılacak.

TKP lideri Atina'daki basın toplantısında partisinin politikasını anlattı

Haydar Kutlu diyalog çağrısı yaptı

10-14 Şubat tarihlerinde TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu Yunanistan Komünist Partisi'nin davetlisi olarak Yunanistan'ı ziyaret etti. Türk ve Yunan basınının geniş yer verdiği bu ziyaret sırasında her iki parti arasında görüşmeler yapıldı ve bir ortak açıklama yayınlandı. Haydar Kutlu çeşitli şehirleri ziyaret ederek incelemelerde bulundu, YKP'nin faaliyetleri hakkında bilgi aldı. Theodorakis'in girişimiyle kurulmuş olan Türk-Yunan dostluk birliğinin şerefine verdiği bir akşam yemeğine katıldı, birlik üyeleriyle tanıştı, kendilerine çalışmaları için teşekkür etti. Daha sonra YKP Merkez Komitesi binasında düzenlenen bir kapalı salon toplantısında bir konuşma yaparak YKP üyelerinin sorularını cevaplandırdı. En son olarak da Atina'da büyük ilgi gören bir basın toplantısı düzenledi. Aşağıda bu basın toplantısında Haydar Kutlu tarafından yapılan konuşmadan ve sorulara verdiği cevaplardan seçilmiş bölümleri yayınlıyoruz.

Yukarıda YKP Genel Sekreteri H.Florakis Kutlu'yu havaalanında karşılarken, aşağıda Kutlu, Theodorakis'le görüşme sırasında.

Değerli basın ve TV mensuplan,

Basın toplantımıza ilgi gösterip geldiğiniz için hepinize teşekkür ederim. TKP'nin pekçok konuda görüşlerini basın bildirimizde ifade ettik. Basın bildirimiz elinizdedir. Ben bildiriyi aynen okuyarak vakit kaybetmek istemiyorum. Daha çok sizlerin sorularınıza zaman ayırmak istiyorum. İyi biliyorum ki, gazeteci dostlarımız söylenen şeylerden çok söylenmeyen şeyleri merak ederler. Buna fırsat vermek, sizlerle açık, dostça bir diyalog içinde olmak istiyorum.

Bu nedenle basın bildirimizde yer alan en temel konular üzerinde kısaca duracağım.

Ama önce, kardeş YKP'nin davetlisi olarak Yunanistan'da bulunduğum sürede, Yunan komünistlerinin, ilerici demokratlarının, halkın gösterdiği ilgiden duyduğum hoşnutluğu belirtmek ve bu fırsatı bana verdiği için YKP'ye içten teşekkür etmek istiyorum.

Gördüğümüz ilgi nedensiz değildir.

Bölgemizde, Türkiye ile Yunanistan arasında gerginliğin artması kuşkusuz size de bize de kaygı veriyor. İran-Irak savaşının hafiflemeden sürmesi, Kıbrıs sorunu, Filistin, Lübnan sorunları endişe vericidir.

İkincisi, demokrasinin olmadığı bir ülkenin bir yurttaşı var karşınızda. Türkiye nereye gidiyor sorusu burada en çok duyduğum sorudur.

Üçüncüsü, karşınızda olan, 65 yıldır illegal çalışmak zorunda bırakılan kurulan dostluk birliklerini hararetle destekliyoruz. Bunları yalnız biz değil, Türkiyeli ilerici demokrat çevreleri de destekliyor.

Türkiye'de demokrasinin olmayışı bölgemizde bir istikrarsızlık oluşturuyor ve bölgede barışı ve güvenliği tehlikeye atıyor.

Özal hükümeti ve bu rejim ABD'ye uyduluk politikası izliyor. Bölgede ABD'nin jandarmalığını üsleniyor.

Haydar Kutlu basın toplantısında

ABD ile yeniden uzatılan Savunma İşbirliği Anlaşması ile ABD çok tehlikeli yeni ödünler kopardı.

İçerde, Türk ve Kürt halkı üstünde baskılar devam ediyor. İnsan hakları ayaklar altına alınıyor.

Ancak önemli olan şimdi demokrasi güçlerinin daha kararlı mücadele içine girmiş olmalarıdır. Özal hükümeti ve generaller geleceklerinden

"Biz dünyaya ve ülkemize yalnız kendi penceremizden değil, yepyeni bir penceren bakmaya çalışıyoruz. Türkiye'nin ay-

Yunanistan arasındaki Ege sorunu Londra'da bulunan Stratejik Araştırmalar Enstitüsü bir yayınında, Yunanistan ile Türkiye arasındaki anlaşmazlık özellikle bir Amerikan şirketinin Ege'de petrol bulmasıyla başladı diyor. Kuşkusuz bu yorum tartışılabilir. Ama gerçek payı var. Amerika'nın NATO'nun planları anlaşılmadan Ege sorunu anlaşılamaz. Bize göre gerek kıta sahanlığı sorunu olsun, gerek sı konusunda bir bilgisayar oyunu çıkartmıştı. Ama Ege'de bir savaş çıkarsa bu oyun olmayacaktır.

Soru: Konuşmanızın sonunda Türkiye'de kısa zamanda legal bir parti haline gelmek mücadelesi yürüttüğünüzü söylediniz. Türkiye'de yasal sosyalist parti kurma çalışmaları var. Siz bu çalışmaların içine girecek misiniz, destekleyecek misiniz yoksa yasal bir parti haline gelmeniz sadece anayasadaki komünist partisinin kurulmasını yasaklayan maddenin ortadan kalkmasıyla mı olacak. Önümüzdeki dönem için Türkiye'deki hedefleriniz nelerdir?

Haydar Kutlu: Böyle bir soru sorulduğu için önce teşekkür ederim. Çünkü özellikle legal sosyalist parti konusunda partimizin görüşü ülkede sık sık çarpıtıldı. Biz bir sosyalist parti girişimine karşı değiliz elbette. Ama biz bugünkü koşullarda, demokratların görüşlerini özgürce açıklayamadıkları koşullarda kurulacak sosmesidir. bu aralanında fiilen şimdi de varolan demokrasi için işbirliğini geliştirip daha somut bir program platformuna dayandırmaları demektir. Bu nedenle bizim önerdiğimiz alternatif programın buna hizmet edeceğini düşünüyoruz.

Eğer engellenmezse önümüzde genel seçimler var. Bu seçimlerde Özal hükümetinin gitmesi şu anda tüm demokratik muhalefetin üzerinde birleştiği bir hedeftir. Biz bu istemi destekliyoruz. Aynı zamanda demokratik bir seçim yasası çıkartılmasını istiyoruz. Böylece demokratik biçimde gelmeyen bu parlamentonun yenilenmesini istiyoruz. Geniş bir çevre bu istemi de öne sürüyor. Ve askerlerin anayasasının değişmesini istiyorlar. Özellikle işçi emekçi halkın bütün çalışanların yaşam düzeyini hızla düşüren IMF politikasına son verilmesini istiyoruz. Ama herşeyden önce Amerika'nın içişlenmize kabaca karışmasının önlenmesini istiyoruz. Bu da bütün demokratik muhalefetin üzerinde şu veya bu derecede birleştiği bir konudur.

Soru: Ege sorunuyla ilgili cevabınızda "Ege Türkiye'ye kapatılmamalı" dediniz. Yunanistan tarafından karasuların 12 mile çıkarılmasını mı kastediyorsunuz? Türkiye'de şeriat düzeni isteyen çevrelerin güçlenerek ciddi bir tehlike haline geldiği söyleniyor. Siz ne

değil, bu nedenle bir çözüm planı ne yazık ki öneremiyoruz. Bu nedenle daha çok olması gereken tutum ve prensiplerden sözediyoruz. İkinci soruya gelince: Son zamanlarda ülkede bu konu çok hararetli tartışılıyor. Hemen ilk olarak söyleyelim ki kuşkusuz ülkede şeriat isteyen İslam çevreleri de var. Ama bugünkü durum böyle basitçe açıklanamaz. Önce şuna bakmak gerekiyor. İrtica tehlikesi diye bağıran kim? Evren bağırıyor. Bir de şimdi şuna bakmak gerekiyor. Bu rejim anayasayla okullarda dini eğitimi zorunlu kıldı. Anayasaya koyduğu bir maddeyle. Bugünkü Özal hükümeti içerisinde dinsel gerici güçler yeraliyor. Özel olarak 12 Eylül'den sonra Suudi Arabistan'la, Pakistan'la hem askersel hem politik ilişkiler geliştirmek lazım. Bilindiği gibi yine Amerika bizim gibi ülkelerde sürekli destabilizasyon taktiği izliyor. Yani istikrarsızlaştırma taktiği, 12 Eylül öncesinde terörü bahane ederek bu taktiği uyguladı. Terörü kışkırtarak bu taktiği uyguladı. Bugün ise eğer demokrasi güçleri yanın bu rejimi altedeferse o zaman da irtica hareketlerinden yararlanarak yeniden Türkiye'de bir istikrarsızlaşma ortamı yaratmak, kışkırtmak ve ordunun müdahalesini böylece hazırlamak düşünülüyor. Bu nedenle biz TKP olarak emperyalizme, bu rejime karşı çıkan demokrasi isteyen İslam çevreleriyle de ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz. Ama şeriat isteyen çevrelere karşı çıkıyoruz ve laisizmi savunuyoruz.

Soru: Türkiye'de sendikaların

İkincisi, demokrasinin olmadığı bir ülkenin bir yurttaşı var karşınızda. Türkiye nereye gidiyor sorusu burada en çok duyduğum sorudur.

Üçüncüsü, karşınızda olan, 65 yıldır illegal çalışmak zorunda bırakılan, Avrupa'nın tek illegal komünist partisinin bir yetkilisidir.

Dördüncüsü, öyle sanıyorum ki, sizler TKP'nin Yunan halkının dostu olduğunu biliyorsunuz. Partimizin üyesi, Yunan halkının dostu büyük şair Nazım Hikmet'i tanıyorsunuz.

Kuşkusuz, Türkiye halkı, TKP de komşumuz Yunanistan'ın, Yunan halkının daha iyi bir gelecek için verdiği mücadeleyi ilgiyle izliyor.

Arkadaşlar,

Uzay ve teknoloji çağında yaşıyoruz. Barış, akıl çağında aklın çağrısıdır. Bu çağrıya uyulmalıdır.

Barış üzerine boş sözlerle kaybedecek vaktimiz de yok. Barışa, insanlığa, uygarlıklara yönelik tehdidin ABD silah tekellerinden geldiği açıktır. Nükleer denemelere karşı çıkmalıyız.

Daha çok sayıda bölgeyi, şehri ve hatta semtleri nükleer silahsız bölge ilan etmeliyiz. Denizlerimizi nükleer silahlara kapatmalıyız.

ABD yeni globalizm politikası izliyor. Yerel, bölgesel savaşları kışkırtarak bir dünya savaşını tırmandırmak istiyor.

Bu nedenle Ege ve Doğu Akdeniz'de istikrarı korumak yalnız bölge halklarını değil, tüm halkları ilgilendiriyor. Türkiye ve Yunanistan arasında gerginliklerin artmamasına özen göstermeliyiz.

İki ülkeyi birbirine karşı kışkırtan ABD emperyalizmi ve NATO başlarıdır. İki ülkenin halklarının zararına olan silahlanma yarışını kışkırtanlar da yine aynı çevrelerdir. Durum böyleyken, başdüşman belli iken her iki ülkenin birbirini baş düşman ilan etmesi akla aykırıdır.

İki ülke arasında bir savaş tehlikesini önleyecek şey silahlanma yarışı değil, sorunları karşılıklı diyalog, barışçı görüşmeler, uluslararası hukuk ve adalet çerçevesinde ele almaktır.

Her iki halkın birbirine yakınlaşması için çaba harcamaktır.

Bu açıdan Balkanlar'ın nükleer silahlardan arındırılması girişimini, barış için Altılar hareketini, Akdeniz'in bir barış denizi olması istemini destekliyoruz.

Aynı şekilde, biz Teodorakis yoldaşın ülkemizde dostluk girişimlerini, baskılar devam ediyor. İnsan hakları ayaklar altına alınıyor.

Ancak önemli olan şimdi demokrasi güçlerinin daha kararlı mücadele içine girmiş olmalarıdır. Özal hükümeti ve generaller geleceklerinden endişe duyuyorlar.

TKP ülkede yeni bir ses yükseltiyor. Ülkemizin en eski partisi TKP'dir. Bu nedenle partimiz ulusal çıkarları, ülkenin ulusal güvenliğini korumayı kendi sorumluluğu ve hakkı sayıyor.

Biz dünyaya ve ülkemize yalnız kendi penceremizden değil, yepyeni bir pencereden bakmaya çalışıyoruz. Türkiye'nin aydınlık bir yola girmesini isteyen, barış ve demokrasi isteyen herkesle diyalog ve işbirliğini geliştirmeye çalışıyoruz. Diktatörlüğü asıl rahatsız eden TKP'nin bu yeni sesidir. Çünkü bu ses ülkemizde etkili oluyor.

Bu sesi kısmak istiyorlar. Ancak bunu başaramadılar, başaramayacaklar. Türkiye'de Türk ve Kürt halkı demokrasiye, özgürlüklere kavuşacaktır. Batı Avrupa'daki politik göçmenler ülkeye dönecek, TKP legal çalışma hakkını elde edecektir.

Soru: Theodorakis ve Livaneli'nin girişimi ile Türkiye'de kurulan Türk-Yunan dostluk birliğinin üyeleri arasında Kıbrıs meselesiyle ilgili olarak sizden farklı düşünenler var. Bu konuda ne diyorsunuz?

Haydar Kutlu: Önce dostlar günümüzde, dünyamızda hiçbir konuda **"ya hep, ya hiç"** mantığının geçerli olmadığını görmekteyim. Kuşkusuz ben de sizin gibi bu birliğe katılan herkesin Kıbrıs konusunda aynen bizim gibi düşünmesini isterdim. Ama burada şimdi Yunan halkıyla dostluk için biraraya gelenler öyle sanıyorum ki, Kıbrıs konusuna daha realist yaklaşabileceklerdir, bundan böyle. Bir bildiriye Kıbrıs konusunda bir formülün girmiş olması bile, Kıbrıs sorununun ifade edilmiş olması bile başlı başına önemli. Kuşkusuz bu birlik içerisinde farklı politik görüşte olan insanlar vardır. Çok doğal. Bu nedenle bu tür farklılıkların olmasını biz doğal karşılamalıyız. Fakat bize düşen elbette gerçekleri anlatmaktır. Biz TKP olarak Kıbrıs'ta Türk askerleri de dahil tüm yabancı askerlerin çekilmesini sürekli ifade ediyoruz.

Soru: Sayın Kutlu, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Ege anlaşmazlığının çözümü nasıl olabilir?

Haydar Kutlu: kuşkusuz bu sorun yeni çıkmadı. Yani Türkiye ile

değil, yepyeni bir pencereden bakmaya çalışıyoruz. Türkiye'nin aydınlık bir yola girmesini isteyen, barış ve demokrasi isteyen herkesle diyalog ve işbirliğini geliştirmeye çalışıyoruz."

fır hattı sorunu olsun Amerika'nın NATO'nun Ege'ye kalıcı bir biçimde yerleşme amaçlarına bağlıdır. Sizin aynıtlarını bildiğiniz Rogers planı bu amaçları gerçekleştirmeyi amaçlıyor. Bu nedenle de biz her iki sorunun da (kıta sahanlığı ve fır hattı) uluslararası hukuk çerçevesinde ama yalnız o çerçevede değil, aynı zamanda adalet çerçevesinde çözülmesini istiyoruz. Kuşkusuz çözüm uluslararası hukuk çerçevesinde olmalı, fakat eğer her iki ülkenin karşılıklı görüşmelerle karşılıklı çıkarlarını koruma esasına göre bir formül bulunamazsa, yalnızca uluslararası hukuk kuralları da sorunu çözmeye yetmeyecektir. Uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde kuşkusuz ele alınmalı. Ama bu çözüm için yetmez.

Soru: Neden yetmiyor, karşılıklı görüşmeler diyorsunuz, bu konuyu biraz açar mısınız?

Haydar Kutlu: Çözüm bulunabilmesi için her iki ülkenin meşru çıkarları gözetilmeli, aynı zamanda ve bu da, karşılıklı görüşmeler yoluyla halledilmeli. Şunu bilmek gerekir ki, Ege'nin Türkiye'ye kapatılması ne adalet ne de meşru haklar çerçevesinde düşünülemez. Ege Türkiye'ye kapatılmamalı. Bu tür formüller gerginlikleri daha da artırır. Yani Ege hem Türk hem Yunan halkının ortak yararlanabileceği barışçı bir deniz olmalıdır. Ve biz eğer karşılıklı diyalog içinde ele alınırsa, bu problemleri çözülemez olarak görmüyoruz. Bu konuda son olarak şunu söylemek isterim. Siz de biliyorsunuz belki, Avalon-til şirketine bağlı Viktoria Games, Türk Yunan savaşını konu alan bir bilgisayar oyunu yaptı. Bunun konusu Ege de çatışma. Aynı şirket ABD'nin Libya saldırısından önce de Libya saldırı-

yalist bir partinin sağlıklı bir çizgide yürüyemeyeceği kanısındayız. İkincisi biz ülkedeki sosyalistlerin bugün demokrası mücadelesi için sendikalarda, gençlik kesimi içinde yığın örgütlerinde, odalarda çok daha geniş etkili mücadele olanaklarına sahip olduğunu düşünüyoruz. Yani TKP legale çıkacak diye sosyalist parti girişimlerine karşı çıkıyoruz demek değildir, bu doğru değildir. TKP kısa zamanda legala çıkacak demedim, çünkü zaman söylemek kolay değil. Çok zorlu mücadelelerde ancak çıkabileceğiz. Ama önemli olan şu. Bugün artık demokrasi tartışan herkes TKP'nin de legal olup olmayacağını tartışıyor. Sağ partilerden ilericilere kadar bir tartışma yürüyor. Neden tartışılıyor? Bu sevindirici bir gelişmeye işaret. Demek ki Türkiye'de demokrasi bilinci gelişiyor artık. Sağ partiler bile 12 Eylül öncesinden farklı bir demokrasi olması gerektiğini en azından kavramaya başlıyorlar. Çünkü anladılar ki, 12 Eylül öncesi demokrasi sık sık tepelerine dipçik inmesini engelleyemedi. Ve herkes Batı demokrasısı istiyoruz diyor. Ve Batı demokrasisi istiyoruz denildiği zaman hemen şu soru akla geliyor. Orda komünist partiler yasal. Neden TKP yasal değil? Bu kendiliğinden bir gelişmedir, objektif bir gelişme. Yani TKP'nin legal olması demokrasinin de bir güvencesi. En demokratik parti ve demokrasiyi en kararlı savunan, isteyen parti kuşkusuz ki komünist partisidir.

İç politikadaki hedeflerimize gelince, 1986 Eylülünde yapılan ara seçimler şunu gösterdi. Özal hükümeti ve generaller zayıflıyor. Demokrasi güçleri ise daha güçleniyor. Şimdi hedef barış ve demokrasi güçlerinin önümüzdeki iki yıl içerisinde inisiyatifi ele geçirecek güç ve konumlara gel-

mamak dediniz. Yunanistan tarafından karasuların 12 mile çıkarılmasını mı kastediyorsunuz? **Türkiye'de şeriat düzeni isteyen çevrelerin güçlenerek ciddi bir tehlike haline geldiği söyleniyor. Siz ne düşünüyorsunuz?**

Haydar Kutlu: Birinci soruya daha önce uzun yer verdiğim için kısaca yanıt vermek istiyorum. Ege'yi Türkiye'ye kapatmamak derken hiçbir kimseyi kastetmedim, ama çözümün bu tarzda olmayacağını söyledim. Örneğin 12 mil konusu bize göre tartışmalıdır. Bu uygulandığı zaman nasıl bir durum ortaya çıkacak doğrusu bu çok zor. Bu nedenle karşılıklı görüşme ve diyalog dedim. Bu nasıl olabilir? Şu anda görmek lazım ki bundan çok uzaktır iki ülke. Diyalogdan çok uzaktır. Bu nedenle bugün nasıl olacağına yanıt vermek çok zor. Ama açık olan bir şey var. Eğer çatışmalardan uzak durulursa, gerginlikleri artırmaktan uzak durulursa diyalog kapıları da açılır. Bu nedenle de yalnızca uluslararası hukuk çerçevesinde yani varolan teamül çerçevesinde değil aynı zamanda karşılıklı görüşmelerde her iki ülkenin de çıkarlarının ne olabileceği ele alınarak sorun çözümlenebilir.

Yani her iki ülke azami isteklerde sorunun çözümüne yanaşırlarsa çözüm bulunabileceğini zannetmiyorum. Kuşkusuz bugün TKP hükümette

"Günümüzde hiçbir ülke tek başına kendi güvenliğini yalnız kendisi belirleyemez. Kollektif güvenlik anlayışını bölgemizde yerleştirmek zorundayız.. Yani hem Yunanistan, hem Türkiye birbirlerinin güvenliğini dikkate almak zorundadırlar ve bu her ikisinin de çıkarınadır."

zorunlu kıldı. Anayasaya koyduğu bir maddeyle. Bugünkü Özal hükümeti içerisinde dinsel gerici güçler yeralıyor. Özel olarak 12 Eylül'den sonra Suudi Arabistan'la, Pakistan'la hem askersel hem politik ilişkiler geliştirildi. Buradan da Evren'in bugün irtica tehlikesi vardır sözleri gerçeği yansıtmıyor. Çünkü İslam akımlarının önemli bir kısmı şimdi Amerika'ya ve bu rejime Özal'a ve Evren'e karşı çıkıyorlar. Evren bundan rahatsız oluyor. Evren kendi anayasasını referandumla halka kabul ettirmek istediği dönemde camilerde bu anayasaya evet denmesini ve propaganda edilmesini planladı, organize etti. Bugün ise camilerden daha başka tür sesler çıkıyor. Generallerin bu anayasası Kuran'a aykırıdı diyorlar. Evren camilerde anayasasının propagandası yapılırken camilere politika giriyor demiyordu. Şimdi ise camilere politika giriyor diyor. Şimdi Evren'e soruyoruz. Orduya da politikanın girmesi yasak. O zaman 12 Eylül darbesi neyin nesidir? Anayasada Milli Güvenlik Kurulunun ne işi vardır.

Bu irtica konusunun bir başka yönü daha var. Bu da doğrudan Amerika'nın planlarıyla bağlı. Artık açıkça ortaya çıktı ki Amerika, Sovyetler Birliği'ni gerici müslüman hareketlerle kuşatmak istiyor. Kendi kontrolünde gerici Islami hareketler olsun istiyor. Bugün irtica tehlikesini şu açıdan gör-

bu rejime karşı çıkan demokrasi isteyen İslam çevreleriyle de ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz. Ama şeriat isteyen çevrelere karşı çıkıyoruz ve laisizmi savunuyoruz.

Soru: Türkiye'de sendikaların durumu nedir? Ortak Pazar'a girmek Türkiye'nin çağdaşlaşmasına yarar diyenler var. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Haydar Kutlu: Sendikal özgürlükler son derece kısıtlıdır. 12 Eylül'le birlikte kapatılan DISK'in yargılanması sürüyor. Varolan tek konfederasyon Türk-İş kongresinde açıkça sendikal özgürlüklerin varolmadığını ilan etti. Son derece sınırlıdır ve zor gerçekleşiyor. Kuşkusuz işçi ücretlerinin hızla düşmesi önlenemiyor. İşçiler özgür toplu pazarlık koşullarına sahip değiller. Bu bütün dünyada da bilinen özellikle pek çok uluslararası sendikaların protesto ettiği bir durum. Bu nedenle daha fazla şey söylemek gerekmiyor. Ortak Pazar'la ilgili soruya gelince, Ortak Pazar'ın Türkiye'yi çağdaşlaştıracağı gibi bir düşünce taşımıyoruz. Bugünkü Türkiye'nin ekonomik yapısıyla özellikle derin ekonomik bunalımla Ortak Pazar'a girmesinin Türk ekonomisi üzerinde yıkım olacağını söylüyoruz. Bu nedenle bugün Türkiye'nin Ortak Pazar'a girmesine karşı çıkıyoruz. Ama kuşkusuz geleceği kapatmıyoruz. Eğer Türkiye ekonomisi Ortak Pazar içinde serbest rekabet gücüne erişebilirse bu olabilir diyoruz. Ama bunun da çok zor olduğu bir gerçek. Bu nedenle sadece biz değil kimi sermaye çevreleri bile Ortak Pazar konusunda endişelidir.

Soru: Türkiye'deki diğer partilerle işbirliği yapacak mısınız?

Haydar Kutlu: Biliyorsunuz Türkiye'de TKP de içinde 6 sol parti Sol Birlik oluşturdular. Bu Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği adını taşıyor. Sol Birlik ülke içinde ve ülke dışında mücadele ediyor. Biz de onun içindeyiz ve bütün gücümüzle onun güçlenmesi için çalışıyoruz. Ama aynı zamanda biz Sol Birlik dışında olan bütün devrimci sol ile de ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz. Bu konuda partimizin son Merkez Komitesi plenumunda yeni bir dizi kararlar alındı. Biz demokrasi mücadelesinde, demokrasi güçlerinin merkezinde özellikle devrimci sol güçlerin birliğini görüyoruz. Onlarla işbirliği ve diyaloğu geliştirmek için herşeyi yapacağız.

Özal'ın kalbi ABD için atar!...

Özlem ÖZGÜR

Son ara seçimlerin hemen ardından, Özal'ın bu son ABD gezisi planlanır. Aynı zamanda, bu gezi esnasında, Özal'ın bir kalp ameliyatı olması da karar altına alınır. Ancak, özellikle bu nokta, büyük bir titizlikle kamuoyundan gizlenir.

Ve sonra, **"büyük oyun"** sahneye konulur. Önce, Özal'ın ABD gezisi kararıyla birlikte planlanan kalp operasyonu, orada aniden çıkmış bir olay gibi gösterilir. Sonra, tiksinti verecek derecede aşağılık bir propaganda ağı örülerek, konu **"merhamet dilenciliği"** haline getirilir.

Olay, günlerce gazete manşetlerinden inmez; Türkiye'nin bir dizi önemli konusu ve bu arada, ABD ile çevrilen yeni dolaplar, hasıraltı edilmek istenir.

Gözardı edilmek istenen nedir? Son ara seçimlerde, ANAP'ın büyük oranda oy kaybetmesinden, rejim karşıtı güçlerin giderek artan muhalefetinden ve görece de olsa, yığınların hareketlenmeye başlamasından, emperyalist çevreler ve en başta da, ABD yönetimi büyük tedirginlik duymaktadır. Nitekim, ABD'nin güdümündeki uluslararası finans kuruluşlarının, ardarda yayınladıkları son raporların tümünde, Türkiye yalnızca ekonomik açıdan değil; aynı zamanda, politik açıdan da **"istikrarsız"** bir ülke olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

Türkiye'de, demokrasi güçlerinin bastırması ile, bir erken seçim gündeme gelebilir mi? ANAP seçimleri kaybederse, yerine kim gelir ve ne yapar? Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamında, köklü değişiklikler öngören bir hükümet işbaşına gelebilir mi? Şimdi, Türkiye'de herkes ve elbette, rejimin sahipleri de, bu ve benzeri sorulara yanıt bulmaya çalışıyor.

Ve Özal'ın ABD gezisi, böylesi soru ve sorunların yoğunlaştığı bir zamana denk düşürülüyor. Bir yandan, her türlü araç cömertçe kullanılarak, ABD yönetiminin Özal ve ANAP hükümetine desteğini sürdürdüğü, açık olarak ilan ediliyor. Öte yandan, yasal muhalefet partilerine, aba altından bile değil, açıktan sopa gösteriliyor.

Örneğin, Özal'ın ABD gezisiyle birlikte, ABD'nin Türkiye Büyükelçiliği mensupları, DYP ve SHP yöneticileri ile toplantılar düzenlemeye başladılar. Bunlardan birisini özetle aktaralım: SHP'nin İstanbul İl Merkezi'nde yapılan toplantıda, ABD'nin Büyükelçilik Sekreteri John Scott Monar, SHP yöneticilerine hükümet oldukları takdirde nasıl bir politika uygulayacaklarına ilişkin olarak, kılı kırk yararcasına değişik sorular sordu... Ve bu sorular, KİT'lerin özelleştirilmesinden devletçilik politikasına, dış borçlanmadan dış ekonomik ilişkilere değin uzayıp gitti... Ve sonunda, Bay Monar'ın açık tehdidi geldi. Bay Monar, SHP yöneticilerine, Türkiye'nin borçlarını ödeyebilmesi ve döviz açıklarını kapatabilmesi için, her yıl 5 milyar dolar dış borç bulması gerektiğini ve bunun yolunun da, ABD yönetiminden ve IMF'den geçtiğini hatırlattı!..

Özal hükümetinin, ekonomik alanda şu an gözlenen en büyük sıkıntısı, döviz sorununda ete kemiğe bürünmektedir. Bu yıl, 5 milyar dolar dolayında dış borç ödemek zorunda olan hükümet, çok büyük miktarlarda yeni dış borçlar aramaktadır. Bu konu, Özal'ın ABD gezisinin temel taşlarından birisini oluşturmuş ve Reagan yönetiminden, bu noktada destek istenmiştir. Gözlenen odur ki, ABD yönetimi, bu desteği esirgemeyeceğini belli etmiştir.

İkincisi, Özal'ın ABD gezisinde, üzerinde önemle durulan

Başbakan geniş ilgi (!) toplayan by-pass ameliyatından önce çeşitli temaslarda bulundu

Özal'ın ABD gezisinde hangi konular görüşüldü?

Özal, gezisinde Türkiye'yi ABD'nin askersel sanayi kompleksine bağlama planına ilişkin temaslarda bulundu

Başbakan Turgut Özal'ın ABD'ne yaptığı son resmi gezisinin kararı, ara seçimlerin hemen ardından alındı. Ancak, bu karar kamuoyundan gizlenerek, Özal'ın ABD'ne gidişi olağan bir gezi gibi gösterilmek istendi. Oysa, ara seçimlerde alınan yenilgi, yalnızca ANAP yöneticilerini değil; aynı zamanda, ABD yönetimini de endişeye sevketmişti. Özal'ın ABD gezisi ile, bir yandan ABD yönetiminin ANAP'a desteğinin sürdüğü propaganda edilecek ve öte yandan da, hem olası bir erken seçim dahil yeni manevra alanları saptanacak ve hem de, bazı önemli konularda yeni adımlar atılacaktı.

Örneğin, Başbakan Özal'ın ABD gezisinde, bütün gizleme çabalarına rağmen iki konunun öne çıktığı gözlendi: Birincisi, 1987 yılında 4 milyar 750 milyon dolar tutarındaki dış borcun ödenebilmesi için, Başbakan Özal ABD yönetiminden ve ABD'nin kontrolündeki finans kuruluşlarından borç istedi. İkincisi, Türkiye'de kurulması kararlaştırılan silah sanayii girişimlerinin hızlandırılması ve Türkiye'yi, doğrudan **"ABD'nin Askersel Sanayi Kompleksi**'ne bağlama planının hızla hayata geçirilmesine ilişkin çalışmalar yapıldı.

Özal'ın ABD gezisinde, en yoğun görüşmeler Türkiye'de kurulacak silah sanayii konusunda yapıldı ve bu konuda, Türkiye'nin Amerikalı Dostları Derneği (AFOT) adlı kuruluşun baş rolü oynadığı gözlendi. AFOT'un Washington'un Hyatt adlı otelinde açtığı sergiye, Türkiye'ye giren veya girmeye hazırlanan ABD'nin önde gelen bütün silah tekelleri katıldı ve Türkiye'de silah endüstrisi kurma konusundaki görüşmeler, serginin açıldığı otelde yapıldı. 1982 yılında faaliyete başlayan AFOT'un kurucularının hemen tümünü, eskiden Türkiye'de ABD görevlisi olarak bulunmuş ve bugün, ABD silah tekellerinde çalışan kimseler oluşturuyor. Bu derneğin kurucuları arasında, SIA'nın Türkiye istasyon şefliğini yapmış olan Paul Henze de var.

Hiçbir resmi açıklama yapılmamasına karşın, AFOT'un düzenlediği toplantılara Başbakan Turgut Özal ile **"Savunma Sanayii Destekleme Fonu"** Başkanı Vahit Erdem'in yanısıra, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Necip Torumtay başkanlığında yüksek rütbeli subayların da katıldığı görüldü. AFOT'un dört gün süreyle düzenlediği toplantılarda, Başbakan Özal ve Türkiye heyeti, bir yandan ABD'nin silah tekelleriyle görüşmeler yaparken; öte yandan da, Türkiye'de ortak silah üretimi için yeni anlaşmalara varıldığı açıklandı.

Örneğin, yapılan açıklamada, ABD'nin Ford firması ile Koç Holding'in zırhlı araç ve füze, Sabancı Holding ile Colt'un Rambo adlı silah sistemi, Nurol Holding ile FMC'nin paletli zırhlı araç ve Gama Şirketler Grubu ile Martin Marietta firmasının değişik savaş araç ve gereçleri üretecekleri belirtildi. Bu arada, Başbakan Özal'ın ABD silah tekelleriyle yaptığı toplantıların yanısıra, ABD eski dışişleri bakanlarından Alexander Haig ile, onun temsil ettiği silah tekelleri adına bir özel görüşme yaparken-Türkiye'de silah sanayiinin kurulması konusunda FMC, Ford ve United Tecnologies adlı silah tekellerinin yönetim kurulu başkanlarıyla ikili görüşmelerde bulundu.

Başbakan Özal, ABD'de yeni dış borçlar bulma konusunda, IMF ve Dünya Bankası başkanları, ABD Savunma Bakanı Yardımcısı Richard Perle ile görüşmeler yaparken; yine resmi bir açıklama yapılmamasına karşın, Özal'ın yanısıra, üst düzey bürokratlardan oluşan bir heyetin IMF, Dünya Bankası ve özel banka yöneticileri ile dış borçlar konusunda görüşmeler yaptıkları görüldü. Özal ile ABD yetkilileri arasında yapılan görüşmelerde, Türkiye'nin FMS (Askeri Satış Kredisi) olarak anılan borçları konusu ele alınarak, bunların faiz-

---

Artan dış borçlardan "endişe" duyan Dünya Bankası Türkiye'yi uyardı

Bütçenin yarısı borç ödemelerine gitti

● Türkiye'nin artan kısa vadeli borçları karşısında alacaklı uluslararası finans kuruluşlarının endişe duymaları üzerine, Özal hükümeti kağıt üzerinde bir düzeltme yaparak, Türkiye'nin göçmen işçilerin hesaplarında yeralan 4,1 milyar dolarlık borcun 3,5 milyar dolarlık bölümünü, orta vadeli borçlar bölümünde göstermeye başladı.

1986 yılı bütçesinin 1 trilyon 127 milyar lira açık verdiği ve bütçe harcamalarının, yaklaşık yarısının iç ve dış borç ödemelerine gittiği açıklandı. Maliye ve Gümrük Bakanı Ahmet Kurtcebe Alptemoçin yaptığı basın toplantısında, geçtiğimiz yıl bütçe harcamalarının 8 trilyon 242 milyar lira ve gelirlerin ise, 7 trilyon 242 milyar lira olduğunu belirterek, 1986 yılı bütçesinin 1 trilyon 127 milyar lira açık verdiğini söyledi.

Maliye ve Gümrük Bakanı Alptekam, bütçe harcamalarının yaklaşık yarısını oluşturdu. Öte yandan, artan bütçe açıkları ve boç ödemeleri karşısında çaresiz kalan hükümet, yeni bir kararname yayınlayarak, 1987 yılı bütçe harcamalarına önemli sınırlamalar getirdi. Resmi Gazete'nin 20 Ocak 1987 tarihli sayısında yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, genel ve katma bütçeli bütün kamu kuruluşları, 1987 yılı cari ve yatırım harcamalarından yüzde 8 oranında indirim yapacaklar.

ları Döviz Tevdiat Hesapları" nda biriken para 4 milyar 100 milyon dolara yükseldi. Bilindiği gibi, Türkiyeli göçmen işçilerin 3 ay ile 2 yıl vadeli olarak aştırdıkları bu hesaplarda biriken paralar Türkiye açısından dış borçlanma niteliği taşıyor ve bunlar, uluslararası tanımlama gereği **"kısa vadeli dış borçlar"** kaleminde yeralıyor.

Ancak, Türkiye'nin kısa vadeli borçlarının hızla artması ve bu durumdan alacaklı bankalar ile uluslararası finans kuruluşlarının endişe duymaları üzerine, Özal Hükümeti kağıt üzerinde bir düzeltme yaparak Türkiyeli göçmen işçilerin hesaplarında yeralan 4,1 milyar dolarlık borcun, 3,5 milyar dolarlık bölümünü, orta vadeli borçlar bölümünde göstermeye başladı. Bilindiği gibi, Türkiye'nin yaklaşık 30 milyar dolar olan dış borçlarının

lanması beklenen **"1987 Türkiye Raporu"** üzerinde yapılan görüşmelerde, Türkiye tarafı raporda yeralan eleştirileri ve değerlendirmeleri ağır bularak, bunların yumuşatılmasını istedi. Ancak, Dünya Bankası yetkilileri, Türkiye'nin bu isteğini reddederek, raporda hiçbir değişiklik yapmaya yanaşmadılar.

Dünya Bankası'nın raporunda, Türkiye'nin dış borçlarının hızla artmakta olduğuna ve toplam borçlar içinde, kısa vadeli borçların payının çok hızlı tırmanışına dikkat çekildi ve kamu yatırımlarının, 4 puan geriletilmesi istendi. Raporda, Türkiye'nin dış borç gücünün ve kısa vadeli borç miktarının tehlike sinyali verdiği belirtilerek, Türkiyeli göçmen işçilerin hesaplarında yer alan 3,5 milyar dolarlık bor-

hükümet, çok büyük miktarlarda yeni dış borçlar aramaktadır. Bu konu, Özal'ın ABD gezisinin temel taşlarından birisini oluşturmuş ve Reagan yönetiminden, bu noktada destek istenmiştir. Gözlenen odur ki, ABD yönetimi, bu desteği esirgemeyeceğini belli etmiştir.

Ikincisi, Özal'ın ABD gezisinde, üzerinde önemle durulan bir başka nokta da, Türkiye'de silah endüstrisinin kurulması ve bu doğrultudaki girişimlerin hızlandırılması konusu olmuştur. Yine görünen odur ki, ABD yönetimi, bu konuya da yatkındır ve dahası, bu nokta, Özal'ın gezisinde bir büyük gösteri haline getirilmiştir.

Evet, ABD yönetiminin, her açıdan Özal hükümetini desteklediği ve bir yere kadar, bu desteği sürdüreceği bellidir. Özal'ın ABD gezisi de, başka şeylerle birlikte, bunun için düzenlenmiştir. Ama, bu destek, ABD'nin **"tek at"**a oynaması olarak yorumlanamaz...

Tam tersine, şimdi ABD yönetimi ve işbirlikçi oligarşi, ufukta görünen **"tehlike"**lere karşı, türlü-çeşitli hesaplar içindedirler; ve bunların- yeni manevra alanları içinde, en tehlikelisini **"bir istikrarsızlık programını"** gündeme getirmek projesi oluşturmaktadır. Ve bu tehlike karşısında, eğer demokrasi güçleri uyanık olmazlarsa, bu plan uygulamaya konulabilir ve bu proje, yeni bir askersel devirmeye değin uzatılabilir. Ve sonra da kalkıp, **"ne yapalım görüyorsunuz işler kötüye gitmeye başladı"** deyip, rejim karşıtı güçler, bir kez daha **"günah geçisi"** olarak suçlanıp, işin içinden çıkılabilir...

mız yıl bütçe harcamalarının 8 trilyon 242 milyar lira ve gelirlerin ise, 7 trilyon 242 milyar lira olduğunu belirterek, 1986 yılı bütçesinin 1 trilyon 127 milyar lira açık verdiğini söyledi.

Maliye ve Gümrük Bakanı Alptemoçin'in yaptığı açıklamaya göre, 1986 yılında 3 trilyon 465 milyar tutarında iç ve dış borç anapara ve faiz ödemesi yapıldı ve bu ra-

Resmi Gazete'nin 20 Ocak 1987 tarihli sayısında yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, genel ve katma bütçeli bütün kamu kuruluşları, 1987 yılı cari ve yatırım harcamalarından yüzde 8 oranında indirim yapacaklar.

Merkez Bankası yetkilileri tarafından yapılan açıklamaya göre, Türkiyeli göçmen işçilerin bu bankada açtırdıkları **"Kredi Mektup-**

yaparak Türkiyeli göçmen işçilerin hesaplarında yeralan 4,1 milyar dolarlık borcun, 3,5 milyar dolarlık bölümünü, orta vadeli borçlar bölümünde göstermeye başladı. Bilindiği gibi, Türkiye'nin yaklaşık 30 milyar dolar olan dış borçlarının, yüzde 31'ini kısa vadeli borçlar oluşturuyor.

Bu arada, Dünya Bankası'nın hazırladığı ve nisan ayında yayın-

puan gerilemesi istendi. Raporda, Türkiye'nin dış borç gücünün ve kısa vadeli borç miktarının tehlike sinyali verdiği belirtilerek, Türkiyeli göçmen işçilerin hesaplarında yer alan 3,5 milyar dolarlık borcun, orta vadeli borçlar kaleminde gösterilmesinin doğru olmadığı ve bunların, kısa vadeli borçlar kaleminde yeralmasının gerektiği belirtildi.

borçlar konusunda görüşmeler yaptıkları görüldü. Özal ile ABD yetkilileri arasında yapılan görüşmelerde, Türkiye'nin FMS (Askeri Satış Kredisi) olarak anılan borçları konusu ele alınarak, bunların faizlerinin silinmesi ve ayrıca, **"Ihtiyaç Fazlası Askeri Malzeme Yasası"** çerçevesinde, Türkiye'ye verilecek askeri araç ve gereç konularının ele alındığı belirtildi.

17 yılda verdiklerinin iki mislini 5 yılda geri alıyorlar

Brezilya borç ödemeyi durdurdu

Dünyanın en fazla borçlu ülkesi olan Brezilya borç ödemelerini tamamen durdurdu. Brezilya hükümeti bir kaç ay önceden borçların anaparasını ödemeyi durdurmuş ve yalnızca faizleri ödemeye devam edeceğini açıklamıştı. Şimdi, alınan bu kararla, borç faizlerinin ödenmesi de durdurulmuş oldu.

Brezilya Devlet Başkanı Jose Sarney eğer alacaklı bankalar üç ay içinde daha uygun koşullarda ödeme yapılmasını kabul ederlerse yeniden borç ödemeye başlayabileceklerini bildirdi. Sarney ödemeleri durdurarak bankaları daha insaflı bir anlaşma yapmaya zorlamak istiyor.

Uluslararası tekelci sermayenin ülkeleri borçlandırarak nasıl sömürdüğünü görmek için Brezilya iyi bir örnek oluşturuyor. Bu ülke 1970-86 yıllarında bankalara tam **153 milyar dolar** borç ödedi. Bu paranın **64 milyar** doları **anapara** olarak, **89 milyar** doları ise **faiz** olarak ödendi. Demek ki Brezilya son 17 yılda Türkiye'nin şu anki toplam dış borcunun tam **üç mislini** yalnız **faiz** olarak ödemiş.

Bu dönem sonunda Brezilya'nın dış borcu azalmadı, arttı ve tam 108 milyar dolara ulaştı. Yıllık faiz yükü ise 9 milyar doları buldu. Eski borçların ödenebilmesi için bankaların verdiği yeni borçlar (buna "taze para" deniyor) borcun sürekli artmasına sebep oluyor.

Şimdi iş o noktaya geldi ki, eğer Brezilya faiz ödemeye devam etse, önümüzdeki beş yılda bankalara son onyedi yılda aldığı borcun **iki mislini** geri ödemiş olacak.

Bu yolla Brezilya'yı iliklerine kadar sömüren bankalar Amerikan, Avrupa ve Japon bankaları. Özellikle Amerikan bankaları (Citibank, Chase Manhattan ve Morgan Guaranty) yıllık karlarının büyük bölümünü Güney Amerika ülkelerinden aldıkları faizlere borçlular. Örneğin Citibank 1985 yılındaki toplam karının (bir milyar dolar) yüzde 25'ini Güney Amerika'dan sağlamış.

Bugün Brezilya'nın başına gelen çok kısa bir zamanda Türkiye'nin de başına gelebilir. Unutmamak gerekir ki ülkemiz "en fazla borçlu ülkeler" listesinde ilk on ülkeden biridir. Özal hükümetinden sonra başa gelecek her hükümet, özellikle de her demokratik hükümet dış borç sorunuyla karşı karşıya kalacaktır. TKP tarafından önerilen "Ekonomik ve Sosyal Politika Alternatifi"nde bu konuda şöyle bir politika öneriliyor: **"Dış borç ana para ve faizlerinin ödenmesi yeni bir ödeme planına bağlanmalı bununla ödemeler uzun yıllara yayılmalı ve bu yeni ödeme planı nedeniyle ek bir faiz yükü kabul edilmemelidir. Türkiye bu ödemeleri ihracat gelirlerinin düşük bir yüzdesi ile sınırlı tutmalı, faiz oranlarının düşürülmesi, alacaklı ülkelerin Türkiye'ye ihracat kolaylıkları tanıması için girişimlerde bulunmalıdır. Türkiye uluslararası platformlarda dış borç sorununun gelişmekte olan ülkeler yararına çözülebilmesi için aktif bir tutum almalıdır."**

kısa haberler...

Serbest dolaşım hakkının "satılışı" resmen doğrulandı

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) tarafından, topluluk üyesi ülkelerde, Türkiyelilerin **"serbest dolaşım hakkı"**nın belirsiz bir tarihe ertelenmesinin ardından, bu hakkın **"satılışına"** karşılık, Türkiye'ye verilecek **"ödünler"** konusunda pazarlıklar başladı. Örneğin, **Sabah** gazetesinin 6 Aralık 1986 tarihli sayısında açıklaması yayınlanan bir üst düzey dışişleri bakanlığı yetkilisi, alınacak ödünler konusunda pazarlıkların başladığını söyleyerek, Türkiyeli göçmen işçilerin, Adalet Divanı'nda, ya da topluluk üyesi ülkelerdeki mahkemelerde daha açmalarına karşı olduklarını belirtti ve aynen, **"Bu mesele, AET ülkeleriyle, siyasi ve ekonomik müzakere konusudur"** dedi.

Öte yandan, Özal hükümeti, değişik bir yöntemle, gözlerini yeniden Türkiyeli göçmen işçilerin dövizlerine dikti. Yeni alınan bir kararla, **"Dövizli Tahvil Projesi"** adı altında, Türkiyeli göçmen işçiler döviz karşılığı bazı kamu kuruluşlarının gelirlerine ortak edilecek ve ilk uygulamaya, Karakaya Barajından başlanacak. Ilgili uygulamaya göre, Karaya Baraji'nın gelir ortaklığı tahvilleri, yalnızca döviz karşılığı satın-alınabilecek. Ancak, kâr ortaklığı payı ile anapara ödemeleri, Türk parası olarak yapılacak.

İcra ve iflaslar bütün sektörlere yayılıyor

Sanayi kesiminin ardından, ekonominin öteki sektörlerinde de, büyük boyutlu icra ve iflas olayları yaşanmaya başlandı ve alacaklı bankalar, borçlarını ve faizlerini ödeyemedikleri gerekçesiyle, çok sayıda kişi ve şirketin mal varlıklarına haciz işlemi uygulamaya başladı. Bir yandan, sanayii kesiminde icra ve iflas olayları devam ederken; öte yandan, bankalar, tarım, kara ve deniz taşımacılığı sektörlerindeki alacaklarını icra yoluyla tahsil etme yoluna gittikleri belirtildi.

Bu arada, bütün Anadolu'da, son günlerde iflas olaylarının görülmemiş boyutlara ulaştığı ve küçük esnafın yanısıra, orta ve büyük boy kuruluşların da batarak kepenk indirmek zorunda kaldıkları belirlendi. Örneğin, İzmir'de icra dairesine gelen dosya sayısı 80 bine ulaştı ve son bir ay içinde, 500 şirketin iflası istendi. Adana'da 240 şirket iflas ederek kepenk indirirken, Akgün Iplik Fabrikası ile Yurttaş Tekstil'e bankalara tarafından haciz kondu.

KİT'lerin "özelleştirilmesi"nde yeni adımlar

Başbakan Turgut Özal, 8 Aralık 1986 tarihinde bütün Kamu Iktisadi Teşebbüsleri'ne (KIT) birer genelge göndererek, bu kuruluşlarda **"Özelleştirme Komisyonları"** oluşturulmasını istedi. Yapılan açıklamaya göre, KIT'lerde oluşturulacak olan bu özelleştirme komisyonları, bu kuruluşların hisse senedi değerlerini belirleyerek, satış planını hazırlayacak ve sonucu, bir rapor halinde başbakanlığa sunacak. Öte yandan KIT'lerin yabancı ve özel kuruluşlara devrinin hazırlıkları sürerken, devlet sektörünün özel şirketlerdeki ortaklık paylarının da satışa çıkarılacağı ve bu amaçla, çalışmaların başlatıldığı açıklandı.

Fiyat artışları ve pahalılık tırmanıyor

Tüketici ve toptan eşya fiyatları endekslerine göre, içinde bulunduğumuz yılın ilk ayında, toptan ve perakende fiyatlarda büyük artışlar gözlendi ve bu olgu, Türkiye basını tarafından **"enflasyon iyi başlamadı", "enflasyon tam gaz", "enflasyon geriliyor"** biçimindeki propagandasının gerçekleri yansıtmadığı belirtildi. Nitekim, değişik kuruluşlar tarafından derlenen fiyat endekslerine göre, Ocak ayında fiyatlar yüzde 2,9 ile yüzde 4,8 oranında artış gösterdi ve böylece, yıllık enflasyon oranının yüzde 35 ile yüzde 40'larda seyrettiği belirlendi.

Örneğin, Istanbul Ticaret Odası'nın (ITO) tüketici endeksine göre, Ocak ayında perakende fiyatlar yüzde 3,6 oranında arttı ve son bir yıllık enflasyon ise, yüzde 35,4 olarak gerçekleşti. Aynı şekilde, Devlet Istatistik Enstitüsü'nün (DIE) verilerine göre, Ocak ayında perakende fiyatlar yüzde 2,9 ve toptan fiyatlar da yüzde 3,6 oranında artış gösterdi.

Öte andan, içinde bulunduğumuz yılın ilk ayında, en yüksek fiyat artışları Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın derlediği istatistiklerde gözlendi. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın toptan eşya fiyatları endeksine göre, Ocak ayında fiyatlar yüzde 4,8 oranında artış gösterdi ve böylece, son yılların en yüksek fiyat artışı gerçekleşmiş oldu. Hazine'nin perakende fiyat endekslerine göre ise, Ocak ayında fiyatlar Istanbul'da yüzde 3,1 ve Ankara'da da, yüzde 3,4 oranında arttı. Yıllık enflasyon oranı ise, Istanbul'da yüzde 35,5 ve Ankara'da da, yüzde 34,5 olarak gerçekleşti.

Gorbaçov Uluslararası Moskova Barış Forumu'nda dünyaya seslendi

Barış için işbirliği yapalım

Seksen civarında ülkeden binin üzerinde tanınmış kişinin katıldığı uluslararası "Atomsuz Bir Dünya İçin - Insanlığın Hayatta Kalması İçin" Forumu 14-16 Şubat tarihlerinde Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da büyük bir başarıyla gerçekleşti. Bilim, politika, kültür-sanat, ekonomi ve din yaşamının uluslararası platformda önde gelen isimlerinin üç gün boyunca toplu olarak ve yedi bağımsız çalışma grubunda çalışmalarını sürdüğü forum dünyada geniş yankı yaptı. Son gün bir konuşma yapan Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov ülkesinin her an nükleer bir güç olma konumundan vazgeçmeye hazır olduğunu dünya kamuoyuna açıkladı.

Moskova Barış Forumu'na katılanlar arasında sinema sanatçıları **Claudia Cardinale, Gregory Peck, Marcello Mastroianni, Shirley Mclaine, Hanna Schygulla, Paul Newman** rejisörler **Kosta Gavras, Milos Forman;** şarkıcılar **Kris Kristoffersen, Samy Davis, Demis Roussos;** yazarlar **Günter Wallraff, Graham Green, Norman Mailer, Herman Kant, Max Frisch, Bernd Engelmann, Friedrich Dürrenmatt, Yoko Ono** (öldürülen John Lennon'un eşi), **Isabell Allende;** moda yapımcısı **Pierre Cardin,** bale üstadı **Peter Ustinov;** SPD Yürütme Kurulu Üyesi **Egon Bahr,** Yeşiller'den **Petra Kelly;** eski general **Gert Bastian,** eski ABD Başkanı Eisenhower'in torunu **Susan Eisenhower** ve daha nice tanınmış kişi yer aldı.

Forumun organizatörleri tarafından bildirildiğine göre davet edilen konukların üçte ikisinden fazlası çağrıya uydu. **Kremlin** sarayında toplanan bu forum katılanların tanınmışlığı, çeşitliliği ve politik,

gulıdılar ve bu tür forumların diğer ülkeler tarafından da örgütlenmesini, forumda dile getirilen görüşlere kulak asılmasını istediler.

Hayatta kalmanın yolları

Moskova Barış Forumu'nda açılıştan sonra çalışmalar yedi grup halinde sürdürüldü. Bunlardan **"Hayatta Kalmanın Yolları"** adlı

"Düşüncenin ve yaşam biçimlerinin militaristleştirilmesi nükleer intihar yolundaki ahlaksal frenleri gevşetiyor, hatta tüm. den yokediyor"

Mihail Gorbaçov

çalışma grubunda özellikle politikacılar, barış araştırmacıları ve bilim adamları atom denemelerinin durdurulması, Yıldızlar Savaşı projesine son verilmesi, roketsavar füzeleri sınırlayan ABM Antlaşması'na uyulması, zirve toplantılarının sürdürülmesi ve karşılıklı diyalogun geliştirilmesi konuları üzerinde özellikle durdular.

Bir başka çalışma grubu olan **"atom denemelerinin durdurulmasının denetlenmesi"** konusunu derinlemesine ele alan grupta yerinde izleme, uluslararası denetim sistemlerinin oluşturulması üzerinde duruldu ve bunun için bilimsel-teknik olanakların mevcut olduğu görüşü benimsendi.

Bilim adamlarının katıldığı bir diğer çalışma grubunda ise dünyadaki nükleer silah depolarının ve yeni geliştirilen silah sistemlerinin insanlığı sürüklediği felaketin bo-

Gorbaçov'un konuşması

Uluslararası Moskova Barış Forumu'nun son gününde SBKP MK Genel Sekreteri **Mihail Gorbaçov**'un yaptığı konuşma foruma katılanlarda memnuniyet, coşku ve yeni bir umut yarattı. Herhangi bir polemiğe girmeden insanlığın karşı karşıya olduğu sorunları ve bunlardan çıkış yollarını dile getiren Gorbaçov'un konuşması Batı'nın basın yayın araçlarında yayınlanmamasına rağmen olumlu olarak ele alınmak zorunda kaldı. Bu konuşmada Sovyetler Birliği en yetkili ağızdan Sovyet devletinin ve insanlarının **nükleer silahlara sahip bir büyük güç olma arzusunda olmadıklarını, bu konudan feragat etmek ve diğer silahları da asgari düzeye indirmek istediklerini** tüm dünyaya açıklamış oldu.

Konuşmasının başında insanların gelecekleri hakkında kafa yormaya başladıklarından bu yana isinde ulusal olduğu gibi uluslararası gereksinimlerin de önemli bir rol oynadığını söyledikten sonra bundan sadece SSCB'nin, sosyalizmin değil tüm insanlığın yarar sağlayacağını belirtti. Gorbaçov, **"biz daha çok sosyalizm istiyoruz, onun için daha çok demokrasiye ihtiyacımız var"** dedi.

Nükleer silahlarda diretmenin günümüzde ahlaki değerlerle çelişkiye düştüğünün altını çizen SBKP Genel Sekreteri, insanlığın nükleer silahları yığmakla ve onları mükemmelleştirmekle ölümsüzlüğünü ortadan kaldırdığını ve ancak bu silahları yoketmekle ölümsüzlüğüne tekrar kavuşabileceğini sözlerine ekledi. Hiçbir ülke yönetiminin yargıç ve milyarlarca insanın suçlu olmadığını belirten Gorbaçov, bu nedenle insanlar hakkında ölüm fermanı vermeye kimsenin hakkı olmadığını vurguladı ve **politikanın genel insani ahlak değerlerinden koparılmasına son verilmesini** istedi.

ifade ettikten sonra Reykjavik'le birlikte geri dönüşü olmayan yeni bir dönemin başladığını, ancak nükleer zincirlerden kurtulmak için çok daha fazla çaba harcanması gerektiğinin altını çizdi.

Gorbaçov konuşmasında NATO'nun nükleer caydırma politikasının bir tehdit politikası olduğunu geniş olarak anlattı. Bu tehdidin ciddi olması için sürekli varolan silahların denenmesine devam edileceğini, yeni silahların geliştirileceğini, yapılmış antlaşmaların bozulacağını ve silah dengesinin daima daha üst boyutlara tırmanacağını gözler önüne seren Gorbaçov böylelikle giderek karmaşıklaşan silah sistemlerinin tesadüfi nedenlerden de olsa insanlığı bir felakete sürükleyebileceğini kanıtladı. Bu nedenle Yıldızlar Savaşı Projesine devam edilmesini, ABM Antlaşması'nın ayaklar altına alınması girişimlerini eleştiren Gorbaçov bölgesel çatışmaların sona erebilmesi için tüm ülkelerin sorumluluk duygusu içinde davranması gerektiğini belirtti.

Gorbaçov konuşmasında uluslararası teröre karşı çıktıktan sonra, buna devlet terörüyle karşılık vermenin doğurduğu sonuçları ve yaratacağı çıkmazları sıraladı. Insanların, kuşkularını, acı ve umutlarını Sovyetler Birliği olarak ciddiye aldıklarını da vurguladı.

Palme cinayetini konu alan Sovyet yapımı TV filmi İsveç'te gösterilecek

Sovyetler Birliğinde yapılan ve Ocak ayında Sovyet televizyonunda gösterilen film 6 Martta İsveç televizyonunun 1. kanalından gösterilecek. Televizyon idaresi tarafından Palme'nin ölüm yıldönümü olan 28 Martan bir gün önce gösterilmesi planlanan film Olof Palme'nin kardeşinin isteği üzerine bir hafta geciktirilerek programa alındı. ABD Büyükelçisinin filmin hiç gösterilmemesi için TV yetkililerine bizzat gelerek yaptığı başvuru geri çevrildi. Uzunluğu 1 saat olan filmde Palme'nin İsveç ve uluslararası düzeydeki etkin kişiliği ve barışçı girişimleri anlatılıyor. Film belgesel görüntülerden ve tiyatro oyuncularının canlandırdığı sahnelerden oluşuyor. Filmi seyreden yabancı gazetecilerin ifadeleme göre filmde cinayet konusunda somut bir odak gösterilmemekle birlikte Palme'nin barışçı girişimleri ve ABD'yi rahatsız eden tutumlarıyla cinayetten CIA'nın sorumlu olduğu mesajı veriliyor.

Pakistan atom bombasını ne yapacak?

Ali DALOĞLU

ABD ve onun doğrultusunda hareket eden kimi ülkeler, politikasından hoşlanmadıkları devletlere karşı tehdit ve baskı aracı olarak nükleer silahları da kullanmaya başladılar. Özellikle son on yıl içinde bu anlayışın belirlediği militarist bir stratejinin yeni biçimleri gündeme geldi. Örneğin Pakistan, Reagan yönetiminin 1983 yılında **"Yıldızlar Savaşı"** projesini gerçekleştireceğini duyurmasından hemen sonra, **"Proje 706"** adıyla nükleer silah geliştirmeye

Forumun organizatörleri tarafından bildirildiğine göre davet edilen konukların üçte ikisinden fazlası çağrıya uydu. **Kremlin** sarayında toplanan bu forum katılanların tanınmışlığı, çeşitliliği ve politik, dinsel görüşlerinin farklılığı açısından dünyada bu düzeyde örgütlenen ilk forum. Gerek foruma katılanlar, gerekse uluslararası kamuoyu barışın korunmasında diyalogun, karşılıklı güvenin önemini vur-

ABD Meclis Komisyonu:

Reagan Reykjavik'te şansı kaçırdı

Amerika Birleşik Devletleri Temsilciler Meclisi'nin Silahlı Kuvvetler Komisyonu hazırladığı bir raporda Reagan'ı Reykjavik'de bir **Silahlanma Kontrol Antlaşması** şansını kaçırmakla suçladı. Komisyon raporda Sovyetler Birliği'nin Yıldızlar Savaşı ile ilgili önerisi kabul edilebilir olduğu için Reagan'ın ülkeye böyle bir antlaşmayı yapmış olarak dönmesi gerektiğini belirtti. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin nükleer silah depolarını azaltmak için yaptığı öneriler de komisyona göre kabul edilmeliydi.

Komisyon raporunun yayınlandığı sırada kongreye bir rapor sunan ABD hükümeti de Sovyetler'in atom denemelerini durdurma kararının nedenini itiraf etmek zorunda kaldı. Bu raporda nükleer denemelerin SDI programıyla bağlantı içinde olduğu dile getiriliyor. ABD yönetimi bunların ABM Antlaşması'na ters düşmediğini söylemesine karşı NATO içindeki bağlaşıkları bile bu görüşü paylaşmıyor, FAC ve İngiltere hükümet çevrelerine kadar varan geniş bir tepki oluştu. ABD ile bağlaşıkları arasındaki SDI ve ABM konularındaki çelişkinin artık gizlenemez hale geldiği gözlemleniyor.

Bilim adamlarının katıldığı bir diğer çalışma grubunda ise dünyadaki nükleer silah depolarının ve yeni geliştirilen silah sistemlerinin insanlığı sürüklediği felaketin boyutları üzerinde durulduktan sonra **atom silahlarından arındırılmış bölge ve koridorlar** konusuna ağırlık verildi. Bu grupta ayrıca nükleer silahsızlanmanın olanaklı olduğu ifade edildi.

Ekonomik işbirliği

Ekonomi uzmanlarının katıldığı çalışma grubu forumu en ilginçlerinden biriydi. Bu grupta sosyalist ülkelerin ekonomi uzmanlarının yanısıra Batı dünyasının tekel ve banka yöneticilerinin ve birçok kapitalist ekonomi uzmanının katıldığı dikkatleri çekti. Özellikle Federal Almanya'dan Ticaret ve Sanayi Odaları Başkanı **Otto Wolff von Amerongen,** Krupp tekeli Denetim Kurulu Başkanı **Berthold Beitz,** Deutsche Bank Yönetim Kurulu Sözcüsü **Wilhelm F.Christians,** Salzgitter çelik tekeli Yönetim Kurulu Başkanı **Ernst Pieper,** gibi ülke ekonomisine damga vuran isimler katıldı. ABD'den ise **Occidental** petrol tekeli **Pepsico**'nun temsilcileri de bu grupta yeraldılar. Çalışma grubu ekonomik işbirliği ve barışçıl ekonomik rekabetin barışa katkısının altını çizdi. Katılanlar ayrıca **Avrupa Ekonomik Topluluğu** ile **Karşılıklı Yardımlaşma Konseyi**'nin işbirliğinin geliştirilmesini takip ettiler.

Doktorların oluşturduğu bir başka çalışma grubunda tıp uzmanları bir nükleer savaş halinde tıbbi müdahalenin imkansız olduğunu yinelediler. Amerikalı doktorlar ise ABD'nin **Newada** eyaletinde yapılan nükleer denemelerin insan sağlığı üzerindeki etkilerini anlattılar. Bu çalışma grubunda da atom denemelerine derhal son verilmesi ve SDI'den (Yıldızlar Savaşı) vazgeçilmesi istendi.

Kültür ve sanat çalışmalarının katıldığı çalışma grubunda konuşan çok sayıda tanınmış sanatçı barış ve silahsızlanma hakkında görüşlerini dile getirdiler ve sanatçıların üzerine düşen görevleri tartıştılar. Federal Alman yazarı **Bernt Engelmann**'ın girişini yaptığı bir telgraf ABD Başkanı Reagan'a gönderildi. Telgrafta böyle bir forumun ABD'de düzenlenmesi isteniyor.

Sinema sanatçısı Claudia Cardinale forumda sohbet ederken.

ter istemez dünya ve insanlığın kaderi konusunun gündeme geldiğini belirten SBKP Genel Sekreteri Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nın deneyimleri üzerinde durduktan sonra olası bir nükleer savaşın tasavvur edilemeyecek sonuçlara yol açacağını insanlık ve dünyanın topyekün yok olacağını bütün gerçekliğiyle gözler önüne serdi. Bunun akıllarda olmasının yeterli olmadığını vurgulayan Gorbaçov, **"Evet, sorun gerçekten şudur: Ya politik düşünce zamanın gerekleriyle uyum içersine girecek, ya da medeniyet ve yeryüzündeki yaşam sona erebilecek."** Gelişen barış bilincinden ve barış hareketinden övgüyle bahseden Gorbaçov Sovyetler Birliği'nde niteliği itibariyle devrimci dönüşümlerin gerçekleştiği, Sovyet insanlarının büyük coşkuyla sosyalizmi geliştirmek için harekete geçtiğini ve bu nedenlerle de ülkesinin ve insanların kalıcı bir barışa ihtiyacı olduğunu ifade etti.

Gorbaçov toplumun yenileşme-

Silahsızlanmaya her ülkenin önce kendisinin başlaması gerektiğini öne süren **Mihail Gorbaçov,** Sovyetler Birliği'nin atom denemelerinin durdurulmasından, üç kademeli nükleer silahsızlanma önerisine, Reykjavik'teki cesur silahsızlanma tekliflerinden Avrupa'daki askersel gücünü azaltmasına kadar sayısız girişimlerinin kısa bir özetini yaptıktan sonra uluslararası güvenliğin ancak karşılıklı güven temelinde gerçekleşeceğini bunun için işbirliği yapmak, ortak projeler gerçekleştirmek ve ortak adımları atmanın son derece önemli olduğu üzerinde durdu.

Reykjavik ve sonrası

Reykjavik zirvesinin başarısızlıkla değil yeni bir geçit sağlanmasıyla sonuçlandığını, ancak karşı taraf da olumlu yaklaşsaydı nükleer silahsızlanmanın başlayabileceğini

Yeşiller partisinden Petra Kelly ve eski General Gert Bastian da konuklar arasındaydılar.

buna devlet teröryüle karşılık vermenin doğurduğu sonuçları ve yaratacağı çıkmazları sıraladı. Insanların, kuşkularını, acı ve umutlarını Sovyetler Birliği olarak ciddiye aldıklarını da vurguladı.

Gorbaçov konuşmasını atom silahlarından arındırılmış bölge ve koridorların yaratılması, insanlığın karşısında duran silahsızlanma, çevre sağlığı, enerji gereksinimi, dış borçlar gibi önemli global sorunların çözümünde sağlıklı bir diyalog ve sıkı bir işbirliği temennisiyle bitirdi.

Tepkiler

Gerek Moskova Forumu'nun düzenlenmesi, gerek burada yapılan görüşme ve çalışmalar ve gerekse Mihail Gorbaçov'un bu önemli konuşması dünyada geniş yankılara yolaçtı. NATO askeri yönetimi Brüksel'deki toplantıda bu forumu daha başlamadan bir propaganda aracı olarak nitelemeye çalışırken, kimi gerici çevreler forumu küçümsemeye çaba gösterirken, geniş demokratik kamuoyu foruma hakettiği değeri verdi. Moskova'da yapılan basın toplantılarında olsun, sendikaların, politikacıların, aydınların açıklamalarında ve gazetelerin yorumlarında olsun Moskova Forumu barış için önemli bir katkı, diyaloğun gelişmesi için önemli bir adım ve örnek alınmaya gereken bir tavır olarak görülüyor.

ABD ve onun doğrultusunda hareket eden kimi ülkeler, politikasından hoşlanmadıkları devletlere karşı tehdit ve baskı aracı olarak nükleer silahları da kullanmaya başladılar. Özellikle son on yıl içinde bu anlayışın belirlediği militarist bir stratejinin yeni biçimleri gündeme geldi. Örneğin Pakistan, Reagan yönetiminin 1983 yılında **"Yıldızlar Savaşı"** projesini gerçekleştireceğini duyurmasından hemen sonra, **"Proje 706"** adıyla nükleer silah geliştirmeye başladı. Bugün birçok belirti, Pakistan'ın artık yalnızca atom bombası yapabilecek bir kapasiteye sahip olmakla kalmayıp pratik olarak da bu silahı yapmış olduğunu gösteriyor. Basının yazdığına göre Pakistan'da böyle bir silahı yapmak için şu anda en az üç atom merkezi bulunuyor: Kohat'ta, Sihale'de ve çok gizli tutulan **"new labs"** laboratuvarlarında. Çeşme'de kurulmakta olan atom çekirdeği parçalama merkezi de yakında tamamlanacaktır. Böylece Pakistan yılda 40 kadar nükleer patlayıcı üretebilecek duruma gelecektir. Ziya-ül Hak rejiminin Batı Alman Otrag firmasıyla bağladığı anlaşmaya göre, Federal Almanya'dan Pakistan Silahlı Kuvvetleri için orta menzilli roketler sevkedilecektir. Bir Pakistan firmasının aynı zamanda lisansla da üreteceği bu roketler nükleer başlıklarla donatılacaktır.

Nükleer silah geliştirme sürci içinde Pakistan her zaman ABD ve onun bağlaşığı olan ülkelerden destek gördü. Daha 1979 yılında o zamanın Hindistan Dışişleri Bakanı A.B.Vaçbay, ABD'yi ziyareti sırasında ABD hükümet temsilcilerinin kendisine Pakistan'ın üç yıl içinde nükleer silah üreten ülkeler arasına gireceğini söylediklerini resmen açıklamıştı. Bundan sonra Washington, Pakistan'a F-16 uçakları vermeye başladı. Bilindiği gibi bu uçaklar nükleer silah taşımaya uygun oldukları için tercih edilmektedirler. Aynı zamanda Carter yönetimi Hindistan'ın Tarapure şehrindeki atom santrali için yakıt satmayı redderek ABD'nin bölgedeki gerçek amacını ortaya koymuş oldu. Reagan yönetimi ise, ABD istihbarat servislerinin Pakistan'ın nükleer programının çok kritik bir aşamaya, nükleer silahların depolanmasından bu silahların üretim hazırlığı aşamasına geldiğini bildirmelerine hiç aldırış etmedi. Bundan sonraki aşama ise artık nükleer silahların üretimidir.

ABD uzmanlarına göre, Pakistan nükleer potansiyelini Hindistan'ın savunma çabalarını etkisizleştirmek ve Hindistan'a Kaşmir sorununda baskı yapabilmek için kullanıyor. Bu durumda, atom bombası Pakistan'ın elinde Hindistan'ın bölgedeki etkisini zayıflatmak için bir tehdit aracı oluyor. Pakistan, nükleer programını daha Butto döneminde başlatmıştı. Butto'ya göre bu programın gerçekleşmesiyle, Pakistan bölgede daha önemli bir rol oynamaya başlayacak, yalnız Güney Asya'da değil, tüm İslam dünyasında lider durumuna yükselecekti. Arap ülkeleri açısından ise Pakistan'ın nükleer bir statü kazanması İsrail karşısında kendilerine ciddi moral destek anlamına geliyordu. Nükleer silahlanmasında Suudi Arabistan ve diğer Arap ülkelerinin Pakistan'a yardımda bulunmasının nedeni böylece anlaşılıyor. Ancak bu konuda temel desteği Pakistan ABD'den almıştır. Bu oyunda Washington'un amacıysa bambaşkaydı. ABD, genç ve bağımsız devletlere karşı, onları etkisine alabilmek için, Pakistan'ı kullanmak, bunun için de onu kendisine hizmet eder bir duruma getirmek istiyordu. ABD, Yakın Doğu ve Basra Körfezi bölgesinde çeşitli askeri operasyonları serbestçe yapabilmek için Pakistan ile stratejik bir işbirliği kurmak istiyordu. Bu amaçla son dönemde Pakistan'da birçok askeri havaalanı yapılmıştır. Yakın zamana kadar Pakistan'da Hint Okyanusu'ndaki Amerikan gemilerinin kullanabileceği askeri deniz üsleri yoktu. Şimdi Karaçi ve Kasima'da bazı limanlar bu amaçla modernize ediliyor, Makran sahilinde Amerikan uçakları ve gemileri için yeni hava ve deniz üsleri kuruluyor. Gerek ABD gerekse Pakistan Hint Okyanusu'na çok önem vermektedir. Her ikisinin de bu bölgede ekonomik, politik ve stratejik çıkarları vardır ve bu çıkarları kollamak için her ikisi de askeri güce dayanmayı temel alıyorlar.

Washington'un Pakistan topraklarını Afganistan'a karşı kullanıyor olması da kuşkusuz ABD-Pakistan arasındaki askeri işbirliğine katkıda bulunmuştur. Hatırlanacağı gibi 1981'de Reagan yönetimi, Senatör Seymington'un bir önerisini hasır altı etmişti. Bu öneriye göre ABD, nükleer silah geliştiren ülkelere silah sevkini durduracaktı. Pakistan topraklarının Afgan karşı devrimcilerine silah göndermek için ABD tarafından kullanıldığını anlamıştı. Beyaz Saray'ın resmi temsilcileri ise aynı zamanda Amerikan Kongresi'nde, Pakistan'la askeri işbirliğinin Pakistan'ın güvenliğini sağlayacağını ve böylelikle atom bombası yapma zorunluluğunun İslamabat için gündemden kalkacağını anlatıyorlardı. Kamuoyunun gözü böylece boyandıktan ve Pakistan artık atom bombasını yaptıktan sonra ABD, Güney Asya'da yeni ve daha tehlikeli bir askeri işbirliği için şimdi artık Pakistan'ın nükleer silahını önemli bir etken olarak göz önünde tutuyor.

Türkiye Postası'nın notu: Bu konuyla ilgilenen İngilizce bilen okuyucularımıza Hint gazetecisi V.D.Çopra ve Delhi Üniversitesi Politik Araştırmalar Merkezi'nden Prof. R.Gupta'nın **"Pakistan ve Atom Bombası"** adında Delhi Patnot Publishers' yayınevinde 1987 yılında yayınlanmış olan kitabını tavsiye ederiz.

Sovyetler Birliği'nde yayınlanan New Times dergisinin 5/1986 sayısından bir çeviri

Bir silah tekeli: General Dynamics

"Pentagon'un dağıttığı silahlanma siparişlerinden 'aslan payını' alan General Dynamics'in sorumlusunu her sabah 7.30'da Cadillac marka arabasıyla 'Conrad Hilton' otelinin önüne yanaştırken görmek mümkündür. Otelin berberinde sabah süsünü tamamlayan bu kişinin, günün diğer zamanlarını geçirdiği yer, bürosundaki yazı masası."

New York Times gazetesi muhabirinin bu ünlü kişi hakkındaki tanımlaması işte böyle.

Bu kişi adının basın organlarında geçmesinden pek hoşlanmıyor. Ne gereği var ki! Zaten ABD iş piyasası kendimi yeteri kadar tanımaktı. Bu kişinin tanınmışlığı hakkında şöyle bir olay anlatılır: ABD'nin en meşhur milyarderlerinden **Howard Hughes** (Hughes silah tekelinin sahibi) günün birinde bu yaşlı zata bir mektup yazar ve adresi de şöyle belirtir: **"Henry Crown - Şikago"** ve mektup yerine, yani General Dynamics tekelinin bu sorumlu kişisinin eline varır.

Şimdi 90 yaşında olan Henry Crown, ilk milyonunu 1924'de kardeşi Sol Crown ile birlikte, inşaat malzemeleri alanında kazandı. 1940'lara doğru kardeşlerin serveti 10 milyon dolara ulaştı. Ondan sonra da **"Allah yürü ya kulum"** der örneği gelişti. Crown'un ABD kamuoyunda bu denli tanınması 1951 yılına, First National Bank'dan aldığı 10 milyon dolar borçla, o zamanların dünyanın en yüksek binası olan, 101 katlı bir binayı satın almasıyla başlar. Fakat bütün bunlar bu kişinin gelecekte yapacağı işlerç daha henüz bir başlangıçtır: Yani silah işlerine.

H.Crown 1959'da General Dynamics hisselerinin en büyük payını ele geçirerek bu tekeli kontrolü altına aldı.

General Dynamics tekeli ile H. Crown aynı yaştalar. Tekel, 1895'de John Holland adında bir araştırma mühendisi tarafından **"Holland Torpedo and Boat"** adıyla kuruldu. Hemen sonra da bazı küçük firmalarla birleşti ve onları yutarak büyüdü. **"Electric Boat"** adını aldı. Birinci Dünya Savaşında deniz kuvvetlerine silah satan tekellerin en başında gelmesi büyümesini daha da kolaylaştırdı. İkinci Dünya Savaşının bu tekele 324 milyon do, larlık silah siparişi getirmesi, sahibine 84 milyon dolar net kâr sağladı.

Savaş sonrası yıllarda bir denbire inişe başladı. Siparişler 1/7 oranında düştü. Fakat sıcak savaşın yerini, soğuk savaşın alması bu inişi durdurdu.

Electric Boat tekeli sahipleri de boş durmuyorlardı. 1954'de **Morgan** tekeline ait C.Vultee Aircraft firmasıyla birleşiler. Aircraft firması, ABD'nin en büyük savaş uçakları ve füze yapan firmalarından biriydi. Bu birleşmeden sonra General Dynamics böylece doğmuş oldu. Günümüzde H.Crown en garantili ve en fazla kâr getiren finans ve endüstri tekellerinin başında gelmektedir.

Amerikan usulü hamburger

Baş H.Crown, kendisine serveti konusunda sorulan sorulara şu yanıtı vermektedir: **"Ne kadar param olduğunu ben de bilmiyorum. Çünkü rakamlar hergün değişikliğe uğruyor."**

General Dynamics, 20 tekelden oluşmaktadır ve 80 bin kişi çalıştırmaktadır. Daha 1980'de aldığı silah siparişlerin tutarı, 3 milyar, 518 milyon dolardır. Reagan'in başa geçişinden itibaren Pentagon'un General Dynamics'e verdiği silah siparişlerinde görece bir artış olmuştur. Bu tekelin yetkili bir sözcüsü boşuna **"Uluslararası durumun güvence vermemesi, bizim branşın işine yarıyor"** demiyor.

Silah tekelinin 1982'deki silah satışları 5,5 milyar doları buldu. Bu 83'de 6,8 milyar dolara yükseldi. 1984'de belirli bir duraklama oldu. O zamana kadar Pentagon'a en fazla silah satan General Dynamics'i Mc Donnel-Douoglas ve Rockwell International tekelleri geçtiler. Tekel o yıl (Time dergisine göre) **"sadece"** 6 milyar dolarlık (gerçekte 7-8 milyar dolar) silah satabildi. **"Sönük geçen"** bu yılda bile tekelin kâr artışı yüzde 33 oldu. **"Bussiness Week"** dergisinin yer, diği bilgilere göre, tekelin daha şimdiden bu yüzyılın sonuna kadar

"Wall Street Journal" gazetesinin verdiği habere göre, bu tanklar **"ABD tarihindeki en büyük, en masraflı"** tank projesidir. Sipariş edilen 7 bin tank, ABD vergi ödeyicilerine 19 milyar dolara malolmaktadır.

• Bu tekelin füze yapan bir koluna Pentagon'un ismarladığı 1160 tane deniz ve karadan rampalı **"Tomahawk"** kanatlı füzelerinin tutarı ise, 6,2 milyar dolar. Toplam olarak 4 bin tane füze sipariş edildi. Aynı tekel ayrıca, deniz ve havada kullanılan **"Standard"** füzeleri ve karada kullanılan **"Stinger"** füzeleri de yapmaktadır. Bunlara ek olarak, askersel elektronik aygıtlar, süper ateşleyici **"Vulcan"** marka makinalı tüfek de üretmektedir.

Ceylan yavrusu yıldızlara uzanıyor

General Dynamics uzayın silahlandırılması çalışmaları çok eskiye dayanır. Bu çalışmalara daha 1958'de başlanmıştır. O zaman **"Bamby"** (Ceylan yavrusu) adı altında, düşman füzelerini daha hareket halindeyken yokedecek füzelerin yerleştirileceği satelitlerin (uydu) yapılması programına katıldılar. Sonradan teknik zorluklar nedeniyle gelişmeyen programdan vazgeçildi. 1981'de tekelin üst yönetimi, başkan yardımcısı James Beggs'i **"Ulusal Hava ve Uzay Dairesi"**nin (NASA) direktörlüğüne getirdiler. Kendisini o mevkiye getirenlerin sadık temsilcisi olan bu kişi, kuruluş (NASA) içersinde verdiği mücadele sonucu eski şirketine yüklü siparişlerin verilmesini sağladı. Örneğin, uzaya uzanabilecek ve dünya küremizi iki saatten az bir sürede dolaşabilecek **"Uzay Merdiveni"**nin yapılmasını kabul ettirdi. Yapımı için Pentagon ve NASA'nın yarım milyar dolar harcayacağı bu aygıt, uzaya yerleştirilecek saldırı silahlarına **"üs"** olarak kullanılacak.

General Dynamic'in sahip çıktığı **"SDI"** (Yıldızlar Savaşı) programının başka bir parçası da, elektro manyetik silahların üretimidir.

Dikkatleri çeken bir konu da, tekelin yönetici pozisyonunda olan kişilerin, bakanlıklara, devletin yönetici düzeylerine ve Pentagon'a atanması veya bunun tersi, yani bakanlık, devlet yönetici düzeyindekilerin ve Pentagon'un belirli kişilerinin General Dynamic'e alınması şeklinde sürdürülen **"değiştokuş"**tur. Örneğin, general **"eskilerinden"** Mc Narney, M.Arnold, f.Mulchy, amiral **"eskilerinden"** L.Richardson, A.McKee, J.Hayword ve burada isimlerini sıralamaya gerek görmediğimiz daha yüzlerce yüksek rütbeli **"eskimiş"** subay, General Dynamic'de en önemli yerlerde görev almış veya hâlâ da almaktadırlar.

Rüşvetçiler takımı

1978 yılında, zamanının ABD Deniz Bakanı olan **Edward Hidelgo** General Dynamic ile, bu tekelin, ABD Deniz Kuvvetleri için yapmış olduğu 18 tane **"Los Angeles"** tipi denizaltıların üretiminde meydana gelen olağanüstü masraflar nedeniyle General Dynamic' in istediği ek para konusunda pazarlığa oturdu. Sonuçta tekelin istemi hakkı görüldü ve sözleşmelerine 642 milyon dolar ek ödeme yapıldı. Olaydan hemen sonra bakanlık görevinden ayrılan Hidelgo'ya General Dynamic'in **"danışmanlık ücreti"** olarak 66 bin dolar ödediği saptandı. Daha sonra yapılan bir araştırma da, tekelin ek masraflar öne sürerek aldığı 642 milyon dolara hiç bir haklı gerekçe olmadığı ortaya çıktı. General Dynamic'in başkan yardımcılarından Yunan asıllı **P.Takis Veliotis**, rakiplerini geride bırakıp, bu siparişi kendilerinin alabilmesi için daha baştan itibaren ucuz fiyat önerdiklerini açıkladı.

Bu açıklama üzerine ABD Senatosu'nun Kontrol Komisyonu'na sevkedileceğini anlayan Veliotis ABD'den Yunanistan'a kaçtı ve oraya yerleşti. Oradan yaptığı açıklamalarda, Pentagon ve diğer hükümet adamlarıyla General Dynamic'in

rek görmeyen Sawyer'in **"aniden"** Pentagon'daki görevini bırakarak, yılda 210 bin dolar maaşla General Dynamic'e başkan yardımcılığına getirildiği görüldü.

Rakip tekellerin olayın peşini bırakmaması, daha da genişlemesine yolaçtı. 1985 yılı ortalarında basında, General Dynamic'in devlet kasasından milyonlar sızdırdığı yeraldı. Bunun üzerine Pentagon-General Dynamic ilişkilerinde belirli bir soğukluk meydana geldi ve olaylar D.Lewis'in General Dynamic başkanlığından çekilmesinden sonra kapandı.

Ağustos 1985'de ABD Deniz Bakanı Yardımcısı Everett Pyatt, General Dynamic'e koydukları **"ambargo"**yu kaldırdıklarını açıkladı. Açıklamanın hemen ardından bakanlık 680 milyon dolar tutarında deniz füzelerinin siparişini verdi.

Bu mutlu olay kutlanırken, General Dynamic'in NASA'daki adamı James Beggs'in adı bazı olaylara karıştı. Beggs'in, General Dynamic'de başkan yardımcılığı yaptığı sıralarda **"Sergeant York"** füzeleri siparişlerini alabilmek için sahte belgelerle hükümet adamlarına 3,2 milyon dolar rüşvet verdiği ortaya çıktı. ABD Ceza Yasası'na göre Beggs'i 30 yıl hapis cezası beklemekte. Beggs ise kendisine yapılan suçlamaları kabul etmemekte, yaptıklarının **"yasalara ve yönetmenliklere uygun"** olduğunu iddia etmektedir. ABD hukukunun bu tür kişilere nasıl işletildiğini bilenler, Beggs'in açılması muhtemel bir davada **"beraat"** edeceğine mutlak gözüyle bakmaktalar.

ABD hükümeti olaylardan etkilenmiş olacak ki, Beggs'i NASA'daki görevinden alarak, süresiz izine gönderdi. Pentagon ayrıca General Dynamic'e vermeyi planladığı silah siparişlerini de durdurdu. Fakat o zamana kadar verilmiş olanlara dokunmadı. Dokunulmayan bu siparişler bile General Dynamic'e uzun yıllar yetecek güçtedir. Ayrıca ABD Deniz Kuvvetleri'nin yaptırmayı onayladığı atom denizaltıları ve su altı füzelerinin yapımı, **"General Dynamic'ln kendisini toparlamasına kadar"** geri bırakıldı.

"ABD Savunma Bakanlığı, General Dynamic'e verdiği önemi başka hiç bir tekele vermemektedir. Buna karşın, devlet kasasındaki bütçe ile hiç bir tekel onun kadar oynamamaktadır" diyor NBC televizyonu muhabirlerinden Th. Brokaw. Buna eklenecek sadece bir sözümüz var: **"Askeri üniforma hiç bir tekele General Dynamic kadar yakışmıyor..."**

General Dynamics firmasının Türkiye ile ilişkisi herşeyden önce, F-16 anlaşmasına dayanıyor. Buna göre General Dynamics Türkiye'de F-16 savaş uçaklarının montajının yapılacağı fabrikaları kuracak, karşılığında da 4,5 milyar dolar alacak.

Bundan üçbuçuk yıl önce sanki büyük bir zafer kazanılmış gibi kamuoyuna sunulan F-16 anlaşmasının memleketimize çıkarla-

"aslında gerçekten 31 milyon dolara ulaşıldı mı, bu bile tartışmalıdır!" diyorlar.

Yine Tercüman'ın yazdığına göre hükümete yakın bir kaynak **"bu gelişme üzücüdür, çünkü F-16 projesi seçilirken Türkiye' ye 1 milyar 270 milyon dolar kazandırmayı öngören bu indirect off-set anlaşmasının bu seçimde önemli etkisi olmuştur. Şimdi iş firma temsilcilerini yerine getir-**

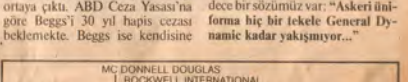

kaları kurucak, karşılığında da 4,5 milyar dolar alacak.

Bundan üçbüçük yıl önce sanki büyük bir zafer kazanılmış gibi kamuoyuna sunulan F-16 anlaşmasının memleketimizin çıkarlarına nasıl ters düştüğü gittikçe daha iyi belli oluyor. Tercüman gazetesi 16.2.87 tarihli sayısında **"F-16'da hayal kırıklığı"** başlığı altında şunları yazıyor: **"Türkiye'nin F-16 projesi çerçevesinde girmiş olduğu 4,5 milyar dolarlık borç yükünün hafifletilmesi amacıyla on yılda 1 milyar 270 milyon dolarlık döviz kazandırmayı taahhüt etmiş olan firma, ilk iki yılda bu taahhütlerinin yarısını bile gerçekleştirmedi."**

Gerçekten de General Dynamics firmasının 1984-86 döneminde ihracat yapma, teknoloji getirme, sermaye katkısında bulunma gibi girişimlerle Türkiye'ye asgari (en az) 63,5 milyon dolarlık döviz kazandırması gerekirken (ilgili anlaşmaya **"indirect off-set anlaşması"** deniyor) bu hedefin yarısına bile ulaşılamadı ve rakam 31 milyonda kaldı. Yet- F-16 projesi seçilirken Türkiye'ye 1 milyar 270 milyon dolar kazandırmayı öngören bu indirect off-set anlaşmasının bu seçimde önemli etkisi olmuştur. Şimdi is firma taahhütlerini yerine getirmiyor. Bunu ciddiyetle bağdaştırmak mümkün değil." Hükümete **"yakın"** çevreler böyle konuşa dursun, Tercüman'a göre bir takım **"gözlemciler"** de şöyle diyorlarmış: **"Maalesef aşırı iyi niyetli davranılmıştır. Anlaşmanın yaptırım hükümleri bile açık değildir. Firma taahhütlerini yerine getiremediği için üzüntüsünü bildiriyor. Biz ne yapacağız? Üzüntümüzü belirtmekle mi yetineceğiz? Firmayı taahhütlerini yerine getirmeye nasıl zorlayacağız?"**

F-16 anlaşması 9 Eylül 1983'te yani Evren ve cuntasının kayıtsız şartsız hakimiyeti döneminde imzalanmıştı. Dolayısıyla bu anlaşmadaki tersliklerin baş sorumlusu Evren'dir. Türkiye'nin zenginlik kaynaklarını General Dynamics'e peşkeş çekenlerden ne zaman hesap sorulacak?

(gerçekte 7-8 milyar dolar) silah satabildi. **"Sönük geçen"** bu yılda bile tekelin kârartışı yüzde 33 oldu. **"Business Week"** dergisinin verdiği bilgilere göre, tekelin daha şimdiden bu yüzyılın sonuna kadar yetecek siparişleri var.

Bunlara bazı örnekler verecek olursak:

• Electrik Boat tersanesi **"Ohio"** tipi atom denizaltıları üretmektedir. 1992'ye kadar bu denizaltılardan 17 tane yapılacaktır. Her denizaltı için Pentagon 1,2 milyar dolar ödemektedir. Aynı tekel ayrıca **"Los Angeles"** tipi atom denizaltıları da yapmaktadır.

•Yine tekelin Teksas'daki kolu olan Fort-Wortz tekelinde F-16 avcı savaş uçakları montc edilmektedir. (Bu uçakların Türkiye temsilcisi eski Hava Kuvvetleri Komandanı ve Milli Güvenlik Konseyi üyelerinden Orgeneral Şahinkaya'nın karısının sahip olduğu firmadır). ABD Hava Kuvvetleri 55 milyar dolar ödeyerek bu uçaklardan 2800 tane almayı kararlaştırdı.

• Ohio'daki başka bir firma kolunda 1980'den beri M-1 **"Abrams"** tankları yapılmaktadır.

lecek saldırı silahlarına **"üs"** olarak kullanılacak.

General Dynamic'in sahip çıktığı **"SDI"** (Yıldızlar Savaşı) programının başka bir parçası da, elektro manyetik silahların üretimidir. 1985 yılının temmuz ayında Pentagon bu silahın geliştirilmesi için tekele sipariş vermiştir. General Dynamic'in uzay araştırma kısmının **"arpalığı"** olarak bilinen, Teksas Üniversitesi, elektro manyetik **"GD"** isimli silahın ilk montajını yapmıştır. Şu sıralar da **"GD-2"** nin araştırmaları yapılmaktadır.

tosu'nun Kontrol Komisyonu'na sevkedileceğini anlayan Veliotis ABD'den Yunanistan'a kaçtı ve oraya yerleşti. Oradan yaptığı açıklamalarda, Pentagon ve diğer hükümet adamlarıyla General Dynamic'in arasındaki **"danışıklı döğüşü"** belgelerle gözler önüne serdi. Önceleri Veliotis'in açıkladığı bu belgeler önemsenmedi. Fakat olayların alevlenmesi üzerine ABD Deniz Bakanlığı, Bakan Yardımcısı **G.Sawyer** araştırmaları yürütmek için görevlendirildi. O sıralarda **"beklenmeyen"** bir olay oldu: Olaylar için tahkikat açılmasına ge-

göre Beggs'i 30 yıl hapis cezası beklemekte. Beggs ise kendisine **forma hiç bir tekele General Dynamic kadar yakışmıyor..."**

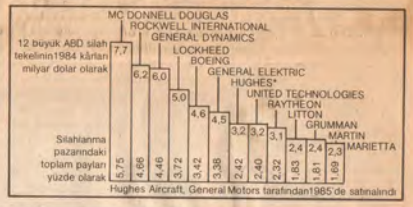

GÜLDÜŞÜN

Karadeniz fıkralarından seçmeler

Karadenizliye sormuşlar:
– Uskumru nedir?
– Hamsi paluğunun emicesidu.
– Pisi balığı?
– Çedisidu.
– Kirlangıç balığı?
– Uçağıdu.
– Kılıç balığı?
– Silahıdu.
– Kalkan balığı?
– Savunma bakanıdu.

* * *

Karadeniz sahil kasabalarından birinin ortaokulunda tabiat bilgisi dersi. Öğretmen küçük Temel'i derse kaldırır:
– Omurgalı hayvanlar kaç gruba ayrılır?
– Peş hocam.
– Say bakalım.
– Felfeliler (kuşlar), zipliyanlar (kurbağalar), surunkenler, koğusiler (memiler), hamsi ve pilumum ekrabaları.

Cemal lokantaya girer:
– Hamsi taze midu?
– Tazedir beyim getireyim.
Hamsi gelir. Cemal tabağa doğru eğilip mırıldanmaya başlar.

Garson meraklanır:
– Ne yapıyorsun beyim?
– Hiç hamsiye sorayrum. Olahaçan sudan yeni çiktun temizsun da bu koki nedu?

tomurcuk postası

SUDA SOĞAN YETİŞİR Mİ?

Birlikte deneyelim isterseniz. Boş bir şişe ya da kavanozu ağzına kadar suyla doldurun. Bir kuru soğanı şişenin üzerine oturtun. Soğanın dibi suyun içinde olsun. Şişeyi güneş gören bir pencerenin içine koyun. Suyu azaldıkça yenileyin ve bekleyin. Sonra da bize soğanınızın nasıl kök verip, yeşerdiğini yazın.

Ertan Yıldırım/5 yaşında

Merhaba çocuklar,

Yukarıdaki resmi Fransa'da 3 yaşındaki kardeşi, anne ve babasıyla küçücük bir odada yaşayan **Ertan Yıldırım** sizin için yapmış. Ertan henüz 5 yaşında ama resim yapmayı çok seviyormuş. Kağıt bulamadığı için de resmi bir bisküvi kutusunun arkasınaçizmiş. Resimde özlemini çektiği çok odalı bahçesinde çiçekler olan bir evi anlatıyor.

Eylem ve Ortam kardeşler güzel ve savaşsız bir dünya istiyorlar

Arkadaşımız Osman Ikiz, Theodorakis'le Isveç'te konuştu. Foto: Lütfü Özkök

"Ben çarıklı Avrupalıyım"

Osman IKIZ

Ezilenlerin, direnenlerin, barış için savaşanların sevgili Theodorakis'i aralık başında Türkiye'ye yap tığı barış ve dostluk çıkarmasından sonra ayağının tozuyla ocak ortasında Isveç'e geldi. Stockholm'de Büyük Kilise'de Olof Palme'ye adadığı iki konseri yönetti. Yunan şairi Elytis'in **Axion Esti"** adli eserinden yaptığı müziği dinleyen Isveçliler bir kez daha Theodorakis'e hayran kaldılar. Televizyonda kendisiyle röportajlar da yapılan Theodorakis'in konserini başbakan, bakanlar ve Olof Palme'nin eşi de izledi. Vaktinin çok sınırlı olmasına rağmen dostlar kanalıyla **"uçurduğumuz"** görüşme isteğimizi teklifsiz, içtenlikle kabul etti.

Orkestranın ve koronun önündeki heybetli sanatçıyı otelinde bambaşka bir hava içinde bulduk. Sanki kırk yıldır tanışıyorduk. Dev sanatçı olanca alçakgönüllüğüyle karşıladı bizi. Gözlerinin içine dostane, çocuksu bir gülümseyiş gelip oturmuştu.

"Istanbul'dan selam" dedi. Konserlerini, orada yaşadığı duyguları, heyecanını anlattı. Iki halkı birbirine karşı kışkırtılanlara karşı başlatılan çalışmaların önemini vurguladı. Elinde zeytin dalıyla Türkiye'ye uçan barış ve dostluk elçisi Stockholm'de bir başka barışsevere olan sevgisi ve saygısını dile getirmek için geldiğini söyledi:

"Olof Palme'yi 1971'den beri tanırdım. Palme yalnız kendi halkını değil, ezilen, baskı altında bulunan tüm insanları severdi. O bir barışseverdi. Yunan halkına cunta döne-

sorunları çözebilir ve bir arada kardeşçe yaşayabilir."

Theodorakis Türk-Yunan Dostluk Komitelerinin önemini de şöyle açıklıyor.

"Dostluk komiteleri her yerde kurulmalıdır. Böylece geniş kesimlere ulaşmak mümkün olur. Böyle bir kamuoyu yarattıktan sonra kışkırtıcıların manevraları kolay kolay sök-

Yurtdışında bir dizi konser veren bağlama ustası Arif Sağ'la görüştük /Serpil ERYILMAZ

İnsanlar halk müziğini dinlemeye geliyorlar

Türk Halk Müziği'nin önde gelen ustalarından **Arif Sağ** Ocak ayı içinde Isviçre ve Federal Almanya'da bir dizi konserler verdi. Bağlama konusunda Türkiye'nin sayılı isimlerinden olan sanatçıyla Essen'de verdiği konseri sırasında sahne arkasında, küçük kuliste konuşma fırsatı yakalayabildik.

Diğer sanatçıların sahneye hazırlanıp, prova yaptığı, müzikle amatörce ilgilenen gençlerin sanatçıyla konuşmak için, hayranlarının imzalı resim almak için sırada beklediği, oldukça hareketli bir ortamda sanatçıyla müzik yaşamına, izlediği çizgiye, günümüzde süren müzik tartışmalarına ilişkin konuştuk.

Erzurum, Aşkale'de dünyaya gözlerini açan Arif Sağ, çok küçük yaşlarda bağlamayla tanışmış. Abisi bağlama çalarmış. **"Evimizin duvarında asılı duran bağlamayı ilk kez elime ne zaman aldığımı, müziğe başlayış tarihimi tam hatırlayamıyorum"** diyor sanatçı. 1960'lı yıllarda Aksaray Türk Musiki Cemiyetinde başlayan ve 6 yıl süren müzik eğitimi var sanatçının. Eğitim sonrasında da, 1966'da Istanbul Radyosunda göreve başlıyor. 3 yıl sürüyor radyodaki görev. Ve ardından şimdi kendini kıyasıya eleştirdiği dönem başlıyor. Sözü Arif Sağ'a verelim:

– O yılların anlayışına göre, piyasa müziği yapmaya başladım. 1975'e dek arabesk müziği yaptım. Cahillik, çocukluk yıllarım diyorum o yıllara. 1975' de bunu değiştirmeye karar verdim.

– Bu değişikliğe nasıl karar verdiniz? Neler etkiledi sizi?

– Gerçekçilik en büyük etken oldu. O zamana dek dünya görüşüm billurlaşmamıştır. Daha

Foto: Turgut Şimşek

den, hem de Devlet Konservatuarından istifa etmiş Arif Sağ. Nedenini sorduğumuzda **"Özgür üretici sanatçı açısından kısıtlamaların getirildiği bir yer. Hükümet değiştikçe kararlar değişiyor. Sanatta kısa vadeli değişiklikler, etkinlikleri, gelişmeyi durdurur"** diyor.

– 1980'li yıllarda yepyeni Arif Sağ olarak bir çıkış yaptınız. Bir dizi tek başınıza ve diğer halk müziği sanatçılarıyla konserler verdiniz, plak ve kaset çalışmalarınız oldu. Ayrıca dershane de çalışmalarınızda önemli bir yer tutuyor. Tüm bu çalışmalarınızda, kendi alanınızda neyi amaçlıyorsunuz?

– Halk kültürüne yönelik çalışıyorum. Kültürümüzün yozlaştırıldığı bir dönemde, halkın kültürünü yeniden sahiplenecek ve onu gelecek kuşaklara sağlıklı bir biçimde aktaracak sağduyulu bir halk müziği topluluğu amaçlıyorum. Halkın bilinç seviyesi yükselmedikçe, istekleri de dengesizleşir. Yani seniz almaya başlar. Bu da toplumun kendi benliğini yitirmesine neden olur. Dolayısıyla bunu arzu eden çevrelerin kullanılmak açısından hedefi haline gelir. Halbuki insanlar kendi bulundukları çevredeki kültür öğelerine daha bir sıkı sarıldıkları zaman yaşam biçimlerini daha yakından izlemiş olurlar. Çünkü o çevrenin yaşam biçimini, kültür konumunu, ekonomik yapısını yakından izleyen ve yine o topluma genellikle iyi niyetli bir biçimde yaklaşarak bu çevrenin sorunlarını kalemleriyle, düşünceleriyle anlatan yazarlar, ozanlar, aydınlar, bu topluma bulundukları noktayı belli bir ölçüde anlatmaya çalışırlar. Baştan da söylediğim gibi eğer toplum yozlaştırılmış, vurdum duymaz bir hale gelmişse, bu anlatılanları pek çabuk anlayamaz. Tabi bu demek değildir ki anlamıyor diye anlatmaktan vazgeçmek gereklidir.

– Türkiye'de son yıllarda çok

– Çok sesli denemeler deniliyor, bu yok aslında, varmış gibi gösteriliyor. Halktan kopuk olan halkın anlayışının dışında kalan sanat benim için sanat değildir. Eğer bir ülkede insanlar çok ses duymaya alışmamış ise, o insanlara birdebire çok sesli anlayışı getirmek, bana göre arabesk müzik kadar tehlikeli. Yavaş yavaş, halkın nabzını ölçerek, özenli ve kaliteli bir çalışmayla verilmeli. Tümünü verip boğdunuz mu, daha sonra adım ilerleyemezsiniz. Adnan Saygun yıllardır çok sesli müzik yapar, aydınlar dahi dinlemez.

– Yurtiçinde ve yurtdışında verdiğiniz konserler büyük ilgi topluyor. Özellikle yurtdışındaki konserlerle neyi amaçlıyorsunuz?

– Burada birşeyi kanıtlamak istiyorum. Türkiye'de ve dünyada magazin basının tuttuğu sanatçılar vardır. Bunlar çabuk şöhret oluyorlar. Ve öyle ki, bunların yatak odaları bile gizliliğini kaybeder. Şöyle bir inanış doğar, sanki bu ünlülerden başka kimse dinlenmez. Halk müziğini ciddi bir şekilde icra edenlerin dışında halk tarafından ilgi görüyormuş imajı yaratılır. Sanat icra edenler, hatta düğünlerde çeşitli toplantılarda bile ne idüğü belirsiz ne yöresel, ulusal ne ğü belirsiz ne yöresel, ulusal ne de evrensel niteliği olmayan uslupta çalmaya başlarlar. Almanya'dakı asıl hedefin bunu yıkmak. Buradaki insanlar böyle istediklerinden değil, böyle yönlendirildikleri için yoz müzik dinliyorlar. Halk kaliteli müzikten halk müziğinden anlamaz diyenlere tokat olsun diye geliyorum. Benim sevmediğim yok, sahnede

bolm de bir başka barışsevere olan sevgisi ve saygısını dile getirmek için geldiğini söyledi:

"Olof Palme'yi 1971'den beri tanırdım. Palme yalnız kendi halkını değil, ezilen, baskı altında bulunan tüm insanları severdi. O bir barışseverdi. Yunan halkına cunta döneminde çok yardım etti. Onun da bu şekilde öldürülmüş olmasını kabullenemiyorum. Buradaki iki konseri ona adıyorum."

Theodorakis'e İstanbul izlenimlerini sorup, beliğemizde taptaze canlılığını koruyan eski günleri yaşamak istedik.

"Bugüne kadar 1500 dolayında konser verdim. İstanbul'daki ikinci konserimi ilk üçün arasında sayabilirim. Karşımda coşkun bir sel vardı. Hepimizi sanki bir bütün olmuştuk. Bu bir konser, bir müzik olayının çok ötesinde bir şeydi. Orada kendini ateşe atmaya hazır bir gençlik vardı."

Theodorakis o anı bir kez daha yaşıyormuşcasına iki eliyle o coşkun kalabalığı bir kez daha kucaklamak istiyormuşcasına kollarını açıp hiç de yabancısı olmadığımız bir üslupla sıcacık kelimelerle duygularını anlatırken biz de eski günleri yaşayarak dinledik.

"Konserler amacına vardı. Girişimimiz demokrasi savaşımı veren Türkiye halkına bir hizmetti. Halk buna cevap verdi. Demokrasiye özlemi dile getiriyordu yankılanan sesler. Bölgede barış ve dostluğa özlemi dile getiriyordu. Bunlar iki komşu halkı birbirine düşman etmeye çabalayanlara güzel bir yanıttı."

Theodorakis karşılaştığı görüştüğü kişilerle ilgili izlenimlerini de şöyle anlatıyor.

"Irkçılık düşüncesiyle, şöven duygularla ilgisi olmayan insanlarla karşılaştım. Hepsi dost, candan insanlar. Birbirimize benziyoruz. Iki halkın dost olmaması için arada kışkırtıcılardan başka hiçbir engel yok. Ege ortak. İçkiyi severiz, dansı severiz, huyumuz bir, suyumuz bir. Iki halkın düşman olması için hiçbir neden yok buna karşılık dost olması için her şey var. Bak İskandinavya'da sınır diye birşey kalmamış. İsteyen istediği ülkeye gidiyor, oturuyor, çalışıyor. Almanya'dan Fransa'ya geçiyorsun sınırda bakan bile yok. Biz de bu hale gelmeliyiz. Halklarımızı birbirine düşman edenlere karsı bir olmalıyız, onları geri püskürtmeliyiz."

Sözün burasında son aylarda Türkiye-Yunanistan arasında sınırda çıkan olaylara da değiniyor. Theodorakis. Söylediklerini resmi açıklamalara hiç benzemeyior elbet.

"Türk-Yunan düşmanlığını iki ülkeye silah satanlar kışkırtıyor. Son olaylardan geriye iki tarafta da gözü yaşlı analar kaldı. Bu olayları kışkırtanlar ABD ve NATO çevreleridir. Bunlar bölgede sürekli sıcak bir ortam bulunmasından çıkar buluyorlar. Kıbrıstan da yabancı askerler çekilmelidir. Kıbrıs, Türk-Yunan sorunu değildir. Orada iki halk

Theodorakis'e Yunan Dostluk Komitelerini önemini de şöyle açıklıyor.

"Dostluk komiteleri her yerde kurulmalıdır. Böylece geniş kesimlere ulaşmak mümkün olur. Böyle bir kamuoyu yarattıktan sonra kışkırtıcıların manevraları kolay kolay sökmez. Yunanistan'da Pasok'un bir bölümü de dahil tüm partiler bu girişimi destekliyor. Hatta Pasok'un bakanlarından biri de yanımızda yer alıyor. Komiteler çok geniş bir destek gördü. Her bölgede kuruluyor. Türkiye'de de çok olumlu bir potansiyel gördüm. Komitenin yasal olarak kurulmasından sonra genişleme çabaları başlatılmalıdır. Işimiz elbette kolay değil. Türkiye Komünist Partisi çok zor koşullar altında çalışmasına rağmen girişimi destekliyor ve başarısı için elinden gelen gayreti gösteriyor. Böyle bir darbeden sonra partinin ayakta dimdik kalması ve çalışması takdir edilecek bir şey. Şubat ayında TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ile görüşeceğiz. Bu konuları daha etraflı konuşma olanağı olacak.

Theodorakis zamanının çok sınırlı olmasına rağmen konunun heyecanına kendini kaptırarak anlattıkça anlatıyor. Kendisini İsveç Radyosuna götürmek üzere bekleyenler karşıdan saatı işaret ediyorlar. Aldırdığı yok. Etrafımızda bir halka oluşturan Türk ve Yunanlı dostlar pür dikkat dinliyorlar. Sanatçıya **"Netaş işçileri greve senin türkülerinle çıktı"** diyorum. Gözlerinin içi gülüyor ve Yunanlı dostlara dönüyor.

"Duydunuz işte, siz de bunları Yunanistan'da yazın. Bana Özal'a destek veriyorsun diyenler benim Türkiye'de kimlerden yana olduğumu duysunlar."

Theodorakis'e artık pek alışılmış bir soruyu da yöneltmeden edemiyorum. Günümüzde aydınlara ve sanatçılara düşen görevleri soruyorum; ama onun yanıtı alışılmış olanlara hiç benzemiyor.

"Bunu onlara sor. Ben çanklı Avrupalıyım. Halklara aitim."

Newroz kutlanıyor

Kürt halkının geleneksel bayramı **Newroz** 7 Martta **Münih'te**, 14 Martta **Köln'de**, 28 Martta **Hamburg'da** ve 29 Martta **Berlin'** de KOMKAR tarafından kutlanıyor. **Şivan, Delal, Seydo, Emekçi,** ve **Koma Aşıtı**'nın katılacakları gecelerle ilgili bilgi almak isteyenler için telefon numarası: 0221/ 21 19 32

verdim.

– Bu değişikliğe nasıl karar verdiniz? Neler etkiledi sizi?

– Gerçekçilik en büyük etken oldu. O zamana dek dünya görüşüm billurlaşmamıştır. Daha doğrusu adam olduğumu anladım. Insanların, insanlara, kendi alanında insanca hizmet götürmesi, yön vermesi gerektiğini anladım.

O yıllar 45'lik plakların çok satıldığı bir dönem. Dolmuşlarda, minibüslerde otopikaplar olurdu. Plaklarım 450 bin satıyordu. O zamanlar 50 bin satan plağa Altın Plak ödülü verilirdi. Tam bu dönemde bu stili terketmeye karar verdim ve 8 bin lira maaşla devlet memuru oldum. 1975'de Devlet Konservatuarı'na öğretim üyesi olarak atandım. 1975-80 arası ne bir plak ne de bant doldurdum. Mazideki yoz adamı yoketmeye, unutturmaya çalıştım. Bu arada bugünkü stilimi oluşturmak için çalışmalarım, araştırmalarım sürdü. 1975'den sonra da TRT'de tüm halk çalgılarını çalabilir kararıyla göreve başladım.

Arif Sağ bu dönemde yoğun çalışmalar yürütmüş. 1981'de İstanbul'da özel bir müzik dershanesi açmış. Genel müzik bilgisi verilen ve halk müziğine yönlendirme amacıyla kurulan dershanede bugün 650 öğrenci var.

Bu arada 1982'de hem TRT'

Nazım Hikmet Londra'da

Nazım Hikmet'in 85. doğum yılı Londra'da Halkevi ve Hackney Race Relation Unit tarafından düzenlenen bir toplantıyla kutlandı. Toplantıya katılanlar, programa Nazım Hikmet'ten okuduğu şiirlerle can katan ünlü tiyatro sanatçımız **Meral Taygun**'u, bir kız çocuğunun yine kendi yaşında bir erkek çocuğun çaldığı piyanonun eşliğinde söylediği şarkıları zevkle izlediler.

Toplantıyı duyurmak üzere Londra sokaklarına yapıştırılan Nazım Hikmet afişleri ise Londralılar tarafından ilgiyle karşılandı.

kültürünü yeniden sahiplenecek ve onu gelecek kuşaklara sağlıklı bir biçimde aktaracak sağduyulu bir halk müziği topluluğu amaçlıyorum. Halkın bilinç seviyesi yükselmedikçe, istekleri de dengesizleşir. Yani daha teslimiyetçi daha vurdumduymaz bir anlayış içerisine saplanır. Bu arada ne verir-

yozlaştırılmış, vurdum duymaz bir hale gelmişse, bu anlatılanları pek çabuk anlayamaz. Tabi bu demek değildir ki anlamıyor diye anlatmaktan vazgeçmek gereklidir.

– Türkiye'de son yıllarda çok sesli müzik denemeleri ve tartışmaları sürüyor, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Buradaki insanlar böyle istediklerinden değil, böyle yönlendirildikleri için yoz müzik dinliyorlar. Halk kalıteli müzikten halk müziğinden anlamaz diyenlere tokat olsun diye geliyorum. Benim sevmenliğim yok, sahnede gösteri yapmıyorum, beni seyretmeye gelmiyorlar, halk müziğini dinlemeye geliyorlar.

Arif Sağ bu fotoğrafını Türkiye Postası okuyucuları için imzaladı.

TİB Sanat Yarışması sonuçlandı

İsviçre'de TIB tarafından 1986 Barış Yılı nedeniyle açılan sanat yarışması sonuçlandı. Öykü dalında birincliliği **Mehmet Sevda** ve **Murat Karaaslan,** şiir dalında **Necip Aslan** ve **Kemal Erdoğan Gözütok** paylaştılar. Fotoğraf dalında **S.Demirel**'e özendirme ödülü verilen yarışmada resim, desen, grafik dallarında **Mehmet Harmanlı** karikatür dalında **Alper Susuzlu** birincilik ödülünü aldılar. Tiyatro dalındaki sonuçlar ise henüz açıklanmadı.

Seçici Kurulun geniş değerlendirmelerinin yeraldığı bir bülten önümüzdeki günlerde yayınlanacak.

"Sevdalı Bulut" Oberhausen'de

Nazım Hikmet'in Sevdalı Bulut adlı çocuk oyunu yazar **Orhan Güner** tarafından oyunlaştırılarak sahneye kondu. Oyunu 22 Mart tarihine kadar Türkçe veya Almanca olarak Oberhausen'de izleyebilirsiniz. Bilgi almak isteyenler için Tel: 0208/26051 numaradan 16 veya 170

Çetin Çam sergi açtı

Işçi ressamlarımızdan **Çetin Çam**'ın resim sergisini 6 Mart tarihine kadar Krefeld' de izleyebilirsiniz. Pazartesi, çarşamba ve Cuma günleri 15-18 arasında açık olan serginin adresi: Werkhaus Blucherstr. 13, Krefeld

Türkiye Postası

DEDİLER Kİ...

"Bakışları öyle anlamlı ki..." **Turgut Özal'ın hemşiresi Dallaslı Mary M.Schneider**

"Amerikalıların yerini şimdi su gibi para harcayan Türkler aldı." **Avusturya'daki ünlü Lech modaevinin sahibi Martin Strolz**

"Kimse huzur va asayişi bozamaz. Uluslararası güvenlik raporlarına göre Türkiye en huzurlu ve sakin ülkeler arasında yeralıyor." **Devlet Bakanı ve hükümet sözcüsü Hasan Celal Güzel**

"Servetimi nereden kazandığımın hesabını Allah'a veririm. Mal varlığımı açıklama gereği duymuyorum." **Suudi Arabistan'da yaşayan işadamı, Özal'ın kardeşi Korkut Özal**

"Basın bizi kanun çıkarmaya mecbur etmesin." **Adalet Bakanı Oltan Sungurlu**

"Çayda eğer sağlığa zararlı bir yön varsa bütün günah benim." **Sanayi Bakanı Cahit Aral**

"Bende hiç erkeğe para kaptıracak göz var mı?" **Şarkıcı Gönül Yazar**

"Ben yardım yapacağım kişileri valiliklere, emniyete ve MIT'e araştırıyorum." **Cumhurbaşkanı Kenan Evren**

Böyle seminer duydunuz mu?

Düşünebiliyor musunuz? Sırtınızda haki rengi asker elbisesi, elinizde makinalı tüfek ormanda düşman kovalıyorsunuz. Düşman aniden karşınıza çıkıyor ateş etmeye hazırlanıyorsunuz, ama o sizden daha önce davranıyor. Bir kurşun, bir daha derken namlu kurşun kusuyor. Her yerinizden kanlar akıyor, yerdesiniz ölüsünüz. Fakat haberiniz yok.

Sonra birden aklınıza geliyor. Sıkılan kurşun, akan kanlar gerçek değil. Kurşunların içi *"havuç suyu"* dolu. Dolayısıyla sizden akan kan değil, havuç suyu.

Tahmin ediyoruz, bu satırları okurken *"Bunlar delirdi mi?"* diyorsunuz. Veya bir film senaryosundan bahsedildiğini zannediyorsunuz. Deliren falan yok, senaryoda değil, bal gibi gerçek bu.

Bu anlattıklarımız askeri malzemeler satan bir mağaza sahibi *Ian Wolfeld*'in İngiltere'ye getirip ayda bir kaç kez pratikte uyguladığı bir *"seminer"*, evet seminer. Seminerin fikri, her *"güzel şey gibi"* ABD'den geliyor.

Wolfeld'in bu seminerine katılan tanınmış kişi ve dünya firmaları var. Örneğin, Ingiliz Philips Bussiness Systems tekeli elemanları. 40 dakika süren *"savaş"* da iki cepheye ayrılan taraflar birbirlerini öldürmeye çalışıyorlar.

Savaş, firma şefleri tarafından hazırlanan psikolojik programa göre yürütülüyor. Program, alınan cephenin nasıl korunacağına kadar herşeyi düşünmüş. Yeteri sayıda *"düşman"* öldürmeyen şefler tarafından cezalandırılmakta. Örneğin, gelecek maaş zammının verilmemesi gibi. Hele yara almayan, vücudundan hiç havuç suyu akmayanın işine derhal son veriliyor.

Ister misiniz, muz buğday ve cikletin yanında Özal hükümeti bu semineri de Türkiye'ye ithal etsin?

Boyacı şirketinin küçük ortakları

Yukarıdaki resimde objektife poz veren çocuklar küçük çaplı bir boyacı şirketinin ortakları. Sirketin 14 ortağı da ilkokul öğrencisi. Sömestr tatilinden yararlanıp, bu küçük şirketi kurmuşlar. Sermayeleri de 4 boyacı sandığı, naylon terlikler, boyalar, cilalar, küçücük elleri ve *'boyayalım abi'* diye bağıran sesleri. Şirketin yeri de Istanbul'da Kağıthane semtinde Bozdoğan caddesindeki kahvehanenin önü.

14 küçük ortak, müşteri avlama, naylon terlik taşıma, boya yapma, cilalama gibi işleri de aralarında paylaşmışlar.

Günlük 200-500 lira arasında değişen geliri paylaşan küçükler yarısını kendilerine yarısını da evlerinin geçimlerine ayırıyorlar.

Geleceğe yönelik sorular sorulduğunda hiçbirinin daha büyük şirketler kurma, vurgunlar vurup, milyonlar kazanma, yedek parça kaçakçılığı, hayali ihracat yapma gibi düşleri yok. Hepsi de büyüyüp, babaları gibi işçi olmak istiyorlar...

Kadın asker olursa

Belçika Savunma Bakanlığı'nın açıklamasına göre, ülkenin silahlı kuvvetlerindeki kadınların oranı yüzde 6.

Belçika böylece silah altındaki kadınlar sıralama-

MHP'e araştırıyorum. Cumhurbaşkanı Kenan Evren

"Özal motoru yeniliyor" Ünlü işadamı Sakıp Sabancı

"Türkiye'de yaptıklarınıza hayranız. Biz de aynı şeyleri yapmaya çalışıyoruz. Üstelik siz bizden de hızlı yol alıyorsunuz." ABD Devlet Başkanı Reagan'dan Özal'a

"Biz başbakanımızın yattığı yeri cennet bahçesine çevirmek isterdik. Çiçekçilikten yaklaşık 2 milyon kişi ekmek yiyor." Dünya Çiçekçiler Derneği Türkiye temsilcisi Reşit Demir

Binlerce çiçek açsın

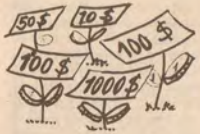

Ne kadar güzel bir söz değil mi? Insana baharı, doğanın tazelenişini, pırıl pırıl güneşi, tertemiz bir havayı anımsatıyor. Gözler önüne binbir renkli cins cins çiçekler geliyor. Insanın içi ısınıyor. Oysa bu sözün ne amaçla kullanıldığını öğrendiğinde buz gibi oluveriyor insan.

Evet Yabancı Sermaye Derneği'nin (YASED) yeni parolası böyle: *"Binlerce çiçek açsın"*. Derneğin çiçeği burnunda yeni başkanı ünlü işadamlarından *Atilla Midillili* söyle diyor. *"Bana göre yabancı sermaye bugün Türkiye'de taze bir çiçek gibi. Dış sermayenin hızla yeşermesi için Türkiye'de gerekli ortam hazır. Önceleri sevgi ve sıcaklık yoktu. Şimdi eksik yok. Yapılacak tek şey çiçekleri çoğaltmak."*

1954-80 yılları arasında yabancı sermayehin ülkeye girişini sağlamada bir arpa boyu yol alınmadığından şikayet eden Midillili 12 Eylül sonrasından çok memnun. Yabancı sermayeye karşı yeterli sevgi ve sıcaklık ortamının hazır olduğuna işaret ederek yol gösteriyor. *"Dışarda tanıtım Türkiye'deki yabancı sermaye tarafından yapılırsa çok daha inandırıcı olacaktır. Herşeyi devletten beklemek doğru değil."* diyor.

Yani açıkçası generaller ve sevgili tontonumuz bizim için gerekli ortamı hazırladılar. Ellerinden geleni ardlarına koymadılar bu yolda. Şimdi iş biz işadamlarına düşüyor. Sıvayalım kolları, açalım sevgili yurdumuzun topraklarını kanemicilere, sunalım sustu-rulmuş, hakları elinden alınmış ucuz işgücümüzü, yeraltı yerüstü zenginlikle rimizi, talan etsinler, at koştursunlar, bizler de yerli işbirlikçileri olarak payımıza düşeni alırız, hiç merak etmeyin diyor.

Gördünüz mü ne çiçekler açacak ülkemiz topraklarında...

Kamil Masaracı

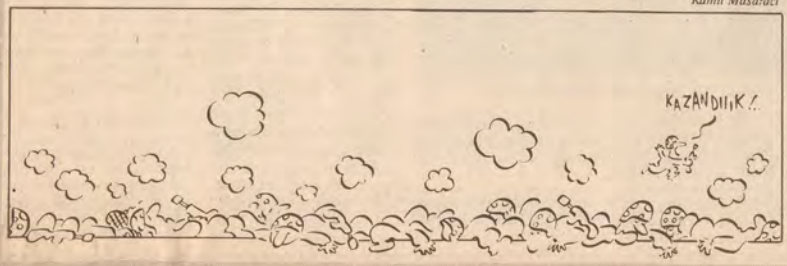

Günlük 200-500 lira arasında değişen geliri paylaşmışlar.

Eski bir ajanın açıklaması

Peter Wright sıradan bir Ingiliz vatandaşı değil. Zamanında Ingiliz casusluk örgütü MI-5'in direktör yardımcılığını yapmış biri ve şu anda Avustralya'da yaşıyor.

Wright yazdığı kitabında, MI-5'in *"Marifetlerini"* anlatıyor. Anlattıkları CIA'nın yaptıklarından hiç de aşağı kalmıyor.

Direktör eskisinin kitabında yazdıklarına göre, Ingiliz casusluk örgütü MI-5 Londra'daki FAC ve Fransa Büyükelçilerinin telefonlarını dinliyormuş. Kitap, 50'li ve 60'lı yıllarda diplomatlar arasında yapılan *"çalışmaları"* anlatıyor.

1956'da Mısır Cumhurbaşkanı Cemal Abdül Nasır'ı öldürmek için suikast hazırladığını yazıyor.

Bu tür casusluk olaylarının kamuoyuna ulaşan kısmının binde biri bu kadar. Ya hiç ulaşmayanları, gizli kalanları? Orasını siz düşünün artık.

ülkenin silahlı kuvvetlerindeki kadınların oranı yüzde 6.

Belçika böylece silah altındaki kadınlar sıralamasında, NATO ülkelerin arasında ABD ve Kanada'dan sonra 3. sırada geliyor.

Kadınların askere alınması konusu FAC'de de uzun süredir tartışma konusu.

General Kiesling olaylarının baş aktörü, FAC Savunma Bakanı Wörner, bu olaydan sonra erkeklerden bıkmış olacak ki, kadınları asker etmekte ısrar ediyor.

"Elimde süpürge çevreyi temizlemeye çalışıyorum. Ilaç fabrikalarının şimdi Ren nehrini zehirlemelerinin sırası mı yani?" *FAC Çevre Koruma Bakanı Wallmann.*